

**ΑΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

**ΘΕΜΑ : « ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΟΥ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΜΙΑΣ Α.Ε, ΕΛΕΓΧΟΣ
ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥΣ »**

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ : κα ΣΙΔΕΡΗ

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ : 1) ΜΑΛΙΟΓΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗ
2) ΜΠΙΝΙΑΡΗ ΚΥΡΙΑΚΗ
3) ΣΟΦΟΓΙΑΝΝΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ**

ΠΑΤΡΑ 2005

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Για την διεξαγωγή του θέματος «**ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΜΙΑΣ ΑΕ ΈΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ**» που πραγματώνεται στο βιβλίο αυτό, κρίνεται σκόπιμη η εξονυχιστική περιγραφή και γενικότερη ανάλυση του.

Πρώτον, γίνεται λόγος για την ανάλυση των λογαριασμών μιας Ανώνυμης Εταιρείας σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. καθώς δεν θα ήταν πρόπον να παρουσιαστεί ο εν λόγω ισολογισμός σαν μια στατική εικόνα χωρίς περαιτέρω ανάλυση.

Εν συνεχεία, παρατίθεται ο έλεγχος, που διενεργείται στους σχολιαζόμενους λογαριασμούς της οικονομικής αυτής κατάστασης (ισολογισμός). Αναφέρονται οι ελεγκτικές διαδικασίες των φοροτεχνικών ελεγκτών προκειμένου να καταστήσουν ισχυρό τον εσωτερικό έλεγχο μιας εταιρείας. Αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι η αποφυγή τυχόντων λαθών ή δόλιων ενεργειών, γεγονός που συμβάλλει στην οικονομική ευρωστία καθώς και στην μακροχρόνια δράση της επιχείρησης.

Στο τελευταίο κεφάλαιο, λαμβάνει χώρα η ανάλυση των προαναφερθέντων από φορολογική σκοπιά. Καθώς τίποτα δεν μένει κρυφό «υπό το άγρυπνο μάτι του Νόμου». Έτσι τον πρώτο λόγο κατέχει ο νόμος, σύμφωνα με τον οποίο πραγματοποιούνται τόσο η ανάλυση, όσο και ο έλεγχος σε μια εταιρεία. Αποτέλεσμα αυτού η σωστή κατοχύρωση των εργασιών και καθηκόντων των υπαλλήλων της. Όλα επιτελούνται βάσει Νομοθετικών Διατάξεων, με την συμβολή των οποίων αποφεύγονται φορολογικές αυθαιρεσίες (π.χ φοροδιαφυγή).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

A. Έννοια

Ισολογισμός είναι μια οικονομική κατάσταση που εμφανίζει την εικόνα μιας οικονομικής μονάδας από οικονομική πλευρά, σε μια δεδομένη χρονική στιγμή .

Σύμφωνα με τη νομοθεσία, στον ισολογισμό πρέπει να εμφανίζεται με σαφήνεια, ειλικρίνεια και ακρίβεια η χρηματοοικονομική συγκρότηση της επιχειρήσεως.

Η οικονομική αυτή κατάσταση αποτελεί την επίσημη εικόνα της επιχείρησης προς τους τρίτους που ενδιαφέρονται για τη θέση και την εξέλιξη της.

Ο ισολογισμός διέπεται από τις παρακάτω αρχές:

Ø *Αρχή της αλήθειας* : σύμφωνα με αυτήν τα περιουσιακά στοιχεία της οικονομικής μονάδας αναγράφονται στον ισολογισμό με την αξία που έχουν κατά το χρόνο σύνταξης του ισολογισμού.

Ø *Αρχή της σαφήνειας* : Ο ισολογισμός πρέπει να έχει συνταχθεί έτσι, ώστε να γίνεται εύκολα κατανοητή η οικονομική κατάσταση της οικονομικής μονάδας.

Ø *Αρχή της ομοιογένειας* : σύμφωνα με αυτή είναι αδύνατο να συμπεριλαμβάνονται στον ισολογισμό ανομοιογενή στοιχεία.

B. Μορφή

Ο ισολογισμός απεικονίζεται με τη μορφή «Τ».

Στο αριστερό μέρος εμφανίζεται το Ενεργητικό και στο δεξί μέρος το Παθητικό.

Το Ενεργητικό χωρίζεται σε 5 κατηγορίες που είναι οι ακόλουθες:

- A. Οφειλόμενο Κεφάλαιο
- B. Έξοδα Εγκαταστάσεως
- Γ. Πάγιο Ενεργητικό
- Δ. Κυκλοφορούν Ενεργητικό
- E. Μεταβατικοί Λογαριασμοί Ενεργητικού

Ενώ το Παθητικό χωρίζεται σε 4 κατηγορίες που είναι οι εξής:

- I. Ίδια Κεφάλαια
- II. Προβλέψεις για Κινδύνους και Έξοδα
- III. Υποχρεώσεις
- IV. Μεταβατικοί Λογαριασμοί Παθητικού

Στο παράρτημα παρατίθεται πίνακας συνοπτικού ισολογισμού με σκοπό να γίνει πιο κατανοητή η δομή του.

2. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

Η κατάσταση του λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεως καταρτίζεται υποχρεωτικά στο τέλος κάθε χρήσεως και καταχωρείται στο βιβλίο απογραφών και ισολογισμών αμέσως μετά την καταχώρηση του ισολογισμού. Η οικονομική αυτή κατάσταση είναι πολύ σημαντική, επειδή παρέχει πληροφορίες που δεν παρέχονται από άλλες οικονομικές καταστάσεις. Παρουσιάζει το οργανικό αποτέλεσμα, το οποίο απορρέει από τις τακτικές εργασίες της επιχειρήσεως. Το αποτέλεσμα αυτό προκύπτει από τη διαφορά των εσόδων που προέκυψαν από το κύριο αντικείμενο της επιχειρήσεως και των αντίστοιχων εξόδων που προέκυψαν από την πραγματοποίηση των εσόδων αυτών. Ακόμα, εμφανίζει αναλυτικά τα στοιχεία του μικτού κέρδους και παρέχει την εικόνα της κυκλοφορίας των αποθεμάτων που αποτελούν τη βάση της επιχείρησης. (Βλέπε παράρτημα).

3. ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Ο «πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων», σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 42α του ν. 2190/1920, περιλαμβάνεται μεταξύ των οικονομικών καταστάσεων, για την σύνταξη των οποίων, είναι υποχρεωμένη η επιχείρηση.

Η κατάσταση αυτή αποτελεί τμήμα του ενιαίου συνόλου, που αποτελείται από τον ισολογισμό και την κατάσταση του λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεως. Ο πίνακας Διαθέσεως Αποτελεσμάτων διέπεται από τους παρακάτω γενικούς κανόνες:

Ø Καταχωρείται στο βιβλίο απογραφών και ισολογισμών των οικονομικών μονάδων και δημοσιεύεται υποχρεωτικά στο τέλος κάθε χρήσεως.

Ø Όλα τα στοιχεία του πίνακα Διαθέσεως Αποτελεσμάτων εμφανίζονται σε δύο στήλες, από τις οποίες η μια αναφέρεται στα ποσά της κλειόμενης χρήσεως και η άλλη στα ποσά της προηγούμενης χρήσεως. Στο παράρτημα του βιβλίου υπάρχει υπόδειγμα του πίνακα Διαθέσεως Αποτελεσμάτων όπως αυτός εμφανίζεται στο τέλος της χρήσεως.

4. ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου 2190/1920 Ανώνυμη εταιρεία νοείται εκείνη, που το κεφάλαιο της, δηλαδή το μετοχικό κεφάλαιο, διαιρείται σε ίσα μερίδια, τις μετοχές.

Οι εταίροι (μέτοχοι) ευθύνονται μέχρι του ποσού της συμμετοχής τους στο μετοχικό κεφάλαιο.

Η Α.Ε. ανήκει στις κεφαλαιουχικές εταιρείες .

Και αυτό επειδή ο σκοπός της δημιουργίας της είναι η αύξηση του κεφαλαίου της.

Τα μέλη, με τα οποία διοικείται η συγκεκριμένη εταιρεία, είναι τα ακόλουθα:

- 1) το Διοικητικό Συμβούλιο.
- 2) η Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Ως ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, για τις Α.Ε είναι

A) η 31^η Δεκεμβρίου ή

B) η 30^η Ιουνίου.

Ενώ ο χρόνος καταρτίσεως αυτού είναι το τέλος κάθε διαχειριστικής περιόδου, με προθεσμία σύνταξής του τρεις μήνες από την λήξη της περιόδου αυτής.

Σύμφωνα με τον νόμο 2190/1920, οι Α.Ε υποχρεούνται να καταχωρούν στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών, καθώς και να δημοσιεύουν στο τεύχος Α.Ε και Ε.Π.Ε της Εφημερίδας Κυβερνήσεως τις οικονομικές τους καταστάσεις.

Αυτές, όπως ήδη, προαναφέρθηκε είναι:

- Ο ισολογισμός.
- Η κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης.
- Ο πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων.
- Το προσάρτημα.
- Γενική Εκμετάλλευση.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ε.Γ.Λ.Σ. = Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο
Α.Ε ή α.ε. =Ανώνυμη Εταιρεία
Ν.Δ. =Νομοθετικό Διάταγμα
Κ.Φ.Σ.= Κώδικας Φορολογικών Στοιχείων
ΥΠ. ΟΙΚ. ΕΓΚ.=
Π.Δ.= Προεδρικό Διάταγμα
Δ.Σ.= Διοικητικό Συμβούλιο
Εδάφ. ή έδ. =Εδάφιο
Δ.Φ.Ν. =Δελτίο φορολογικής νομοθεσίας
Α.Ν. =Αναπτυξιακός Νόμος
Περίπτ. Ζ' =Περίπτωση
Κ.Β.Σ. =Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων
Δ.Α. =Δελτίο Αποστολής
Δ.Ο.Υ. =Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
Φ.Η.Τ.Μ. =Φορολογική Ηλεκτρονική Ταμειακή Μηχανή
Α.Λ.Π. =Απόδειξη Λιανικής Πώλησης
Α.Π.Υ. =Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών
Σ.Δ.Ο.Ε =Σώμα Δημόσιου Οικονομικού Ελέγχου
Φ.Π.Α. =Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
ΚΕ.Π.Υ.Ο. =Κέντρο Παραβάσεων Υπουργείου Οικονομικών
Π.Π.Σ. =Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία
Γ.Σ. =Γενική Συνέλευση
Χ.Υ. =Χρεωστικό Υπόλοιπο
Α.Υ.Ο. = Απόφαση Υπουργείου Οικονομικών
ΜΗ.Κ.Υ.Ο. =Μηχανογραφημένο Κέντρο Υπουργείου Οικονομικών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΜΙΑΣ Α.Ε

ΓΕΝΙΚΑ

Στο κεφάλαιο, που ακολουθεί, γίνεται λόγος για την ανάλυση των λογαριασμών, που απεικονίζονται στον σχετικό ισολογισμό.

Αυτό σημαίνει, ότι για κάθε έναν λογαριασμό, θα δίνεται συνοπτικά η έννοιά του, καθώς επίσης και ο τρόπος, που αυτός λειτουργεί, σύμφωνα με όσα ορίζει το Ε.Γ.Λ.Σ.

Ακόμα με λίγα λόγια θα περιγράφεται ο τρόπος, με τον οποίο οι λογαριασμοί αυτοί παρασταίνονται στον ισολογισμό.

Τέλος, για την καλύτερη κατανόηση του όλου κεφαλαίου από τους αναγνώστες, κρίθηκε σημαντική η προσθήκη παραδειγμάτων, έτσι ώστε να γίνει σαφής ο τρόπος, που «συμπεριφέρονται» οι λογαριασμοί αυτοί και στην πράξη.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

1.1 Έννοια και περιεχόμενο του πάγιου ενεργητικού

Η κατάταξη των περιουσιακών στοιχείων στο ενεργητικό του ισολογισμού γίνεται με βάση τον προορισμό τους και κυρίως με βάση την ταχύτητα κυκλοφορίας τους. Έτσι, με βάση τα παραπάνω κριτήρια, πάγια στοιχεία είναι τα περιουσιακά στοιχεία που προορίζονται για διαρκή και μόνιμη χρησιμοποίηση στην εταιρεία και τα οποία κυκλοφορούν βραδύτατα σε περισσότερες χρήσεις.

Σύμφωνα με το νόμο 2190/1920 « στο πάγιο ενεργητικό περιλαμβάνεται το σύνολο των αγαθών, αξιών και δικαιωμάτων, που προορίζονται να παραμείνουν μακροχρόνια και με την ίδια περίπου μορφή στην εταιρεία, με στόχο να χρησιμοποιούνται για την επίτευξη των σκοπών της. Επίσης, περιλαμβάνονται οι συμμετοχές και οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.»

Όπως ήδη τονίστηκε, δεν είναι η φύση αλλά ο προορισμός του στοιχείου το κριτήριο για την κατάταξη στην κατηγορία του πάγιου ή του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Το ίδιο στοιχείο είναι δυνατόν για μία επιχείρηση να αποτελεί πάγιο και για μία άλλη κυκλοφορούν. Τα οικοδομήματα λ.χ. για την κατασκευάστρια εταιρεία αποτελούν στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού ενώ για την αγοράστρια επιχείρηση είναι στοιχεία του πάγιου ενεργητικού.

1.2 Κατηγορίες στοιχείων που υπάγονται στο πάγιο ενεργητικό.

Στο πάγιο ενεργητικό περιλαμβάνονται οι ακόλουθες κατηγορίες στοιχείων:

(α) **Τα ενσώματα πάγια στοιχεία:** Είναι τα υλικά αγαθά που αποκτούνται από την εταιρεία για να τα χρησιμοποιεί για την εκπλήρωση του σκοπού της κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία είναι οπωσδήποτε μεγαλύτερη από ένα έτος.

(β) **Οι ασώματες ακινητοποιήσεις (άυλα πάγια στοιχεία):** Είναι τα ασώματα οικονομικά αγαθά, που αποκτούνται από την εταιρεία με σκοπό να χρησιμοποιούνται παραγωγικά για χρονικό διάστημα οπωσδήποτε μεγαλύτερο από ένα έτος. Στους λογαριασμούς της κατηγορίας των ασώματων ακινητοποιήσεων περιλαμβάνονται τα ποσά που καταβάλλονται για την απόκτηση τέτοιων αγαθών καθώς και τα ποσά που δαπανούνται από την εταιρεία για την δημιουργία των αγαθών αυτών.

(γ) **Οι συμμετοχές σε άλλες εταιρείες** : Είναι οι συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων , οποιασδήποτε νομικής μορφής (Α.Ε. , Ε.Π.Ε. , Α.Ε. , Ο.Ε. , κλπ)

(δ) **Οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις** : Είναι οι απαιτήσεις της εταιρείας κατά τρίτων , των οποίων η προθεσμία εξοφλήσεως λήγει μετά το τέλος της επόμενης χρήσεως.

Με βάση τον ισολογισμό, που παρατίθεται στο παράρτημα της εργασίας αυτής, ακολουθεί η ανάλυση των λογαριασμών.

I. ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

1.3 Έννοια

Στις ασώματες ακινητοποιήσεις περιλαμβάνονται τα οικονομικά αγαθά που δεν έχουν φυσική υπόσταση , είναι άυλα , έχουν σχετικά μεγάλη ωφέλιμη ζωή και παρέχουν οικονομικά οφέλη , μέσω των δικαιωμάτων και προνομίων που συνδέονται με την κατοχή τους.

Τα άυλα πάγια στοιχεία αποκτούνται με σκοπό να χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από ένα έτος και χωρίζονται στις εξής 2 κατηγορίες:

1)δικαιώματα πχ. Διπλώματα ευρεσιτεχνίας

2)πραγματικές καταστάσεις πχ. Πελατεία , φήμη , πίστη. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα στοιχεία εκείνα τα οποία είναι δυνατό να προσδώσουν στην επιχείρηση αξία μεγαλύτερη από της αξία των περιουσιακών της στοιχείων.

Κατά το ΕΓΛΣ τα ασώματα πάγια στοιχεία μπορούν να αποτιμηθούν και να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής είτε μόνα τους είτε με την επιχείρηση σαν σύνολο.

Επίσης καταχωρούνται στα βιβλία την χρονική στιγμή της αποκτήσεως τους με το κόστος κτήσεως τους περιλαμβάνοντας οποιαδήποτε δαπάνη πραγματοποιήθηκε για την αγορά ή την κατασκευή των στοιχείων αυτών.

2.

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

1.4 Έννοια

Στον λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται τα έξοδα αγοράς ή παραγωγής των στοιχείων εκείνων που προσδίδουν στην επιχείρηση πλεονεκτήματα μονοπωλιακής ή εξειδικευμένης δράσης στην αγορά πχ. Διπλώματα ευρεσιτεχνίας , σήματα και μέθοδοι know-how.Για την

καταχώρηση των εξόδων αγοράς ή παραγωγής των δικαιωμάτων αυτών στον παρόντα λογαριασμό, αναγκαία προϋπόθεση είναι η προσδοκία πραγματοποίησης εσόδων .Απαγορεύεται η αποθεματοποίηση εξόδων στον λογαριασμό αυτό όταν είναι βέβαιο ότι δεν θα πραγματοποιηθούν έσοδα .

Επίσης παρακολουθούνται και οι παραχωρήσεις. Πολλά επαγγέλματα είναι κλειστά και για την νόμιμη άσκηση τους απαιτείται άδεια των διοικητικών αρχών. Το ποσό λοιπόν που καταβάλλεται από την επιχείρηση για την απόκτηση του δικαιώματος αυτού καταχωρείται στον λογαριασμό αυτό.

II. ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

1.5 Έννοια

Ο νόμος ορίζει ότι τα ενσώματα πάγια στοιχεία είναι τα υλικά αγαθά που αποκτούνται από την εταιρεία για να τα χρησιμοποιεί για την εκπλήρωση του σκοπού της , κατά την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία οπωσδήποτε είναι μεγαλύτερη από ένα έτος.

Στην κατηγορία αυτή του ισολογισμού περιλαμβάνονται οι εξής λογαριασμοί:

1. ΓΗΠΕΔΑ-ΟΙΚΟΠΕΔΑ

1.6 Έννοια

Τα γήπεδα –οικόπεδα είναι στην κυριότητα της εταιρείας. Δεν χρησιμοποιούνται παραγωγικά για τις ανάγκες της βασικής επαγγελματικής δραστηριότητας της εταιρείας , ούτε και για τις παρεπόμενες ασχολίες αυτής , όπως λ.χ. τα γήπεδα και οικόπεδα που αποκτά η εταιρεία για κερδοσκοπικούς σκοπούς.

Τιμή κτήσεως των εδαφικών εκτάσεων αποτελεί

⇒ η αξία αγοράς ,

⇒ η αξία εκτιμήσεως της επιτροπής του άρθρου 9

⇒ η αξία, που προκύπτει έπειτα από αναπροσαρμογή .

Η τιμή κτήσεως αυξάνεται με τις δαπάνες που γίνονται για μόνιμα έργα διαμορφώσεως όπως εκβραχισμοί , ισοπεδώσεις κλπ.

Στην τιμή κτήσεως ΔΕΝ περιλαμβάνονται:

(α) Οι δαπάνες για φόρους μεταβιβάσεως , συμβολαιογραφικά, δικηγορικά , μεσιτικά.

(β) Οι δαπάνες για έργα που φθείρονται , όπως πχ περιφράξεις , εγγειοβελτιωτικά έργα.

1.6.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «Γήπεδα- οικόπεδα» στον ισολογισμό

Τα περιουσιακά στοιχεία που παρακολουθούνται στον λογαριασμό αυτόν εμφανίζονται στον ισολογισμό με την αξία κτήσεώς τους η οποία είναι :

Û Επί αγοράς: Η αξία που αναγράφεται στο συμβόλαιο αγοράς προσαυξημένη με τα έξοδα διαμορφώσεως των εδαφικών εκτάσεων.

Û Επί εισφοράς σε είδος ή συγχωνεύσεως εταιρειών: Η αξία εκτιμήσεως της επιτροπής του άρθρου 9 του ν. 2190/1920.

Û Επί αναπροσαρμογής της παραπάνω αξίας κτήσεως βάσει ειδικού νόμου: Η αναπροσαρμοσμένη αξία που υποκαθιστά μελλοντικά την αξία κτήσεως.

2. ΚΤΙΡΙΑ – ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ – ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

1.7 Έννοια

Στο λογαριασμό αυτό περιλαμβάνονται τα ακόλουθα περιουσιακά στοιχεία ανεξάρτητα αν μετέχουν στην παραγωγική δραστηριότητα της εταιρείας ή βρίσκονται εκτός εκμεταλλεύσεως:

***Κτίρια και εγκαταστάσεις κτιρίων.**

***Τεχνικά έργα επί ακινήτων.**

***Διαμορφώσεις γηπέδων.**

Συγκεκριμένα:

Κτίρια είναι οι οικοδομικές κατασκευές που γίνονται με την χρησιμοποίηση δομικών υλικών και προορίζονται για κατοικίες , βιομηχανοστάσια , αποθήκες ή οποιαδήποτε άλλη εκμετάλλευση ή δραστηριότητα της εταιρείας.

Εγκαταστάσεις κτιρίων είναι πρόσθετες εγκαταστάσεις όπως ηλεκτρικές , υδραυλικές , μηχανολογικές , κλιματιστικές , τηλεπικοινωνιακές , αποχετεύσεως, πνευματικής ή μη μεταφοράς , ενδοσυνεννοήσεως και άλλες , οι οποίες είναι συνδεδεμένες με το κτίριο κατά τέτοιο τρόπο ώστε ο αποχωρισμός τους να μην είναι δυνατό να γίνει εύκολα χωρίς βλάβη της ουσίας τους ή του κτιρίου.

Τεχνικά έργα είναι μόνιμες , κατά κανόνα , τεχνικές κατασκευές με τις οποίες τροποποιείται το φυσικό περιβάλλον με σκοπό την εξυπηρέτηση των δραστηριοτήτων της εταιρείας (πχ δρόμοι , πλατείες ,

λιμάνια , φράγματα , λίμνες , διώρυγες , περιφράξεις , σήραγγες , γέφυρες, αεροδρόμια ή στάδια).

Στον προκείμενο λογαριασμό εμφανίζονται καταρχήν τα παραπάνω στοιχεία που βρίσκονται επί οικοπέδων κυριότητας της εταιρείας .

Εμφανίζονται όμως ακόμη τα κτίρια , τα τεχνικά έργα που κατασκευάζονται σε ακίνητα τρίτων , καθώς και τα έξοδα που γίνονται σε ακίνητα κυριότητας τρίτων ,όταν η εταιρεία έχει δικαίωμα χρήσεως για ορισμένο χρόνο που καθορίζεται συμβατικά ,μετά την πάροδο του οποίου τα εν λόγω έργα περιέρχονται στον κύριο του ακινήτου χωρίς αντάλλαγμα.

1.7.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «κτίρια-εγκαταστάσεις κτιρίων-τεχνικά έργα» στον ισολογισμό.

Ο σχετικός λογαριασμός παρουσιάζεται στον ισολογισμό με την αξία κτήσεώς του, η οποία συνίσταται:

ΰ Από το κόστος κτήσεώς τους όταν πρόκειται για αγορά, με προσαύξηση των σχετικών δαπανών.

ΰ Από την αξία εκτιμήσεώς τους από την επιτροπή του άρθρου 9 όταν προέρχεται από συγχώνευση ή εισφορά σε είδος.

ΰ Από το κόστος κατασκευής, όταν προέρχονται από ιδιοκατασκευή.

ΰ Επί αναπροσαρμογής της αξίας κτήσεως των παραπάνω περιπτώσεων με βάση ειδικών νόμων.

4 ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ – ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΛΟΙΠΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

1.8 Έννοια

Με τον παρόντα λογαριασμό παρακολουθούνται τα εντός και εκτός εκμεταλλεύσεως περιουσιακά στοιχεία :**μηχανήματα , τεχνικές εγκαταστάσεις** και γενικά ο **μηχανολογικός εξοπλισμός** που ανήκουν κατά κυριότητα στην οικονομική μονάδα και είναι εγκατεστημένα σε ακίνητα κυριότητας αυτής ή τρίτων , καθώς και εκείνα που δεν είναι εγκατεστημένα σε ακίνητα. Πιο αναλυτικά:

Μηχανήματα είναι μηχανολογικές κατασκευές , μόνιμα εγκατεστημένες ή κινητές , οι οποίες χρησιμεύουν για να αποσπούν από τη φύση , να επεξεργάζονται ή να μετασχηματίζουν υλικά αγαθά ή για να παράγουν υπηρεσίες που αποτελούν το αντικείμενο δραστηριότητας της επιχειρήσεως στην οποία ανήκουν.

Τεχνικές εγκαταστάσεις είναι τεχνικές κατασκευές και γενικά τεχνολογικές διευθετήσεις που γίνονται για τη μόνιμη εγκατάσταση

μηχανημάτων και τη σύνδεση τους στο παραγωγικό κύκλωμα της οικονομικής μονάδας .

Ως τεχνικές εγκαταστάσεις θεωρούνται ακόμη και οι κάθε είδους εγκαταστάσεις της οικονομικής μονάδας , οι οποίες , χωρίς να συσχετίζονται με τα μηχανήματα , έχουν σχέση με το παραγωγικό και γενικά με το λειτουργικό κύκλωμα της , με την προϋπόθεση ότι δεν είναι συνδεδεμένες με τις κτιριακές εγκαταστάσεις ή είναι συνδεδεμένες αλλά με τρόπο τέτοιο που ο αποχωρισμός τους να μην είναι δυνατόν να γίνει χωρίς να συντελεστεί ουσιαστική βλάβη αυτών ή των κτιριακών εγκαταστάσεων.

1.8.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «μηχανήματα-μηχ/κος εξοπλισμός» στον ισολογισμό.

Ο λογαριασμός αυτός καταχωρείται στα βιβλία και κατ' επέκταση στον ισολογισμό, με το κόστος κτήσεως, που είναι το εξής:

Û Η αξία κτήσεως των αγοραζόμενων μηχ/των, η οποία αποτελείται από την τιμολογιακή αξία (μειωμένη με τις εκπτώσεις), τα ειδικά έξοδα αγοράς, εγκαταστάσεως και συναρμολογήσεώς τους.

Û Το κόστος κατασκευής τους όταν πρόκειται για ιδιοκατασκευές.

5. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

1.9 Έννοια

Με τον συγκεκριμένο λογαριασμό και τους υπολογαριασμούς του παρακολουθούνται τα κάθε είδους χερσαία , πλωτά και εναέρια μεταφορικά μέσα που έχει στην κυριότητα της η οικονομική μονάδα και τα χρησιμοποιεί είτε για την μεταφορά του προσωπικού της , είτε για την μεταφορά των υλικών αγαθών της εντός ή εκτός εκμετάλλευσής.

Ο λογαριασμός αυτός λειτουργεί ως εξής:

Χρεώνεται με την αξία κτήσεως και με τις δαπάνες βελτιώσεως (πχ. αντικατάσταση κινητήρα) .

Ενώ οι δαπάνες που γίνονται για την αντικατάσταση ελαστικών , κυκλοφορία , συντήρηση , λειτουργία και επισκευή των μεταφορικών μέσων επιβαρύνουν τα λειτουργικά έξοδα της οικονομικής μονάδας.

Πιστώνεται με το τίμημα της πώλησης και την αποσβεσθείσα αξία.

6. **ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ**

1.10 Έννοια

Με το λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται **τα έπιπλα , τα σκεύη , οι μηχανές γραφείων , οι Η/Υ , τα μέσα αποθήκευσης και μεταφοράς , ο τηλεπικοινωνιακός εξοπλισμός καθώς και το ζωικό κεφάλαιο των κτηνοτροφικών επιχειρήσεων** , της οικονομικής μονάδας

Η λειτουργία του σχολιαζόμενου λογαριασμού είναι η ίδια με εκείνη του λογαριασμού των μεταφορικών μέσων. Δηλαδή :

Χρεώνεται με την αξία κτήσεως και

Πιστώνεται με το τίμημα, που προκύπτει από την πώληση καθώς και με την αξία των αποσβέσεων.

7. **ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΥΠΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ**

1.11 Έννοια

Στον λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται :

Ø Τα ποσά που καταβάλλονται από την επιχείρηση για την κατασκευή νέων ενσώματων πάγιων στοιχείων και

Ø Οι προκαταβολές για την αγορά ενσώματων παγίων στοιχείων .

1.11.1. Λειτουργία του λογαριασμού

(α) Κατασκευή πάγιων στοιχείων από την ίδια την επιχείρηση

Όταν τα πάγια στοιχεία κατασκευάζονται από την ίδια την επιχείρηση με δικά της μέσα το κόστος παρακολουθείται και προσδιορίζεται με τους λογαριασμούς της ομάδας 9 ή υπολογίζεται εξωλογιστικά αν η επιχείρηση δεν εφαρμόζει σύστημα αναλυτικής λογιστικής. Το κόστος αυτό καταχωρείται στη χρέωση του λογαριασμού και μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής μεταφέρεται στους αντίστοιχους λογαριασμούς παγίων στοιχείων .

(β) Κατασκευή πάγιων στοιχείων από τρίτους

Όταν τα πάγια στοιχεία κατασκευάζονται από τρίτους με υλικά που παρέχονται από την επιχείρηση στην χρέωση του λογαριασμού καταχωρούνται η αξία των υλικών και τα τιμολόγια των τρίτων που κατασκευάζουν το πάγιο στοιχείο.

1.11.2 Εμφάνιση του λογαριασμού στον ισολογισμό.

Ο λογαριασμός αυτός εμφανίζεται στο τέλος της χρήσεως στον ισολογισμό με το χρεωστικό υπόλοιπο του μαζί με τα χρεωστικά υπόλοιπα των λογαριασμών 32.00 «παραγγελίες παγίων στοιχείων» και 50.08 «προμηθευτές παγίων στοιχείων» ως ένα ενιαίο ποσό με τον ομώνυμο τίτλο.

III. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Στην κατηγορία αυτή παρακολουθούνται:

Ø τα δικαιώματα συμμετοχής της επιχείρησης στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων

Ø οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.

Οι συμμετοχές καταχωρούνται με την αξία κτήσεως τους . Ως αξία κτήσεως θεωρείται :

Ø Το ποσό που καταβάλλεται στην εκδότρια επιχείρηση κατά την συγκρότηση των κεφαλαίων της.

Ø Το ποσό που καταβάλλεται για την αγορά της συμμετοχής

Ø Η ονομαστική αξία των τίτλων που δίνονται στην επιχείρηση χωρίς αντάλλαγμα λόγω αναπροσαρμογής των περιουσιακών στοιχείων ή κεφαλαιοποιήσεως των αποθεματικών της επιχείρησης στην οποία μετέχει η επιχείρηση.

Ø Όταν η επιχείρηση αποφασίζει να καλύψει μέρος του μετοχικού κεφαλαίου Α.Ε. με μετοχές , οι μετοχές που αποκτούνται καταχωρούνται με τη συνολική αξία.

1.12 Πώληση συμμετοχών

Σε περίπτωση πώλησης των συμμετοχών το ποσό από την πώληση καταχωρείται στην πίστωση του λογαριασμού. Το ποσό που προκύπτει εμφανίζεται στο λογαριασμό Αποτελέσματα χρήσεως ως κέρδη πώλησεως συμμετοχών και χρεογράφων αν είναι κέρδος ή ως έξοδα και ζημιές συμμετοχών και χρεογράφων αν είναι ζημιά. Επίσης στον παρόντα λογαριασμό παρακολουθούνται και οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις . Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ μακροπρόθεσμες απαιτήσεις είναι οι απαιτήσεις των οποίων η προθεσμία εξόφλησης λήγει μετά το τέλος της επόμενης χρήσεως. Οι υπόλοιπες θεωρούνται βραχυπρόθεσμες και παρακολουθούνται σε λογαριασμούς του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

7. ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

1.13 Έννοια

Στον λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται οι παρακάτω μακροπρόθεσμες απαιτήσεις οι οποίες δεν είναι δυνατόν να καταχωρηθούν σε άλλον λογαριασμό.

∅ Οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις της επιχείρησης προς τους μετόχους της εκτός από το οφειλόμενο κεφάλαιο και

∅ Οι δοσμένες εγγυήσεις δηλαδή ποσά που έχει καταβάλει η επιχείρηση ως εγγύηση και δεν υπολογίζεται να επιστραφούν μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσεως.

Οι απαιτήσεις αυτές εμφανίζονται στον ισολογισμό στην ονομαστική τους αξία και όχι την παρούσα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

I. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

1.14 Έννοια

Αποθέματα είναι τα υλικά αγαθά, τα οποία :

◆ Βρίσκονται στην διαδικασία της παραγωγής και προορίζονται να πωληθούν, όταν αποκτήσουν την μορφή των ετοιμών προϊόντων.

◆ Προορίζονται να αναλωθούν για την παραγωγή ετοιμών αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, καθώς και την καλή λειτουργία, τη συντήρηση ή επισκευή και ιδιοπαραγωγή παγίων στοιχείων.

◆ Προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για την συσκευασία εμπορευμάτων, προοριζομένων προς πώληση. Και υπάρχουν στην διάθεση της επιχείρησης.

1.14.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «αποθέματα» στον ισολογισμό.

Το Ε.Γ.Λ.Σ, και κατά συνέπεια ο νόμος, επιβάλλουν την εμφάνιση των αποθεμάτων στο Κυκλοφορούν Ενεργητικό με βάση τον βαθμό ρευστοποιήσεώς τους.

Έτσι τα εμπορεύματα κατέχουν την πρώτη θέση καθώς έχουν τον σχετικά υψηλότερο βαθμό ρευστοποιήσεως. Ακολουθούν οι προκαταβολές για αγορές αποθεμάτων, που κατέχουν αντίστοιχα τον χαμηλότερο βαθμό.

Στην κατηγορία των αποθεμάτων σύμφωνα με τον ισολογισμό, περιλαμβάνονται

1. Τα εμπορεύματα και
2. Οι πρώτες και βοηθητικές ύλες- τα αναλώσιμα υλικά-τα ανταλλακτικά και τα είδη συσκευασίας.

1.14.2 Λειτουργία του λογαριασμού αποθεμάτων

Ο λογαριασμός χρεώνεται κατά την έναρξη της χρήσεως με την αξία των αποθεμάτων της προηγούμενης απογραφής , με την αξία κτήσεως των αγαθών που αγοράζονται κατά την διάρκεια της χρήσης και τέλος με την αξία των αποθεμάτων λήξεως. Πιστώνεται με τις επιστροφές αγορών και τις εκπτώσεις εκτός τιμολογίου.

1.14.3 Λογιστική παρακολούθηση των αγορών αποθεμάτων

(α)Αγορές από το εσωτερικό

Χρέωση του λογαριασμού γίνεται όταν παραληφθούν τα αγοραζόμενα αγαθά μαζί με τα δικαιολογητικά αγοράς. Όταν δεν υπάρχουν δικαιολογητικά αγοράς , τιμολόγια, δεν γίνεται εγγραφή στην επιχείρηση. Σε περίπτωση όμως που στο τέλος της χρήσεως περιέρχονται στην επιχείρηση τιμολόγια για αγαθά που δεν έχουν παραληφθεί αλλά έχουν φορτωθεί για λογαριασμό της επιχείρησης και με δική της ευθύνη , χρεώνεται ο λογαριασμός 36.02 «μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού/αγορές υπό παραλαβή» , ο οποίος πιστώνεται με χρέωση των λογαριασμών των αποθεμάτων κατά την παραλαβή των αγορών την επόμενη χρήση.

(β)Αγορές από το εξωτερικό

Όπως έχει ήδη αναφερθεί εγγραφή γίνεται μόνο όταν κατά την παραλαβή των αποθεμάτων αυτά συνοδεύονται με τα αντίστοιχα δικαιολογητικά. Αν όμως παραληφθούν τα εμπορεύματα χωρίς τα δικαιολογητικά τότε χρεώνονται οι λογαριασμοί των αποθεμάτων με τη συμφωνημένη αξία και πιστώνεται ο 56.02 «αγορές υπό τακτοποίηση» ,ο οποίος και χρεώνεται κατά την παραλαβή των τιμολογίων. Όσον αφορά της αγορές από το εξωτερικό οι λογαριασμοί χρεώνονται με το κόστος κτήσεως το οποίο περιλαμβάνει εκτός από την αξία των αγαθών σύμφωνα με το τιμολόγιο και τα έξοδα αγοράς όπως πχ. Φορτοεκφορτωτικά , ασφάλιστρα.

1.14.4 Λογιστική παρακολούθηση των αποθεμάτων κατ' είδος

Προκειμένου να προσδιοριστεί η αξία των αποθεμάτων λήξεως και των πωλημένων εφαρμόζονται τα παρακάτω 2 συστήματα:

(α) Σύστημα περιοδικής απογραφής

Σύμφωνα με το σύστημα αυτό οι λογαριασμοί των αποθεμάτων χρεώνονται με την αξία των αγοραζομένων αποθεμάτων. Εδώ δεν τηρούνται λογαριασμοί για κάθε είδος, ποιότητα και αξία αλλά στο τέλος της χρήσεως γίνεται μια πραγματική καταμέτρηση των αποθεμάτων και αποτίμηση τους στην χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσεως και της τρέχουσας.

(β) Σύστημα διαρκούς απογραφής

Εδώ τηρείται ιδιαίτερος λογαριασμός για κάθε είδος αποθέματος με σκοπό η επιχείρηση να έχει τη δυνατότητα ενημέρωσης ανά πάσα στιγμή για τα αποθέματα που υπάρχουν κατά ποσότητα και αξία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το σύστημα αυτό θεωρείται ιδιαίτερα χρήσιμο αφού αποφεύγονται οι λάθος μετρήσεις των αποθεμάτων και διευκολύνεται ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος αυτών.

Για την περαιτέρω ανάλυση αυτών γίνεται λόγος παρακάτω:

1. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ

1.15 Έννοια

Εμπορεύματα είναι τα υλικά αγαθά, τα οποία αγοράζει η επιχείρηση, με σκοπό την πώλησή τους, χωρίς να μεταβληθεί η φυσική τους κατάσταση.

Στο λογαριασμό αυτό καταχωρούνται όλες οι λογιστικές κινήσεις που σχετίζονται με το λογαριασμό όπως

• οι αγορές

• οι επιστροφές και

• οι εκπτώσεις

που πραγματοποιούνται κατά την διάρκεια της χρήσεως.

2. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΟΙΜΑ ΚΑΙ ΗΜΙΤΕΛΗ - ΥΠΟΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ

1.16 Έννοια

Έτοιμα προϊόντα είναι τα υλικά αγαθά, τα οποία είναι ολοκληρωμένα και έτοιμα προς πώληση.

Ημιτελή προϊόντα είναι τα αγαθά που έχουν περάσει ένα μέρος της κατεργασίας τους.

Υποπροϊόντα είναι τα προϊόντα που παράγονται μαζί με τα κύρια προϊόντα και περιέχουν τις ίδιες πρώτες και βοηθητικές ύλες.

Υπολείμματα είναι τα απομεινάρια της παραγωγικής διαδικασίας τα οποία τις περισσότερες φορές είναι άχρηστα.

4. ΠΡΩΤΕΣ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ – ΑΝΑΛΩΣΙΜΑ ΥΛΙΚΑ - ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ

Με αυτόν τον τίτλο εμφανίζονται στον ισολογισμό οι ακόλουθες κατηγορίες αποθεμάτων:

Ø Πρώτες Ύλες.

Είναι τα υλικά αγαθά που αποκτά η επιχείρηση με σκοπό την χρησιμοποίησή τους για την παραγωγή ή κατασκευή νέων προϊόντων.

Οι πρώτες ύλες χαρακτηρίζονται περαιτέρω σε **κύριες** και **δευτερεύουσες**. Αυτό εξαρτάται από το ποσοστό συμμετοχής τους στο κόστος παραγωγής.

Ø Βοηθητικές Ύλες.

Είναι τα απαραίτητα υλικά αγαθά για την επεξεργασία των πρώτων υλών.

Ø Αναλώσιμα Υλικά.

είναι τα υλικά αγαθά που αγοράζονται από την επιχείρηση με σκοπό την χρησιμοποίησή τους για την συντήρηση του πάγιου εξοπλισμού της έτσι ώστε να εξασφαλίζονται οι κατάλληλες συνθήκες λειτουργίας των διαφόρων τμημάτων παραγωγής της επιχείρησης.

Ø Ανταλλακτικά.

Είναι τα υλικά αγαθά που αποκτούνται από την επιχείρηση για την επισκευή του πάγιου εξοπλισμού της.

Ø Είδη Συσκευασίας.

Είναι τα υλικά που χρησιμοποιούνται από την οικονομική μονάδα για την συσκευασία των εμπορευμάτων / προϊόντων της όταν τα προσφέρει στην πελατεία της και ανάλογα με τη συμφωνία της επιχείρησης με τους πελάτες είναι επιστρεπτέα ή όχι.

5. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΓΙΑ ΑΓΟΡΕΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

1.17 Έννοια

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται τα ποσά που έχει προκαταβάλλει η επιχείρηση με σκοπό την απόκτηση στοιχείων κυκλοφορούντος ενεργητικού. Ειδικότερα παρακολουθούνται οι παρακάτω λογαριασμοί:

Ø Το κόστος παραγγελιών εξωτερικού τα οποία κατά τη σύνταξη του ισολογισμού δεν έχουν παραληφθεί από την επιχείρηση.

Ø Τα χρεωστικά υπόλοιπα των προμηθευτών κυκλοφορούντων στοιχείων.

II. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

1.18 Έννοια και διακρίσεις των απαιτήσεων.

Ο όρος «απαίτηση», υπό ευρεία έννοια, περιλαμβάνει όλες τις αξιώσεις που έχει η επιχείρηση κατά φυσικών ή νομικών προσώπων για παροχή υπηρεσιών ή αγαθών, κυρίως δε χρήματος.

Ανάλογα με το χρησιμοποιούμενο κριτήριο, οι απαιτήσεις διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

(1) Με κριτήριο τη φύση των συναλλαγών από τις οποίες προέρχονται διακρίνονται σε οργανικές(ή εμπορικές) και ανόργανες(ή μη εμπορικές).

Ειδικότερα:

Οργανικές(ή εμπορικές):είναι οι απαιτήσεις που προέρχονται από την πώληση προϊόντων της επιχειρήσεως ή την παροχή υπηρεσιών στους πελάτες.

Ανόργανες ή ειδικές(ή μη εμπορικές):είναι οι απαιτήσεις που δεν προέρχονται από την πώληση προϊόντων ή υπηρεσιών της επιχειρήσεως, αλλά από διάφορες άλλες αιτίες.

(2) Με κριτήριο το χρόνο ρευστοποιήσεως τους διακρίνονται σε μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες. Ειδικότερα:

Μακροπρόθεσμες είναι οι απαιτήσεις των οποίων η προθεσμία εξόφλησης λήγει μετά το τέλος της επόμενης χρήσης.

Βραχυπρόθεσμες είναι εκείνες των οποίων η προθεσμία εξοφλήσεως λήγει μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσεως, ύστερα από την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού.

(3) Με κριτήριο τη **φερεγγυότητα** τους κρίνονται σε απαιτήσεις **ασφαλείς, επισφαλείς**, καθώς και σε **ανεπίδεκτης** εισπράξεως. Ειδικότερα:

Ασφαλής εισπράξεως: είναι η απαίτηση για την οποία, κατά το χρόνο συντάξεως του ισολογισμού, υπάρχει η βεβαιότητα ότι θα εισπραχθεί στο ακέραιο.

Επισφαλής εισπράξεως: είναι η απαίτηση για την οποία κρίνεται η αδυναμία του οφειλέτη να εξοφλήσει την υποχρέωση του.

Ενδείξεις τέτοιας αδυναμίας αποτελούν κυρίως οι μεγάλες και συνεχιζόμενες ζημιές του οφειλέτη, εξαιτίας των οποίων έχασε σημαντικό τμήμα των κεφαλαίων του. Επίσης η σημαντική καθυστέρηση εξοφλήσεως των χρεών του καθώς και η ποινική δίωξη του για οφειλόμενους προς το Δημόσιο φόρους και για υποχρεώσεις του προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς. Τέλος η συχνή διαμαρτύρηση συναλλαγματικών αποδοχής του.

Ανεπίδεκτης εισπράξεως απαίτηση: θεωρείται εκείνη που η είσπραξή της δια της νόμιμης οδού είναι αδύνατη. Αυτό συμβαίνει κυρίως σε περιπτώσεις:

- πτωχεύσεως** του πελάτη χωρίς ή με ασήμαντο ενεργητικό,
- θανάτου** του πελάτη χωρίς να καταλείπει περιουσία και χωρίς να αφήνει κληρονόμους που να αποδέχονται την κληρονομιά,
- κακόβουλης αποδημίας** χωρίς να αφήσει περιουσία,
- που η επιχείρηση **άσκησε εναντίον του πελάτη όλα τα ένδικα μέσα** κι αυτά αποδείχτηκαν ατελέσφορα,
- εξώδικου ή δικαστικού συμβιβασμού.**

Η τυχόν ύπαρξη ελπίδας ότι στο απώτερο μέλλον θα εισπραχθεί η απαίτηση δε μεταβάλλει το χαρακτηρισμό αυτής ως ανεπίδεκτη εισπράξεως.

Στην κατηγορία των απαιτήσεων παρακολουθούνται οι παρακάτω λογαριασμοί :

1. ΠΕΛΑΤΕΣ

1.18.1 Έννοια του λογαριασμού «πελάτες».

Στο λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας από την πώληση εμπορεύσιμων αγαθών, υπηρεσιών ή δικαιωμάτων της σε διάφορους επιτηδευματίες ή ιδιώτες.

1.18.2 Εμφάνιση του λογαριασμού «πελάτες» στον ισολογισμό.

Ο λογαριασμός των πελατών εμφανίζεται στον ισολογισμό με τις παρακάτω μορφές:

⇒ Απαιτήσεις της εταιρείας από πωλήσεις της προς πελάτες **εσωτερικού**.

⇒ Απαιτήσεις της εταιρείας από πωλήσεις της προς πελάτες **εξωτερικού**.

⇒ **Δοσοληψίες** με τους αντιπροσώπους της εταιρείας, όταν αφορούν πωλήσεις και γενικά όταν παρουσιάζουν ομοιότητα με τις δοσοληψίες πελατών.

⇒ **Ποσά** που παρακρατούν για ορισμένο χρονικό διάστημα οι πελάτες της εταιρείας, ως εγγύηση.

2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ

1.18.3 Έννοια

Στον λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά πελατών οι οποίες είναι ενσωματωμένες σε τίτλους γραμματίων. Ο λογαριασμός κατά κάποιον τρόπο αποτελεί προέκταση των λογαριασμών «πελάτες» και «χρεώστες».

Ø Γραμμάτια χαρτοφυλακίου

Στον λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται όλα τα γραμμάτια εισπρακτέα που αποκτά η επιχείρηση από τους πελάτες και χρεώστες της και χωρίζονται στις παρακάτω δύο περιπτώσεις.

(α) Όταν είναι σε **Ευρώ** ο λογαριασμός πιστώνεται με την ονομαστική αξία των γραμματίων που:

- Εισπράττονται με χρέωση των διαθεσίμων
- Μεταβιβάζονται στις τράπεζες για είσπραξη ή ως εγγύηση
- Περιέρχονται σε καθυστέρηση.

(β) Όταν είναι σε **ξένο νόμισμα**, τα γραμμάτια καταχωρούνται στα βιβλία με το αντίτιμο της ονομαστικής τους αξίας σε Ευρώ και πιστώνεται με τις ίδιες περιπτώσεις που πιστώνεται ο λογαριασμός όταν είναι σε Ευρώ. Οι τυχόν συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την διαφορά στην ονομαστική αξία σε Ευρώ και ξένο νόμισμα καταχωρείται στο λογαριασμό αποτελέσματα χρήσεως με τον τίτλο έκτατα και ανόργανα έξοδα, αντίστοιχα αν είναι χρεωστικές ή πιστωτικές.

Ø Γραμμάτια στις τράπεζες για είσπραξη

Στον παρόντα λογαριασμό παρακολουθούνται τα γραμμάτια εκείνα που μεταβιβάζονται στις τράπεζες για είσπραξη. Αξίζει να σημειωθεί ότι η κυριότητα των γραμματίων παραμένει στην επιχείρηση, απλώς η τράπεζα αποκτά το δικαίωμα της είσπραξης τους για λογαριασμό της επιχείρησης.

Η επιχείρηση καταβάλλει στην τράπεζα «προμήθεια εισπράξεως αξιόγραφων» ποσό που υπολογίζεται με βάση την ονομαστική αξία τους σε ποσοστό % επαυξημένο με τα ανάλογα ταχυδρομικά. Όταν εισπραχθούν τα γραμμάτια το ποσό αυτό μεταφέρεται στον λογαριασμό της επιχείρησης. Αν δεν εισπραχθούν η τράπεζα διαμαρτυρεί τα γραμμάτια και τα επιστρέφει στην επιχείρηση.

Ø Γραμμάτια στις τράπεζες για εγγύηση

Στον λογαριασμό καταχωρούνται τα γραμμάτια που μεταβιβάζονται στις τράπεζες για εγγύηση όπως πχ. ως ενέχυρο για την χορήγηση δανείου στην επιχείρηση. Τα τελευταία χρόνια συνηθίζεται η μεταβίβαση γραμματίων στην τράπεζα από επιχειρήσεις με σκοπό την ικανοποίηση αναγκών τους σε κεφάλαιο κίνησης. Το ποσοστό του δανείου που λαμβάνουν οι επιχειρήσεις ανέρχεται στο 75% με 95% ανάλογα με την ποιότητα των γραμματίων. Κάθε φορά που εισπράττεται ένα γραμμάτιο μειώνεται το ποσό του δανείου.

3. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ

1.19 Έννοια

Στον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται τα γραμμάτια εκείνα που δεν εξοφλήθηκαν κατά την ημερομηνία λήξεως τους και παραμένουν απλήρωτα στην επιχείρηση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στον παρόντα λογαριασμό παρακολουθούνται όλα τα γραμμάτια που νόμιμος κομιστής τους είναι η επιχείρηση και είναι σε καθυστέρηση. Για τα γραμμάτια αυτά έχει συνταχθεί διαμαρτυρικό τα έξοδα του οποίου επιβαρύνουν τον πελάτη και καταχωρούνται στον λογαριασμό για τον οποίο γίνεται λόγος.

3α. ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΕΣ (ΜΕΤ/ΝΕΣ)

1.19.1 Έννοια

Οι μεταχρονολογημένες επιταγές χρησιμοποιούνται ευρέως τα τελευταία χρόνια αντί των συναλλαγματικών και δεν είναι πληρωτέες εν όψει γιατί λαμβάνονται με την συμφωνία να μην εμφανιστούν για πληρωμή πριν από την συμφωνημένη ημερομηνία γιατί στις περισσότερες περιπτώσεις δεν υπάρχει το αντίστοιχο ποσό και κινδυνεύουν να χαρακτηριστούν ακάλυπτες. Οι επιταγές αυτές δεν μπορούν να καταχωρηθούν στα χρηματικά διαθέσιμα αλλά σε λογαριασμό του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

3β. ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ (ΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΕΣ)

1.19.2 Έννοια

Η επιταγή είναι πάντοτε πληρωτέα εν' όψει και κατά την ημερομηνία εμφανίσεως. Σε περίπτωση που η επιταγή εμφανιστεί εμπρόθεσμα για πληρωμή και δεν πληρωθεί σφραγίζεται ως ένδειξη της αρνήσεως πληρωμής της και στη συνέχεια μεταφέρεται στον προσωπικό λογαριασμό του πελάτη, από τον οποίο η επιχείρηση έλαβε την επιταγή.

7. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

1.20 Έννοια

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ στον παρόντα λογαριασμό εμφανίζονται τα υπόλοιπα των παρακάτω λογαριασμών:

Ø «Δοσοληπτικοί λογαριασμοί εταίρων»

Εδώ παρακολουθούνται όλες οι χρηματικές συναλλαγές της επιχείρησης με τα πρόσωπα που μετέχουν σ' αυτήν.

Ø «Δοσοληπτικοί λογαριασμοί διαχειριστών»

Ø «Δοσοληπτικοί λογαριασμοί ιδρυτών Α.Ε και μελών διοικητικού συμβουλίου»

Ø «Δοσοληπτικοί λογαριασμοί γενικών διευθυντών Α.Ε»

Οι απαιτήσεις κατά των ανωτέρω προσώπων αφορούν χρήματα που δόθηκαν από την για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων εργασιών και όχι δάνεια της επιχείρησης προς τα πρόσωπα αυτά.

Η επιχείρηση έτσι προστατεύεται από τυχόν απάτες των οργάνων διοικήσεως. Μπορεί να εγκρίνει δάνεια στο προσωπικό της τα οποία όμως εμφανίζονται στον λογαριασμό «χρεώστες διάφοροι».

10. ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ – ΕΠΙΔΙΚΟΙ ΠΕΛΑΤΕΣ ΚΑΙ ΧΡΕΩΣΤΕΣ

1.21 Έννοια

Σύμφωνα με το νόμο και το ΕΓΛΣ στον παρόντα λογαριασμό παρακολουθούνται :

- Ø Οι πελάτες και οι χρεώστες που έχουν χαρακτηριστεί επισφαλείς
- Ø Οι επίδικες απαιτήσεις κατά του Ελληνικού Δημοσίου είτε αυτό είναι πελάτης είτε είναι χρεώστης
- Ø Οι απαιτήσεις που έχουν χαρακτηριστεί επίδικες κατά πελατών και χρεωστών.

Όταν το Ελληνικό Δημόσιο είναι χρεώστης ο λογαριασμός χρεώνεται με τα ποσά των φόρων που βαρύνουν την επιχείρηση για τα οποία έχει προσφύγει στα δικαστήρια.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο συνολικό ποσό του λογαριασμού δεν περιλαμβάνονται οι προβλέψεις που έχουν σχηματιστεί για την κάλυψη των ενδεχόμενων ζημιών.

11. ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

1.22 Έννοια

Στον παρόντα λογαριασμό εμφανίζονται οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις της εταιρείας , οι οποίες δεν εμφανίζονται σε κανένα άλλο λογαριασμό της κατηγορίας απαιτήσεων.

Πρόκειται για τα κατά το τέλος της χρήσεως ανεξόφλητα υπόλοιπα των δανείων που η εταιρεία έχει χορηγήσει στο προσωπικό της και είναι εξοφλητέα μέσα στην επόμενη χρήση.

Αν τα δάνεια αυτά είναι μακροπρόθεσμα εμφανίζονται στο πάγιο ενεργητικό στο λογαριασμό «λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις», στον οποίον εμφανίζονται μόνο οι δόσεις των δανείων αυτών που λήγουν μέσα στην επόμενη χρήση.

12. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ

1.23 Έννοια

Στον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχειρήσεως κατά των υπαλλήλων και των συνεργατών της , οι οποίες

προκύπτουν από ποσά που έχουν καταβληθεί σε αυτούς με σκοπό την εκτέλεση ορισμένου έργου ή εργασίας .

1.23.1 Λειτουργία των λογαριασμών

Οι παραπάνω λογαριασμοί χρεώνονται με τα ποσά που καταβάλλονται και πιστώνονται χρεώνοντας τους αντίστοιχους λογαριασμούς όταν εκτελείται το έργο.

Σημειώνεται ότι στον παρόντα λογαριασμό δεν περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις κατά των οργάνων της διοικήσεως της επιχείρησης.

IV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

1.24 Έννοια του λογαριασμού «διαθέσιμα».

Στην κατηγορία των διαθέσιμων περιλαμβάνονται τα μετρητά και όλα τα στοιχεία που μπορούν να μετατραπούν αμέσως σε μετρητά και να αποδώσουν από τη μετατροπή ποσό αντίστοιχο με τη λογιστική τους αξία.

Έτσι οι λογαριασμοί του διαθέσιμου ενεργητικού διαφέρουν από τους λογαριασμούς του κυκλοφορούντος ενεργητικού κατά το ότι οι δεύτεροι αφορούν στοιχεία που δεν μπορούν πρακτικά να ρευστοποιηθούν αμέσως, αλλά η ρευστοποίηση τους απαιτεί κάποιο σύντομο χρονικό διάστημα , και αφετέρου δεν παρέχουν τη βεβαιότητα ότι κατά την ρευστοποίηση θα αποδώσουν ποσό ίσο προς τη λογιστική τους αξία , πχ. τα εμπορεύματα διατίθεται σε διαφορετική τιμή από την τιμή κτήσεως τους , οι απαιτήσεις και τα εισπρακτέα γραμμάτια μπορεί να αποδειχτούν κατά ένα μέρος ανεπίδεκτα εισπράξεως , και συνεπώς δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως διαθέσιμα στοιχεία.

Στην κατηγορία των χρηματικών διαθέσιμων όπως απεικονίζονται στον παρατιθέμενο ισολογισμό ανήκει ο εξής λογαριασμός:

1. ΤΑΜΕΙΟ

1.24.1 Έννοια του λογαριασμού «ταμείο».

Στο λογαριασμό αυτόν περιλαμβάνονται βασικά τα **χρήματα**. Δηλαδή κάθε πράγμα που κυκλοφορεί στην αγορά ως γενικό μέτρο των αξιών και μέσο ανταλλαγής των αγαθών.

Στην πράξη έχει επικρατήσει ο όρος «μετρητά» ,δηλαδή τα αντικαταστατά πράγματα που είναι στην άμεση διάθεση της επιχειρήσεως για την πληρωμή των υποχρεώσεων της.

Στην επιστήμη της «λογιστικής» χρησιμοποιείται ως μέτρο για την μέτρηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων.

Δεν πρέπει να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό αυτόν τα ακόλουθα:

Ø Οι **μεταχρονολογημένες επιταγές** εκδόσεως του πελατών της εταιρείας δεν θεωρούνται ότι αντιπροσωπεύουν μετρητά για την επιχείρηση μέχρι την ημερομηνία της εκδόσεως τους.

Ø Οι **εισπρακτέες επιταγές** εκδόσεως πελατών της εταιρείας , που επιστράφηκαν στην εταιρεία από τις τράπεζες ανείσπρακτες , γιατί προμηνύουν μάλλον απαιτήσεις σε καθυστέρηση ή και επισφαλείς και οπωσδήποτε δεν είναι μετρητά.

Ø Οι **«πρόχειρες αποδείξεις»** λήψεως μετρητών από τους διευθύνοντες την επιχείρηση για ατομικές τους ανάγκες ή «επί αποδώσει» λογαριασμού , για την πραγματοποίηση πληρωμών για λογαριασμό της εταιρείας.

Ø Τα **γραμματόσημα και χαρτόσημα** που αγόρασε η εταιρεία για τις ανάγκες της δεν αποτελούν διαθέσιμες αξίες , γιατί δε χρησιμοποιούνται ως μέσα πληρωμής ή ανταλλαγής αγαθών. Η αγορά γραμματοσήμων ή χαρτοσήμων προτού γεννηθεί το αίτιο της επικολλήσεως τους , ισοδυναμεί με προκαταβολή για τα τέλη που θα πληρώσει η επιχείρηση και για αυτό πρέπει να εμφανίζεται σε κάποιο λογαριασμό προκαταβολών.

3. α

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ

1.25 Έννοια

Οι καταθέσεις όψεως είναι αποδοτέες σε πρώτη ζήτηση του δικαιούχου. Οι καταθέσεις αυτές γίνονται δεκτές από την τράπεζα ανεξάρτητα από το ύψος του ποσού που κατατίθεται και την ιδιότητα του καταθέτη. Το μεγαλύτερο μέρος των καταθέσεων όψεως προέρχεται από επιχειρήσεις , οι οποίες διεκπεραιώνουν τις πληρωμές τους με έκδοση επιταγών σε βάρος των λογαριασμών καταθέσεων όψεως που έχουν στις τράπεζες. Έτσι οι τράπεζες μεταβάλλονται σε ταμίες των επιχειρήσεων αυτών.

Το επιτόκιο στις καταθέσεις όψεως είναι χαμηλότερο σε σχέση με τα επιτόκια των άλλων μορφών καταθέσεων , λόγω του φόρτου εργασίας που δημιουργείται στις τράπεζες από την διεκπεραίωση των πληρωμών των καταθετών . Είναι μάλιστα δυνατό το επιτόκιο να είναι μηδενικό , όπως συμβαίνει σήμερα , ή ακόμη ο καταθέτης να επιβαρύνεται με

προμήθεια για τη φύλαξη των χρημάτων του και για τις εξυπηρετήσεις που του παρέχει η τράπεζα.

Οι αναλήψεις από τις καταθέσεις όψεως γίνονται συνήθως με επιταγές, που εκδίδονται από στέλεχος επιταγών (carnet des cheques), που χορηγεί, με απόδειξη, η τράπεζα στον καταθέτη. Αναλήψεις είναι δυνατό επίσης να γίνονται με εντάλματα πληρωμής, εφόσον υπογράψει σε αυτά ο καταθέτης ή ο πληρεξούσιος αυτού ή τρίτος νόμιμα εξουσιοδοτημένος.

Όπως είναι ευνόητο, δεν επιτρέπεται η πληρωμή των καλούμενων ακάλυπτων επιταγών, δηλαδή επιταγών που δεν αντικρίζονται από ισόποσο τουλάχιστον ποσό κατάθεσης. Σε εξαιρετικές όμως περιπτώσεις είναι δυνατό να επιτραπεί η εξόφληση μιας τέτοιας επιταγής, όπως πχ. Στην περίπτωση που ο λογαριασμός καταθέσεως τροφοδοτείται από το προϊόν εισπράξεως αξιών και η σχετική εκκαθάριση των αξιών που εισπράχθηκαν καθυστερεί ή σε περίπτωση βέβαιης εισπράξεως εμβάσματος υπέρ του πελάτη, που πρόκειται να κατατεθεί στο λογαριασμό της καταθέσεως ή σε παρόμοιας φύσεως περιπτώσεις. Στα πιστωτικά υπόλοιπα των λογαριασμών καταθέσεων όψεως που δημιουργούνται στις περιπτώσεις αυτές λογίζεται σε βάρος του καταθέτη τόκος δανειοδοτήσεως.

Η κίνηση των καταθέσεων παρακολουθείται από το Κ\Μ της τράπεζας. Αντίγραφα των λογαριασμών αυτών (extraits) αποστέλλονται, κατά τακτά χρονικά διαστήματα, στους καταθέτες. Ύστερα από αίτηση του καταθέτη είναι δυνατό να παραδοθεί σε αυτόν «βιβλιάριο κατάθεσης», το οποίο όμως δεν έχει αποδεικτική αξία, αλλά αποτελεί ένα πρόσθετο μέσο ενημερώσεως του πελάτη.

Σημειώνεται ότι οι επιταγές που εκδόθηκαν από την επιχείρηση και οι οποίες δεν έχουν μέχρι το τέλος της χρήσεως παραδοθεί στους δικαιούχους δεν πρέπει να αφαιρούνται από τον οικείο λογαριασμό των καταθέσεων όψεως. Αν η επιχείρηση έχει διενεργήσει τις σχετικές εγγραφές πρέπει να τις αντιλογήσει.

3 β. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ

1.26 Έννοια

Οι καταθέσεις προθεσμίας είναι αποδοτέες στους δικαιούχους μετά την πάροδο ορισμένου χρονικού διαστήματος από τη χρονολογία της καταθέσεως. Το χρονικό διάστημα συμφωνείται μεταξύ τράπεζας και καταθέτη, το οποίο κατά τα ισχύοντα, δεν μπορεί να είναι μικρότερο από ένα τρίμηνο, όταν δικαιούχος της καταθέσεως είναι φυσικό πρόσωπο, ή ένα εξάμηνο, όταν δικαιούχος της καταθέσεως είναι νομικό

πρόσωπο. Σαν αντιστάθμισμα , για τη δέσμευση αυτήν του καταθέτη , παρέχεται υψηλότερο επιτόκιο σε σχέση με τα επιτόκια άλλων μορφών καταθέσεων , το οποίο κλιμακώνεται ανάλογα με το ποσό και τη διάρκεια της καταθέσεως.

Κατά την διάρκεια της καταθέσεως η τράπεζα χορηγεί στον πελάτη σχετικό αποδεικτικό έγγραφο , που λέγεται «έντοκος ομολογία» ή απλώς «ομόλογο».

Κατά την απόδοση της προθεσμιακής καταθέσεως εξοφλείται η ομολογία ,η οποία παραδίδεται στην τράπεζα. Αν κατά τη λήξη της προθεσμίας ο δικαιούχος θελήσει να ανανεώσει την κατάθεση , είναι δυνατό να εξοφληθεί ή ομολογία και να εκδοθεί νέα ή να χρησιμοποιηθεί η παλιά , αλλά να γραφεί πάνω σε αυτήν ειδική ρήτρα που να δηλώνει σαφώς το ποσό της νέας κατάθεσης και την προθεσμία λήξεως αυτής.

Κατά τη δημιουργία της αρχικής κατάθεσης είναι δυνατό να συμφωνηθεί η αυτόματη περαιτέρω ανανέωση της καταθέσεως , το ποσό της οποίας προσαυξάνεται με τους δουλευμένους τόκους. Αν δεν υπάρχει τέτοια συμφωνία , το ποσό της καταθέσεως και οι δουλεμένοι τόκοι θεωρούνται , μετά την λήξη της προθεσμίας της καταθέσεως , σαν καταθέσεις όψεως και απολαμβάνουν του επιτοκίου που χορηγείται στις καταθέσεις αυτές.

Η προθεσμιακή κατάθεση είναι δυνατό να αποδοθεί στο δικαιούχο πριν από τη λήξη της σε περίπτωση ανάγκης αυτού , κατά την κρίση της τράπεζας. Στις περιπτώσεις όμως αυτές οι συμβατικοί τόκοι της περιόδου που διανύθηκε από την ημερομηνία της καταθέσεως , μέχρι την ημερομηνία της πρόωρης αναλήψεως μειώνονται με τόκο υπέρ της τράπεζας που λογίζεται επί του αναλαμβανόμενου ποσού για την περίοδο από την ημέρα της αποδόσεως μέχρι της ημερομηνία λήξεως της καταθέσεως , με ορισμένο επιτόκιο. Οι τόκοι πρόωρης ανάληψης δεν είναι δυνατό να υπερβούν τους υπέρ του δικαιούχου τόκους, δηλαδή δεν είναι δυνατό να μειώσουν το ποσό της καταθέσεως.

Οι τόκοι των προθεσμιακών καταθέσεων λογίζονται την 15/6 και 15/12 (ή 30/6 και 31/12) κάθε έτους κατά πλήρη εξάμηνα από την ημερομηνία της καταθέσεως και , ως εκ τούτου , διακρίνονται σε «δουλευμένους» και «μη δουλευμένους». Η απόδοση των τόκων στους καταθέτες εξαρτάται από την αρχική συμφωνία της τράπεζας με αυτούς. Έτσι:

Ø Οι τόκοι των καταθέσεων εξάμηνης ή μικρότερης προθεσμίας αποδίδονται μαζί με το κεφάλαιο κατά τη λήξη της προθεσμίας.

Ø Αν έχει συμφωνηθεί ανατοκισμός , τότε οι τόκοι κεφαλαιοποιούνται και αποδίδονται μαζί με το κεφάλαιο κατά τη λήξη της προθεσμίας.

Ø Αν δεν έχει συμφωνηθεί ανατοκισμός , οι τόκοι είναι αποδοτέοι την επομένη της συμπληρώσεως εξάμηνου από τη χρονολογία της

καταθέσεως. Αν οι τόκοι δεν αναληφθούν την ημερομηνία αυτήν , τα ποσά αυτών λογίζονται έντοκα με το επιτόκιο των καταθέσεων όψεως.

E. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

1.27 Έννοια

Οι βασικές λογιστικές αρχές της αυτοτέλειας των χρήσεων και της αντιπαραθέσεως εσόδων – εξόδων υπαγορεύουν όπως τα αποτελέσματα κάθε χρήσεως προκύπτουν από το συσχετισμό των εσόδων που πραγματοποιήθηκαν στη χρήση από τη δραστηριότητα της επιχειρήσεως με τα έξοδα που αντιστοιχούν στα έσοδα αυτά.

Συμβαίνει όμως πολλές φορές ορισμένες πράξεις που επιφέρουν αύξηση στα έξοδα ή έσοδα να μην έχουν ολοκληρωθεί μέσα στη χρήση ή αντίθετα συμβαίνει να έχουν ολοκληρωθεί πράξεις από τις οποίες δημιουργήθηκαν έξοδα ή έσοδα , τα οποία όμως αφορούν την προσεχή ή ακόμη και τις προσεχείς χρήσεις. Για τους λόγους αυτούς , στο τέλος της χρήσεως , κατά την προσαρμογή των λογιστικών προς τα πραγματικά δεδομένα της απογραφής , γεννάται η ανάγκη της δημιουργίας των καλούμενων «μεταβατικών λογαριασμών».

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. , οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού και παθητικού δημιουργούνται , κατά κανόνα , στο τέλος κάθε χρήσεως με σκοπό τη χρονική τακτοποίηση των εσόδων και εξόδων , έτσι ώστε στα αποτελέσματα της να περιλαμβάνονται μόνο τα έσοδα και τα έξοδα που πράγματι αφορούν τη συγκεκριμένη αυτή χρήση . Με την τακτοποίηση αυτήν πραγματοποιείται ταυτόχρονα η αναμόρφωση των λογαριασμών του ισολογισμού στο πραγματικό μέγεθος τους κατά την ημερομηνία λήξεως της χρήσεως.

Ο νόμος , σύμφωνος με το Ε.Γ.Λ.Σ. , ορίζει ότι στους μεταβατικούς του ενεργητικού εμφανίζονται χωριστά:

- Τα έξοδα που πληρώθηκαν μέσα στην κλειόμενη χρήση , αλλά αφορούν την επόμενη ή τις επόμενες χρήσεις (έξοδα προπληρωμένα)
- Τα έσοδα που αφορούν την κλειόμενη χρήση , αλλά δεν εισπράχθηκαν ή δεν επιτρέπεται ή καταχώρηση τους στη χρέωση προσωπικών λογαριασμών απαιτήσεων , επειδή δεν είναι ακόμη απαιτητά.

1. **ΕΞΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ**

1.27.1 Έννοια

Στο λογαριασμό αυτόν εμφανίζονται τα έξοδα που δεν αφορούν τη χρήση μέσα στην οποία καταβλήθηκαν , αλλά αφορούν την επόμενη ή επόμενες χρήσεις . Συνήθεις περιπτώσεις τέτοιων εξόδων που συναντούνται στην πράξη είναι οι προπληρωθέντες μισθοί , τα προπληρωθέντα έξοδα (ενοίκια, ασφάλιστρα), η μη αναλωθείσα γραφική ύλη που παραμένει στην απογραφή , ενώ η αξία της βάρυνε , κατά την αγορά, τα έξοδα διαχειρίσεως, κλπ.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ

1.28 Περιεχόμενο και λειτουργία

Οι λογαριασμοί τάξεως είναι ειδικοί λογαριασμοί , στους οποίους παρακολουθούνται πληροφορίες και γεγονότα που δημιουργούν νομικές δεσμεύσεις , χωρίς να προκαλούν άμεσες μεταβολές στα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης . Οι λογαριασμοί λειτουργούν κατά ζεύγη και έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

Ø Χρεώνονται και πιστώνονται αντίθετα με αποτέλεσμα να έχουν ίσα και αντίθετα ποσά.

Ø Χρεώνονται και πιστώνονται με το ίδιο μέτρο αξίας.

Ø Εμφανίζονται ιδιαιτέρως στον ισολογισμό , κάτω από τα συνολικά αθροίσματα του ενεργητικού και του παθητικού.

1.28.2 Εμφάνιση των λογαριασμών τάξεως στον ισολογισμό

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ και το νόμο, οι λογαριασμοί τάξεως αποτελούν ιδιαίτερη κατηγορία και το άθροισμα τους εμφανίζεται στον ισολογισμό ξεχωριστά από τους λογαριασμούς είτε του ενεργητικού είτε του παθητικού στην τρέχουσα αξία τους . Σκοπός είναι να μην συγχέονται τα ξένα περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στην επιχείρηση μέσω συμβάσεων ή εγγυήσεων με τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης.

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

1.29 Έννοια

Καθαρή θέση ή καθαρή περιουσία ή ίδια κεφάλαια είναι το καταβλημένο κεφάλαιο που ανήκει στην οικονομική μονάδα και το οποίο στις εταιρείες αποτελείται από το μετοχικό ή εταιρικό κεφάλαιο , από τα κάθε είδους και φύσεως αποθεματικά και από το εκάστοτε υπόλοιπο εις νέο(κερδών ή ζημιών).

Λέγεται συνήθως ότι **καθαρή θέση** της επιχειρήσεως είναι η διαφορά μεταξύ του ενεργητικού (μειωμένο κατά το οφειλόμενο κεφάλαιο) και των υποχρεώσεων προς τρίτους.

Η καθαρή θέση της επιχειρήσεως εκφράζει τις υποχρεώσεις της προς τους φορείς αυτής ή , αντίστροφα, τα δικαιώματα των φορέων στην επιχείρηση και είναι αόριστης λήξεως.

Αν όλα τα στοιχεία του ενεργητικού ρευστοποιηθούν με τα ποσά που εμφανίζονται στον ισολογισμό και όλες οι υποχρεώσεις εξοφληθούν με τα ποσά που εμφανίζονται στον ισολογισμό , το ενεργητικό που απομένει θα μπορούσε να διανεμηθεί στους ιδιοκτήτες της επιχειρήσεως και θα ήταν ίσο με το ποσό της καθαρής θέσεως.

Στην κατηγορία των ιδίων κεφαλαίων περιλαμβάνονται:

I. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1.29.1 Έννοια του λογαριασμού «μετοχικό κεφάλαιο»

Ο λογαριασμός εμφανίζει στις μεν ατομικές επιχειρήσεις την καθαρή περιουσία τους στις δε εταιρείες την ονομαστική αξία μετοχών ή μεριδίων ή μερίδων .

Το μετοχικό κεφάλαιο της ανώνυμης εταιρείας διαιρείται σε μετοχές που δίνονται στους μετόχους της.

Το κεφάλαιο αυτό σχηματίζεται:

- Από τις εισφορές των μετόχων , οι οποίες καταβάλλονται κατά τη σύσταση της εταιρείας για να συγκροτηθεί το αρχικό (ιδρυτικό) κεφάλαιο αυτής καθώς και μεταγενέστερα για την αύξηση τους (επιγενόμενο κεφάλαιο) και

- Από την κεφαλαιοποίηση αποθεματικών ή αδιανέμητων καθαρών κερδών (αυτογενές κεφάλαιο).

Από τις πηγές αυτές προέρχεται και το κεφάλαιο (εταιρικό)των άλλης μορφής εταιρειών (ΕΠΕ, ΟΕ κλπ.)

IV. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

1.30 Έννοια του λογαριασμού των αποθεματικών κεφαλαίων

Αποθεματικά, είναι συσσωρευμένα καθαρά κέρδη, που δεν έχουν διανεμηθεί ούτε έχουν ενσωματωθεί στο κεφάλαιο. Με αυτά επέρχεται αύξηση της εταιρικής περιουσίας .

Αποθεματικό, επίσης, συνιστά και η διαφορά από την έκδοση μετοχών ή εταιρικών μεριδίων υπέρ το άρτιο .

Τα αποθεματικά σχηματίζονται κατ' αρχήν από καθαρά κέρδη που δε διανεμήθηκαν και τα οποία η επιχείρηση τα διατηρεί για έκτακτες περιπτώσεις.

Είναι δυνατό ακόμη τα αποθεματικά να προέρχονται από εισφορές των μετόχων οπότε γίνεται λόγος για διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.

1. ΤΑΚΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ

1.30.1 Έννοια

Αποθεματικά από ιδιωτικοοικονομική άποψη , είναι συσσωρευμένα καθαρά κέρδη που δεν έχουν διανεμηθεί ούτε έχουν ενσωματωθεί στο κεφάλαιο , με τα οποία επέρχεται αύξηση της εταιρικής περιουσίας . Αποθεματικό ,επίσης , συνιστά και η διαφορά από την έκδοση μετοχών ή εταιρικών μεριδίων υπέρ το άρτιο .

Τα αποθεματικά σχηματίζονται κατ' αρχήν από καθαρά κέρδη που δε διανεμήθηκαν και τα οποία η επιχείρηση "αποθέτει παρ' εαυτή", γι' αυτό και αποκαλούνται αποθεματικά. Είναι δυνατό ακόμη τα αποθεματικά να προέρχονται από εισφορές των μετόχων (ή σε εταιρείες περιορισμένης ευθύνης από εισφορές των εταίρων), οπότε μιλούμε για διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.

Ο ν.2190/1920 δε δίνει ρητά την έννοια του αποθεματικού. Από τη διάταξη όμως του άρθρου 45 που δίνει την έννοια του τακτικού αποθεματικού και ορίζει ότι «ετησίως αφαιρείται το εικοστόν τουλάχιστον των καθαρών κερδών προς σχηματισμό τακτικού αποθεματικού» προκύπτει η έννοια του αποθεματικού , από νομική άποψη.

Η ανώνυμη εταιρεία αφαιρεί ένα τμήμα από τα κέρδη της κατ' επιταγή του νόμου , του καταστατικού ή κατόπιν αποφάσεως της γενικής συνέλευσης των μετόχων , το οποίο «αποθέτει παρ' εαυτή» ,δηλαδή κρατεί στη διάθεση της για διάφορους σκοπούς. Το τμήμα αυτό των κερδών συνιστά τα καλούμενα από το νόμο και την πράξη αποθεματικά. Τα αποθεματικά αυτά , επειδή στις ανώνυμες εταιρείες ισχύει η αρχή της

σταθερότητας του κεφαλαίου , εγγράφονται στο σκέλος του παθητικού και το προσαυξάνουν και συνεπώς μειώνουν το ποσό των κερδών που η εταιρεία δικαιούται να διαθέσει.

3. **ΕΙΔΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ**

1.30.2 Έννοια

Ειδικά αποθεματικά είναι τα αποθεματικά που έχουν συγκεκριμένο σκοπό πχ. αποθεματικό για την επέκταση του εργοστασίου της εταιρείας. Ο προορισμός του αποθεματικού αυτού είναι δυνατόν να καθορίζεται από το νόμο όπως είναι το τακτικό αποθεματικό, από το καταστατικό πχ. Αποθεματικό για την επέκταση του εργοστασίου και τη γενική συνέλευση πχ. αποθεματικό για την κάλυψη μελλοντικών ζημιών από επισφαλείς απαιτήσεις.

Ακόμα ο Φορολογικός νομοθέτης έχει το δικαίωμα να καθορίσει ένα ειδικό αποθεματικό όπως το αποθεματικό από κέρδη που προκύπτουν από την πώληση χρεογράφων. Ο παρών λογαριασμός πιστώνεται με τα κέρδη από πώληση χρεογράφων τα οποία προορίζονται να καλύψουν ζημιές από πώληση χρεογράφων στο μέλλον. Επομένως τυχόν ζημιές από πώληση χρεογράφων σε επόμενη χρήση καλύπτεται από το ειδικό αυτό αποθεματικό και δεν εμφανίζεται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως.

5. **ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΩΝ**

1.31 Έννοια

Κάθε αποθεματικό που δημιουργείται από τα κέρδη επειδή είναι κέρδος που δεν διανέμεται υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος . Το Κράτος θέλοντας να βοηθήσει στην ίδρυση ,και των εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων προβλέπει φορολογικές απαλλαγές ανάμεσα στα οποία σημαντική θέση καταλαμβάνουν οι διατάξεις για αφορολόγητα αποθεματικά. Με αυτόν τον τρόπο απαλλάσσει από την φορολογία εισοδήματος μη διανεμόμενα κέρδη τα οποία όμως αποθεματοποιούνται με σκοπό την ανανέωση ή την κατασκευή νέων στοιχείων στην επιχείρηση.

V. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ

1.32 Έννοια

Ο λογαριασμός εμφανίζει το μαζικό υπόλοιπο των κερδών και ζημιών στο τέλος της κλειόμενης χρήσεως. Το υπόλοιπο αυτό μεταφέρεται στη νέα χρήση προς διάθεση αν είναι κέρδος ή προς κάλυψη αν είναι ζημία αντίστοιχα.

1.32.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «αποτελέσματα εις νέο» στον ισολογισμό

Ο σχετικός λογαριασμός εμφανίζεται στο παθητικό σκέλος του ισολογισμού στην κατηγορία των ιδίων κεφαλαίων και αποτελεί υποκατηγορία αυτών με τον τίτλο **Αποτελέσματα εις νέο**. Στον λογαριασμό αυτόν μεταφέρονται:

(α) το ποσό των κερδών που απομένει μετά από την διάθεση τους

(β) το ποσό των ζημιών που κατά το τέλος της χρήσεως παραμένει ακάλυπτο και

(γ) το ποσό των ζημιών που ανήκουν σε προηγούμενες χρήσεις και δεν καλύπτονται στην διάρκεια της επόμενης χρήσεως ούτε από τα κέρδη της επιχείρησης ούτε από την διάθεση των αποθεματικών.

1. ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΡΔΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ ΕΙΣ ΝΕΟ

1.33 Έννοια

Στον λογαριασμό αυτό μεταφέρεται, στο τέλος της χρήσεως, το ποσό του κέρδους προς διάθεση στη νέα χρήση, ενώ αν το αποτέλεσμα είναι ζημιά η οποία δεν καλύφθηκε από τα κέρδη της παρούσας χρήσεως ή από την διάθεση των αποθεματικών μεταφέρεται στη νέα χρήση προς κάλυψη.

Σε αυτόν τον λογαριασμό μεταφέρεται από τον λογαριασμό «ζημιές εις νέο» το ποσό των ζημιών που παραμένει ακάλυπτο.

Παράδειγμα :

Ας υποθέσουμε ότι η χρήση 2005 κλείνει με ζημιά 1200 € και δεν γίνεται διάθεση αποτελεσμάτων. Την 31/12 της επόμενης χρήσεως (31/12/2006) θα γίνει η εγγραφή:

42 Αποτελέσματα εις νέο	1200	
42.01 Υπόλοιπο ζημιών χρήσεων εις νέο		
86 Αποτελέσματα χρήσεως		1200
86.99 Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως		

B. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ

1.34 Έννοια των προβλέψεων

Κατά το Ε.Γ.Λ.Σ. , πρόβλεψη είναι η κράτηση ορισμένου πόσου που γίνεται κατά το κλείσιμο του ισολογισμού της οικονομικής μονάδας , σε βάρος του λογαριασμού γενικής εκμεταλλεύσεως ή του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως. Η κράτηση αυτή αποβλέπει στην κάλυψη ζημιάς ή εξόδων ή ενδεχόμενης υποτιμήσεως στοιχείων του ενεργητικού, όταν κατά την ημερομηνία συντάξεως του ισολογισμού είναι πιθανή η πραγματοποίησή τους , χωρίς όμως να είναι γνωστό το ακριβές μέγεθος τους ή ο χρόνος πραγματοποίησεως ή και τα δύο μαζί.

1.34.1 Διάκριση των προβλέψεων κατά το Ε.Γ.Λ.Σ.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. διακρίνει τις προβλέψεις στις ακόλουθες δύο βασικές κατηγορίες:

(α) Σε προβλέψεις για κινδύνους εκμεταλλεύσεως , που προορίζονται να καλύψουν τα έξοδα της χρήσεως που πιθανολογείται ότι θα πραγματοποιηθούν μετά το σχηματισμό των προβλέψεων. Τα έξοδα αυτά αν είχαν πραγματοποιηθεί μέσα στη χρήση , θα είχαν καταχωρηθεί σε προσαύξηση των οργανικών εξόδων της ομάδας 6 , πχ. : Ο πρώην εκτελωνιστής της επιχειρήσεως έχει εγείρει κατ' αυτής αγωγή και ζητεί αμοιβές του για διεκπεραίωση εκτελωνισμού πρώτων υλών που εισήγαγε από το εξωτερικό η επιχείρηση , σύμφωνα δε με τις εκτιμήσεις του νομικού συμβούλου , υπάρχει βάσιμη πιθανότητα ότι το δικαστήριο θα τον δικαιώσει.

Οι προβλέψεις για κινδύνους εκμεταλλεύσεως σχηματίζονται με χρέωση των οικείων υπολογαριασμών του 68 «προβλέψεις

εκμεταλλεύσεως». Για τις προβλέψεις αυτές χρησιμοποιούνται οι δέκα πρώτοι υπολογαριασμοί του 44 (44.00 έως και 44.09).

(β) Σε προβλέψεις για έκτατους κινδύνους (έκτατες ζημιές και έξοδα), που προορίζονται να καλύψουν έκτατες ζημιές και έκτατα έξοδα που πιθανολογούνται ότι θα πραγματοποιηθούν μετά το σχηματισμό των προβλέψεων. Τα έξοδα αυτά, αν είχαν πραγματοποιηθεί μέσα στη χρήση, θα είχαν καταχωρηθεί στα αποτελέσματα χρήσεως ως «έκτατα και ανόργανα έξοδα» (λογαριασμός 81) ή κατά περίπτωση ως «έξοδα προηγούμενων χρήσεων» (λογαριασμός 82) αν οι προβλέψεις αφορούν ζημιές προηγούμενων χρήσεων, πχ.: ο οδηγός του αυτοκινήτου της επιχειρήσεως τραυματίσε σοβαρά επιβάτη και εκκρεμεί στα δικαστήρια αγωγή αποζημιώσεως του θύματος. Το προβλεπόμενο για αποζημίωση ποσό πρέπει να καταχωρηθεί στον αποτελεσματικό λογαριασμό 83.13 «προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτατα έξοδα».

Οι προβλέψεις για έκτατους κινδύνους, σχηματίζονται με χρέωση των οικείων υπολογαριασμών του 83 «προβλέψεις για έκτατους κινδύνους». Για τις προβλέψεις αυτές χρησιμοποιούνται οι δέκα επόμενοι υπολογαριασμοί του 44 (44.10 έως και 44.19), με εξαίρεση τις προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές, εκτός από ΑΕ, οικονομικές μονάδες, οι οποίες καταχωρούνται στην πίστωση του λογαριασμού 18.00.19 ή 18.01.19 κατά περίπτωση.

Ο σχηματισμός των προβλέψεων είναι υποχρεωτικός, εφόσον συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, ανεξάρτητα αν η χρήση κλείνει με θετικό ή αρνητικό αποτέλεσμα. Η υποχρέωση αυτή επιβάλλεται και από τη διάταξη του άρθρου 43 παράγραφος 1 περίπτωση γ' του ν. 2190/1920, που, εναρμονισμένη με το Ε.Γ.Λ.Σ., ορίζει ότι «λογίζονται οι απαραίτητες αποσβέσεις και προβλέψεις, ανεξάρτητα από το αν κατά χρήση προκύπτει καθαρό κέρδος ή ζημιά». Επισημαίνεται ιδιαίτερα ότι η επιχείρηση οφείλει να σχηματίζει τις προβλέψεις στο απαραίτητο ύψος, δηλαδή «σε ύψος που καλύπτει τα αναγκαία όρια» των ζημιών, δαπανών ή υποχρεώσεων της επιχειρήσεως που διαφαίνονται σαν πιθανές κατά την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού.

1. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΛΟΓΩ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

1.35 Έννοια

Στον λογαριασμό αυτό παρακολουθείται το ποσό των αποζημιώσεων που οφείλει η επιχείρηση στο προσωπικό της κατά το κλείσιμο του ισολογισμού. Η επιχείρηση είναι υποχρεωμένη κάθε έτος να κρατεί ένα ποσό με σκοπό, όταν στο μέλλον παρουσιαστεί ανάγκη να

καταβάλλει αποζημίωση σε εργαζόμενο της να μην αντλήσει το ποσό αυτό από τα ίδια κεφάλαια της. Η επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να καταβάλλει αποζημίωση στα ακόλουθες περιπτώσεις:

- Ø Σε περίπτωση καταγγελίας της συμβάσεως και απολύσεως του εργαζομένου
- Ø Λόγω συνταξιοδότησεως και
- Ø Λόγω πτωχεύσεως αυτής.

2. ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

1.36 Έννοια

Στο λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται όλες οι προβλέψεις εξαιρουμένων των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία καθώς και οι προβλέψεις που αφαιρούνται από τους λογαριασμούς του ενεργητικού.

Αναλυτικά περιλαμβάνονται:

Ø Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων.

(α) Συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα που δεν αφορούν κτήσεις παγίων στοιχείων.

Το υπόλοιπο των παραπάνω διαφορών εμφανίζεται στο λογαριασμό «έκτατα και ανόργανα έξοδα» αν είναι χρεωστικό, ενώ παρακολουθείται στην πίστωση του λογαριασμού «προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων» αν είναι πιστωτικό και εμφανίζεται στον ισολογισμό.

(β) Συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα που δεν κτήσεις πάγιων στοιχείων .

Αν το υπόλοιπο είναι χρεωστικό καταχωρείται στον λογαριασμό «έκτατα και ανόργανα έξοδα» σαν έκτατο αποτέλεσμα της χρήσεως ενώ αν είναι πιστωτικό εμφανίζεται στον ισολογισμό σαν πρόβλεψη και την επόμενη χρήση εμφανίζεται στην πίστωση του λογαριασμού «έκτατα και ανόργανα έσοδα».

Ø Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων.

Στον παραπάνω λογαριασμό παρακολουθούνται οι συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια με σκοπό την απόκτηση παγίων στοιχείων και αποσβένονται τμηματικά σε αναλογία με το δάνειο ή την πίστωση σύμφωνα με το ΕΓΛΣ.

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Π. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

1.37 Έννοια

Κατά το ν.2190/1920 και το Ε.Γ.Λ.Σ. , βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις είναι οι υποχρεώσεις των οποίων η προθεσμία εξοφλήσεως λήγει μέσα στην επόμενη χρήση.

Στην κατηγορία αυτή των υποχρεώσεων εντάσσονται οι παρακάτω λογαριασμοί:

1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ

1.37.1 Έννοια.

Με τον λογαριασμό αυτόν, η εταιρεία παρακολουθεί τις κάθε φύσεως δοσοληψίες με τους προμηθευτές της , από τους οποίους αγοράζει περιουσιακά στοιχεία ή της παρέχονται διάφορες υπηρεσίες.

Ακόμη και όταν οι αγορές περιουσιακών στοιχείων γίνονται τοις μετρητοίς , απαιτείται ένα ορισμένο χρονικό διάστημα από τη λήψη των αγαθών που αγοράστηκαν μέχρι την τελική εξόφληση της αξίας τους. Στο διάστημα αυτό η υποχρέωση της οικονομικής μονάδας εμφανίζεται στον παρόντα λογαριασμό.

Από νομική άποψη, οι υποχρεώσεις προς τους προμηθευτές γεννιούνται όταν η κυριότητα των αγοραζομένων αγαθών περιέρχεται στην αγοράστρια οικονομική μονάδα . Στην πράξη όμως οι υποχρεώσεις καταχωρούνται στα βιβλία με την παραλαβή των αγαθών που αγοράστηκαν.

Κατά το Ε.Γ.Λ.Σ. , η πώληση , και συνεπώς η αγορά , θεωρείται ότι πραγματοποιείται τη στιγμή που το εμπόρευμα εξάγεται από την αποθήκη και παραδίδεται στον αγοραστή ή ταξιδεύει για λογαριασμό του ή , κατά περίπτωση , τη στιγμή που η υπηρεσία παρέχεται στον πελάτη , εκτός κι αν έχει συμφωνηθεί να παραμείνει το εμπόρευμα στην πωλήτρια οικονομική μονάδα προς φύλαξη για λογαριασμό του αγοραστή , οπότε η πώληση θεωρείται ότι πραγματοποιείται τη στιγμή που ο κίνδυνος μετατίθεται στον αγοραστή.

2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ

1.37.2 Έννοια

Στο λογαριασμό αυτόν εμφανίζονται οι υποχρεώσεις της εταιρείας, οι οποίες είναι ενσωματωμένες σε τίτλους συναλλαγματικών ή γραμματίων «σε διαταγή», οι οποίοι τίτλοι είναι εξοφλητέοι μέσα στην επόμενη χρήση. Αν οι τίτλοι είναι εξοφλητέοι μετά το τέλος της επόμενης χρήσεως, εμφανίζονται στην κατηγορία των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων με τον τίτλο «γραμμάτια πληρωτέα μακροπρόθεσμης λήξης».

Τα γραμμάτια πληρωτέα προέρχονται από αγορές αγαθών ή υπηρεσιών και, ως εκ τούτου, αποτελούν προέκταση του λογαριασμού προμηθευτές.

Σε περίπτωση διαμαρτυρήσεως και γενικά περιελευσέως γραμματίου πληρωτέου σε καθυστέρηση, διδάσκεται ότι δε γίνεται καμία εγγραφή, γιατί από νομική άποψη, το γραμμάτιο παραμένει σε πλήρη ισχύ. Λόγοι όμως απεικονίσεως της οικονομικής καταστάσεως της επιχειρήσεως, κυρίως από πλευράς προσδιορισμού της ρευστότητας αυτής, επιβάλλουν, πολλές φορές, το διαχωρισμό των γραμματίων που βρίσκονται σε καθυστέρηση και την εμφάνιση τους ιδιαίτερος στον ισολογισμό.

2α ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΠΛΗΡΩΤΕΕΣ

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ η λειτουργία του λογαριασμού «επιταγές πληρωτέες» είναι ίδια με την λειτουργία των επιταγών εισπρακτέων. Η κατηγορία αυτή των επιταγών απεικονίζεται στον λογαριασμό «πιστωτές διάφοροι» και καταχωρούνται στον ισολογισμό στην κατηγορία των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων.

3. ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

1.37.3 Έννοια

Στο λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης από βραχυπρόθεσμες τραπεζικές χρηματοδοτήσεις προς αυτήν. Πρόκειται για δάνεια κεφαλαίου κινήσεως, δηλαδή για δάνεια που διατίθενται από την επιχείρηση με σκοπό την απόκτηση αποθεμάτων και την παροχή πιστώσεων στους πελάτες της.

Οι πιο συνηθισμένες μορφές τραπεζικών δανείων είναι οι εξής:

Ø Δάνεια με ενέχυρο γραμμάτια εισπρακτέα

Τα δάνεια που χορηγούνται με αυτόν τον τρόπο είναι δάνεια ανοικτού λογαριασμού που λαμβάνει η επιχείρηση βάζοντας ως ενέχυρο

γραμμάτια εισπρακτέα. Τα γραμμάτια αυτά παρακολουθούνται σε λογαριασμούς τάξεως.

Ø Δάνεια με ενέχυρο χρεόγραφα

Σε αυτήν την περίπτωση η επιχείρηση προκειμένου να λάβει δάνειο παραχωρεί χρεόγραφα ως ενέχυρο στην τράπεζα, τα οποία είναι εισηγμένα στο χρηματιστήριο και λαμβάνει ποσοστό της χρηματιστηριακής τους αξίας. Η τράπεζα εισπράττει τα τοκομερίδια και τις μερισματαποδείξεις πιστώνοντας το λογαριασμό του δανείου.

Ø Δάνεια με ενέχυρο εμπορεύματα

Τα δάνεια με ενέχυρο εμπορεύματα χορηγούνται ως απλά δάνεια τακτής λήξεως ή ως δάνεια μέσω ανοικτού λογαριασμού. Βασική προϋπόθεση για τη χορήγηση δανείου της μορφής αυτής είναι η ενεχυρίαση εμπορευμάτων υπέρ της δανείστριας τράπεζας. Τα εμπορεύματα που τίθενται ως ενέχυρο περιγράφονται λεπτομερώς σε σχετική πρόσθετη πράξη της σύμβασης παροχής δανείου.

4. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΠΕΛΑΤΩΝ

1.37.4 Έννοια

Στο λογαριασμό αυτόν εμφανίζονται οι ακόλουθες υποχρεώσεις της επιχειρήσεως:

Ø Οι προκαταβολές που έλαβε η επιχείρηση από τους πελάτες της για παραγγελίες τους και οι οποίες δεν είχαν εκτελεστεί μέχρι το τέλος της χρήσεως.

Ø Τα τυχόν αξιόλογα πιστωτικά υπόλοιπα των πελατών.

Ø Η αξία των τιμολογημένων ειδών συσκευασίας, τα οποία οι πελάτες έχουν υποχρέωση να τα επιστρέψουν στην επιχείρηση και τα οποία δεν είχαν επιστραφεί μέχρι το τέλος της χρήσεως.

Ø Τα ποσά που έλαβε η επιχείρηση από τους πελάτες της ως εγγύηση για την επιστροφή των ειδών συσκευασίας, τα οποία παραδόθηκαν σε αυτούς χωρίς να τιμολογηθούν.

5. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ-ΤΕΛΗ

1.37.5 Έννοια

Στον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας από φόρους και τέλη προς το Ελληνικό Δημόσιο, τους δήμους, τις κοινότητες και λοιπούς οργανισμούς δημοσίου δικαίου, που είναι πληρωτέες στην επόμενη χρήση.

Οι υποχρεώσεις από φόρους και τέλη που είναι εξοφλητέες μετά το τέλος της επόμενης χρήσεως δεν παρακολουθούνται στον παρόντα λογαριασμό αλλά στο λογαριασμό 45.22 «Ελληνικό Δημόσιο (οφειλόμενοι φόροι)»

Σημειώνεται ότι στις περιπτώσεις που, κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, η οικονομική μονάδα οφείλει ποσά φόρων που έπρεπε ήδη να τα είχε εξοφλήσει στο Δημόσιο, θα πρέπει να υπολογίζονται τα μέχρι της ημερομηνίας αυτής πρόστιμα, τα οποία πρέπει να επαυξάνουν το πιστωτικό υπόλοιπο του οικείου υπολογαριασμού του σχολιαζόμενου πρωτοβάθμιου λογαριασμού, με χρέωση του αποτελεσματικού λογαριασμού 81.00.00 «έκτατα και ανόργανα έξοδα / φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις», εφόσον οι οφειλόμενοι φόροι αφορούν προηγούμενες χρήσεις.

1.37.5.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «υποχρεώσεις από φόρους – τέλη» στον ισολογισμό.

Τα πιστωτικά υπόλοιπα των υπολογαριασμών του εν λόγω λογαριασμού, εμφανίζονται στον ισολογισμό στην κατηγορία του βραχυπρόθεσμου παθητικού με τον τίτλο υποχρεώσεις από φόρους – τέλη.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η ανάλυση του παραπάνω λογαριασμού διενεργήθηκε με συντελεστές Φ.Π.Α. 8% και 18%. Αυτό δικαιολογείται επειδή μέχρι και τη χρήση 2004 ίσχυε όσα όριζε ο σχετικός νόμος περί φορολογίας. Όμως για την επόμενη χρήση (δηλαδή από το έτος 2005 και μετά) με την ψήφιση νέου νόμου καθιερώθηκαν νέοι συντελεστές Φ.Π.Α. Αυτοί είναι 9% και 19%.

6. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

1.37.6 Έννοια

Στο λογαριασμό εμφανίζονται οι υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας προς τους διάφορους ασφαλιστικούς οργανισμούς από εισφορές εργοδότη και κρατήσεις εργαζομένων.

Οι υποχρεώσεις αυτές είναι εξοφλητέες μέσα στην επόμενη χρήση.

Αν οι υποχρεώσεις προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς είναι εξοφλητέες μετά το τέλος της επόμενης χρήσεως, εμφανίζονται στο λογαριασμό «λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις»

Στις περιπτώσεις που, κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού, η εταιρεία έχει υποχρεώσεις προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς που όφειλε να έχει εξοφλήσει, πρέπει να υπολογίζονται τα μέχρι την

ημερομηνία αυτήν πρόσθετα τέλη , πρόστιμα κλπ. , τα οποία πρέπει να επαυξάνουν το πιστωτικό υπόλοιπο του σχολιαζόμενου λογαριασμού.

Αυτό πραγματοποιείται με χρέωση του αποτελεσματικού λογαριασμού «έκτατα και ανόργανα αποτελέσματα» εφόσον οι υποχρεώσεις αφορούν τη χρήση, ειδάλλως του, επίσης αποτελεσματικού λογαριασμού «έξοδα προηγούμενων χρήσεων».

1.37.6.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «Ασφαλιστικοί οργανισμοί» στον ισολογισμό.

Με τα πιστωτικά υπόλοιπα των δευτεροβάθμιων λογαριασμών του απεικονίζονται οι εξοφλητέες οφειλές της εταιρείας μέσα στην επόμενη χρήση προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς.

Εμφανίζονται στον ισολογισμό στην κατηγορία του βραχυπρόθεσμου παθητικού με τίτλο ασφαλιστικοί οργανισμοί.

11. ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

1.37.7 Έννοια

Στο λογαριασμό αυτόν εμφανίζονται οι υπόλοιπες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας , δηλαδή οι υποχρεώσεις που δεν εμφανίζονται στους άλλους λογαριασμούς του βραχυπρόθεσμου παθητικού.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ

1. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθείται κατά ζεύγος με τον λογαριασμό «Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία», ο οποίος εντάσσεται στην ομάδα των χρεωστικών λογαριασμών τάξεως.

Σύμφωνα με τους κανόνες, που διέπονται από την λογιστική το ζεύγος αυτό των λογαριασμών εμφανίζεται και λειτουργεί αντίθετα.

Υστερα από την ανάλυση, που προηγήθηκε σχετικά με τον ισολογισμό, παρακάτω έπεται η ανάλυση δύο επιπλέον οικονομικών καταστάσεων, που είναι:

- Η «Κατάσταση λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεως» και
- Ο «Πίνακας Διαθέσεως Αποτελεσμάτων».

Το γεγονός αυτό αιτιολογείται από το ότι και οι τρεις οικονομικές καταστάσεις κρίνονται άξιες ανάλυσης και απαρτίζουν ενιαίο σύνολο.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

1.38 Περιεχόμενο

Το αποτέλεσμα της χρήσεως είναι η διαφορά καθαρής θέσης έναρξης περιόδου και καθαρής θέσης τέλους περιόδου και προκύπτει από:

Ø Τα αποτελέσματα της εκμεταλλεύσεως

Ø Τα λειτουργικά μη προσδιοριστικά του μικτού αποτελέσματος έξοδα

Ø Τα έσοδα και έξοδα προηγούμενων χρήσεων που πραγματοποιήθηκαν μέσα στην χρήση

Ø Από ζημιές δραστηριοτήτων προηγούμενων χρήσεων που πραγματοποιήθηκαν μέσα στην χρήση και δεν καλύπτονται από προβλέψεις

Ø Έκτατα κέρδη και ζημιές

Ο λογαριασμός αποτελέσματα χρήσεως δείχνει την ροή εσόδων και εξόδων μέσα στην χρήση.

1.38.1 Δομή και ανάλυση

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ ο κύκλος εργασιών περιλαμβάνει τους παρακάτω λογαριασμούς:

Ø «Πωλήσεις εμπορευμάτων»

Ø «Πωλήσεις προϊόντων ετοίμων και ημιτελών»

Ø «Πωλήσεις λοιπών αποθεμάτων και άχρηστου υλικού»

Ø «Πωλήσεις υπηρεσιών»

Αναλυτικότερα :

I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

1.38.2 Ο λογαριασμός αυτός λειτουργεί ως εξής:

(α) Μια πώληση θεωρείται ότι έγινε από την στιγμή που παραδόθηκε στον αγοραστή ή αν πρόκειται για υπηρεσία από την στιγμή που διατέθηκε στον πελάτη.

(β) Σε περίπτωση επιστροφής πωλήσεων , οι αντίστοιχοι λογαριασμοί πωλήσεων χρεώνονται.

(γ)Οι εκπτώσεις , οι οποίες μειώνουν την τιμή πώλησης , διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες:

i. Εκπτώσεις για διαφορές στην ποιότητα των πωλημένων εμπορευμάτων σε σχέση με εκείνη που είχε συμφωνηθεί

ii. Εκπτώσεις τζίρου

iii. Ταμιακές εκπτώσεις, οι οποίες παρέχονται συνήθως για αγορές τοις μετρητοίς.

Οι υπολογαριασμοί του λογαριασμού «πωλήσεις» πιστώνονται με την αξία των πωλήσεων σύμφωνα με τα τιμολόγια με αντίστοιχη χρέωση είτε των λογαριασμών πελατών είτε των χρηματικών διαθεσίμων

Χρεώνεται ο λογαριασμός του πελάτη ή των χρηματικών διαθεσίμων με την αξία των πωληθέντων μειωμένη κατά την τυχόν έκπτωση και προσαυξημένη με τα έξοδα αποστολής και το φόρο.

Για πωλήσεις εμπορευμάτων στο εξωτερικό , ο λογαριασμός του πελάτη χρεώνεται με αντίστοιχη πίστωση του λογαριασμού πωλήσεων την ημέρα που εκδίδεται το παραστατικό πώλησης.

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΤΟΙΜΩΝ ΚΑΙ ΗΜΙΤΕΛΩΝ

Λειτουργεί όπως και ο λογαριασμός «πωλήσεις», όμως εδώ παρακολουθούνται οι πωλήσεις ετοίμων και ημιτελών προϊόντων της επιχείρησης.

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΛΟΙΠΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΧΡΗΣΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Ο παρόν λογαριασμός λειτουργεί όπως και ο λογαριασμός «πωλήσεις».Στον λογαριασμό αυτό καταχωρούνται τα έσοδα της επιχείρησης από την πώληση υπολειμμάτων και υποπροϊόντων, πρώτων και βοηθητικών υλών και υλικών συσκευασίας, αναλώσιμων υλικών, ειδών συσκευασίας και άχρηστου υλικού.

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Στον λογαριασμό αυτόν εμφανίζονται τα έσοδα από την παροχή υπηρεσιών στους πελάτες.

ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

1.39 Έννοια

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ το κόστος πωλήσεων προσδιορίζεται με την εξής εξίσωση:

Κόστος πωληθέντων εμπορευμάτων = (κόστος αποθεμάτων αρχής περιόδου) + (κόστος αγορών εμπορευμάτων) – (κόστος αποθεμάτων τέλους περιόδου)

ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ

1.40 Έννοια

Σύμφωνα με το νόμο και το ΕΓΛΣ στον τίτλο αυτό περιλαμβάνονται τα παρακάτω έσοδα:

Ø Λογαριασμός «Επιχορηγήσεις και διάφορα έσοδα πωλήσεων»

Ø Λογαριασμός «Έσοδα παρεπομένων ασχολιών»

Αναλυτικότερα:

ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

1.40.1 Έννοια

Στον παρόντα λογαριασμό καταχωρούνται τα έσοδα της επιχείρησης από επιχορηγήσεις τους κράτους, από συμμετοχή στο κόστος της επιχείρησης του κρατικού προϋπολογισμού ή άλλων προϋπολογισμών.

Στους υπολογαριασμούς του ανωτέρω λογαριασμού παρακολουθούνται τα έσοδα που προκύπτουν από νόμιμους υπολογισμούς της επιχείρησης ή έσοδα τα οποία μπορούν να εισπραχθούν από την επιχείρηση σύμφωνα με τις αρμόδιες αρχές. Βέβαια έσοδα αποτελούν οι πωλήσεις της χρήσης που κλείνει και εμφανίζονται στην πίστωση του λογαριασμού αυτού, ενώ έσοδα που προέρχονται από πωλήσεις προηγούμενων χρήσεων εμφανίζονται στο λογαριασμό «έσοδα και έξοδα προηγούμενων χρήσεων»

ΈΣΟΔΑ ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΩΝ ΑΣΧΟΛΙΩΝ

1.40.2 Έννοια

Στον παραπάνω λογαριασμό εμφανίζονται τα έσοδα της επιχείρησης από παρεπόμενες ασχολίες της. Ο λογαριασμός λειτουργεί όπως ο λογαριασμός «πωλήσεις».

Παραδείγματα παρεπομένων ασχολιών αποτελούν τα εξής :

Ø Έσοδα από εκμίσθωση παγίων

Ø Παροχή υπηρεσιών στο προσωπικό

Ø Προμήθειες και μεσιτείες.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στον εν λόγω λογαριασμό δεν καταχωρούνται τα έσοδα (εκτός από τις πωλήσεις ή τα έσοδα κεφαλαίων),τα οποία συνιστούν το κύριο αντικείμενο της οικονομικής μονάδας. Αυτό συμβαίνει γιατί τα έσοδα αυτά καταχωρούνται στους υπολογαριασμούς του λογαριασμού «πωλήσεις υπηρεσιών».

1. **ΈΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ**

1.41 Έννοια

Στον παρόντα λογαριασμό παρακολουθούνται όλα τα οργανικά έξοδα που αφορούν την διοικητική λειτουργία. Το κόστος της λειτουργίας αυτής προσδιορίζεται με την βοήθεια της αναλυτικής λογιστικής , όμως σε επιχειρήσεις που δεν τηρούν αναλυτική λογιστική το κόστος αυτό υπολογίζεται εξωλογιστικά με βάση τους λογαριασμούς της γενικής λογιστικής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το κόστος της διοικητικής λειτουργίας δεν μεταφέρεται στα αποθέματα αλλά τα αποτελέσματα χρήσεως.

3. **ΈΞΟΔΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ**

1.42 Έννοια

Στον παραπάνω λογαριασμό παρακολουθούνται όλα τα οργανικά έξοδα της λειτουργίας διαθέσεως. Δεν περιλαμβάνουν τα άμεσα έξοδα πωλήσεων , μεταφέρονται στα μικτά αποτελέσματα και αφαιρούνται από τα αποτελέσματα χρήσεως.

Τα έξοδα αυτά χωρίζονται σε 2 κατηγορίες:

(α) *άμεσα έξοδα* , είναι τα έξοδα που πρέπει να πραγματοποιηθούν προκειμένου να πωληθούν τα παραχθέντα αγαθά όπως πχ. έξοδα συσκευασίας ,έξοδα μεταφοράς.

(β)*γενικά έξοδα*, είναι τα έξοδα που πραγματοποιούνται από την επιχείρηση με σκοπό την αύξηση των πωλήσεων πχ. Έξοδα διαφήμισης, έξοδα έρευνας της αγοράς κλπ.

Όπως και στη διοικητική λειτουργία έτσι και εδώ το κόστος προσδιορίζεται από την αναλυτική λογιστική , αν όμως μια επιχείρηση δεν την εφαρμόζει τότε ο υπολογισμός γίνεται εξωλογιστικά.

3. **ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ**

1.43. Έννοια

Στον παρόντα λογαριασμό παρακολουθούνται όλα τα έξοδα που επιβαρύνουν την επιχείρηση από δάνεια και πιστώσεις .

Σκοπός του δανείου που παίρνει η επιχείρηση είναι να αυξήσει τα ίδια κεφάλαια της , το κόστος των κεφαλαίων που προέρχονται από δανεισμό εμφανίζονται αφαιρετικά των κερδών. Δεν περιλαμβάνονται τα έξοδα που πραγματοποιεί η επιχείρηση με σκοπό την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων της .

II ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

1. **ΕΚΤΑΚΤΑ ΚΑΙ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΕΣΟΔΑ**

1.44 Έννοια

Έκτατα και ανόργανα έσοδα είναι τα έσοδα τα οποία προκύπτουν από έκτατα γεγονότα. Στον παρόντα λογαριασμό εμφανίζονται τα έκτατα και ανόργανα έσοδα που αφορούν την χρήση και όχι έκτατα και ανόργανα έσοδα προηγούμενων χρήσεων. Αυτά παρακολουθούνται στον λογαριασμό «έσοδα προηγούμενων χρήσεων».

1. **ΕΚΤΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΕΞΟΔΑ**

1.45 Έννοια

Όπως τα έκτατα και ανόργανα έσοδα έτσι και τα έκτατα και ανόργανα έξοδα προκύπτουν από τυχαία γεγονότα. Ομοίως και εδώ καταχωρούνται τα έκτατα και ανόργανα έξοδα που αφορούν την παρούσα χρήση ενώ τα έκτατα και ανόργανα έξοδα προηγούμενων χρήσεων εμφανίζονται στον λογαριασμό «έξοδα προηγούμενων χρήσεων»

Αξίζει να σημειωθεί ότι :

(α) στον λογαριασμό 81.00.00 παρακολουθούνται τα φορολογικά πρόστιμα και οι προσαυξήσεις τους στην περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει προσφύγει στα δικαστήρια.

(β) Στο λογαριασμό 81.00.04 παρακολουθούνται οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές.

3. ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ

1.46 Έννοια

Τα έξοδα προηγούμενων χρήσεων εμφανίζονται στο λογαριασμό «έξοδα προηγούμενων χρήσεων» και είναι οι φόροι και τα τέλη από φορολογικές υποχρεώσεις αλλά και φόροι και τέλη που οριστικοποιούνται μετά από αποφάσεις των αρμοδίων δικαστηρίων.

Στο λογαριασμό αυτό δεν παρακολουθείται ο φόρος εισοδήματος προηγούμενων χρήσεων.

4. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΤΑΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ

1.47 Έννοια

Οι προβλέψεις αυτές σχηματίζονται με σκοπό την κάλυψη έκτατων ζημιών και εξόδων που είναι πιθανό να συμβούν στον μέλλον. Αν τα έξοδα αυτά πραγματοποιηθούν μέσα στην χρήση εμφανίζονται στα αποτελέσματα χρήσεως ως έκτατα και ανόργανα έξοδα ενώ αν αφορούν ζημιές προηγούμενων χρήσεων παρακολουθούνται στον λογαριασμό 82 έξοδα προηγούμενων χρήσεων.

Για το σχηματισμό των προβλέψεων αυτών χρεώνεται ο λογαριασμός «προβλέψεις για έκτατους κινδύνους»

ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

1.48 Έννοια

Στον λογαριασμό αποτελέσματα χρήσεως μεταφέρονται μόνο οι αποσβέσεις των πάγιων στοιχείων που δεν είναι ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος. Αυτές είναι οι πρόσθετες αποσβέσεις που ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία.

Οι τακτικές αποσβέσεις που είναι ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος, παρακολουθούνται στο λογαριασμό «αποσβέσεις πάγιων στοιχείων» και μεταφέρονται στη Γενική εκμετάλλευση.

Στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως παρουσιάζεται το αθροισμάτων τακτικών και πρόσθετων αποσβέσεων από τις οποίες αφαιρούνται οι αποσβέσεις που είναι ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Ο πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων σύμφωνα με το ν.2190/1920 είναι αναπόσπαστο κομμάτι του συνόλου που αποτελείται από τον ισολογισμό, την κατάσταση του λογαριασμού αποτελέσματα χρήσεως και το προσάρτημα.

ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ

Σύμφωνα με το πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων τα καθαρά κέρδη προκύπτουν από:

(α) Τα καθαρά κέρδη ή ζημιές της χρήσεως .

(β) Από τις διαφορές θετικές ή αρνητικές του φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων

(γ) Από τους φόρους που δεν είναι ενσωματωμένοι στο λειτουργικό κόστος .

Τα παραπάνω α, β , γ αποτελούν το λογιστικό αποτέλεσμα είτε κέρδος είτε ζημιά της χρήσεως.

(δ) Από το υπόλοιπο των κερδών ή ζημιών προηγούμενων χρήσεων

(ε) Από τα αποθεματικά που χρησιμοποιούνται για: απόσβεση ζημιών της χρήσεως αυτής ή προηγούμενων χρήσεων, διανομή μερισμάτων και

(στ) από το φόρο εισοδήματος επί των κερδών που δεν διανέμονται.

Το άθροισμα των περιπτώσεων (α) –(στ) αποτελεί τα κέρδη προς διάθεση ή ζημιές σε νέο.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ.

1.49 Λειτουργία του λογαριασμού

Ο λογαριασμός πιστώνεται:

(α) Η επιχείρηση έχει χαρακτηρίσει κάποιες δαπάνες ως τρέχοντα έξοδα προηγούμενων χρήσεων ενώ ο φορολογικός έλεγχος έκρινε ότι οι δαπάνες αυτές έπρεπε να αυξήσουν το κόστος κτήσεως των αντίστοιχων πάγιων στοιχείων και η άποψη αυτή γίνεται δεκτή.

(β) Η επιχείρηση πραγματοποίησε αποσβέσεις στο παρελθόν μεγαλύτερες από εκείνες που ορίζει νομοθεσία.

(γ) Όταν ο φορολογικός έλεγχος κρίνει ότι μέρος ή όλο το ποσό των προβλέψεων που σχημάτισε η επιχείρηση για υποτίμηση περιουσιακών στοιχείων δεν συμβαδίζει με την πραγματικότητα.

(δ) Όταν ο φορολογικός έλεγχος κρίνει ότι η απόσβεση ανεπίδεκτων είσπραξης απαιτήσεων ήταν λάθος και η άποψη έγινε δεκτή από την επιχείρηση.

(ε) Ο φορολογικός έλεγχος δεν αναγνώρισε τον σχηματισμό αφορολόγητου αποθεματικού από την επιχείρηση .

(στ) Όταν με δικαστική απόφαση επιστρέφεται στην επιχείρηση ποσό από φόρο εισοδήματος προηγούμενων χρήσεων.

Και χρεώνεται:

(α) Όταν με τελεσίδικη απόφαση η επιχείρηση επιβαρύνεται με φόρο εισοδήματος προηγούμενων χρήσεων. Στην περίπτωση αυτή χρεώνεται ο παρόν λογαριασμός και πιστώνεται ο λογαριασμός «χρεώστες διάφοροι/ επίδικες απαιτήσεις κατά του Ελληνικού Δημοσίου», και

(β) Όταν στην διάρκεια της χρήσης οριστικοποιούνται ποσά που αφορούν φόρο εισοδήματος προηγούμενων χρήσεων. Εδώ και πάλι χρεώνεται ο παραπάνω λογαριασμός και πιστώνεται ο λογαριασμός «φόροι – τέλη καθυστερούμενοι προηγούμενων χρήσεων»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΕΛΕΓΧΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΜΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΑ

Στο δεύτερο κεφάλαιο, ακολουθεί ο έλεγχος των λογαριασμών του ισολογισμού μιας Α.Ε.

Εφόσον προηγήθηκε η ανάλυση των σχετικών αυτών λογαριασμών, στο σημείο αυτό, πρέπει να ερευνηθεί ο τρόπος, με τον οποίον υφίσταται ο έλεγχός τους και από ποια στελέχη της Α.Ε.

Αρχικά δίνονται οι απαραίτητες πληροφορίες για την περαιτέρω έννοια του έλεγχου. Δηλαδή τι είναι, σε ποιες επιμέρους κατηγορίες διακρίνεται, πώς συμβάλλει το κράτος κλπ.

Ακόμη γίνεται λόγος για τα σημεία επέκτασης του ελέγχου, παράδειγμα του οποίου αποτελεί η φοροδιαφυγή.

Στην συνέχεια λαμβάνει χώρα η λεπτομερής περιγραφή του τρόπου άσκησης του ελέγχου για κάθε έναν λογαριασμό χωριστά.

Τέλος, τον τελευταίο λόγο για την κατανόηση του όλου κεφαλαίου, κατέχουν τα παραδείγματα, που παρεμβάλλονται, όπου κρίθηκε αναγκαίο, καθώς και τα τελικά συμπεράσματα μας.

2. ENNOIA TOY ΕΛΕΓΧΟΥ

ΈΛΕΓΧΟΣ ορίζεται ως ένα σύνολο αξιολογήσεων που εφαρμόζονται, προκειμένου να εκφραστεί μια αντικειμενική κρίση για την αποτελεσματικότητα των ενεργειών της επιχείρησης σε σχέση με τους επιδιωκόμενους στόχους.

2.1 ΕΙΔΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

Τα είδη του ελέγχου εμφανίζονται παρακάτω :

1. Οικονομικός Έλεγχος ο οποίος ασχολείται με τις ενέργειες της επιχείρησης οι οποίες διασφαλίζουν την περιουσία της και έχουν επίπτωση στη λογιστική απεικόνιση των οικονομικών γεγονότων καθώς και στη δημοσιευόμενη οικονομική πληροφορία που απορρέει από την επιχείρηση.

Ειδικότερα ο άνω έλεγχος ενδιαφέρεται για την :

A) Αξιοπιστία

B)Κανονικότητα

Γ)Ειλικρίνεια της Λογιστικής και Οικονομικής Πληροφορίας

2. Εσωτερικός Έλεγχος, ο οποίος αποτελεί το σύνολο των διαδικασιών, των κανόνων, των μεθόδων και των επαληθεύσεων, που διασφαλίζουν στην επιχείρηση την προστασία της περιουσίας της καθώς και την αποτελεσματική εφαρμογή της στρατηγικής της .

Πιο απλοϊκά ο εσωτερικός έλεγχος δίνει τη δυνατότητα να απαντηθούν οι ερωτήσεις του τύπου «ποιός κάνει τι», «σε ποιο χρονικό διάστημα», «για ποιο σκοπό» και «ποιος εντέλει ποιόν».

3. Έλεγχος Διαχείρισης ο οποίος είναι η αξιολόγηση και η κρίση των επιτευγμάτων της επιχείρησης βραχυχρόνια και μακροχρόνια, σε σχέση με το περιβάλλον της (εσωτερικό και εξωτερικό) και με τον τρόπο εκμετάλλευσης των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν.

4. Έλεγχος Φυσικού Περιβάλλοντος ο οποίος θεωρείται προέκταση του ελέγχου της διαχείρισης και αφορά τη διαπίστωση σε πρώτο στάδιο και σε δεύτερο την αξιολόγηση των επιπτώσεων των ενεργειών της επιχείρησης στο φυσικό περιβάλλον.

2.1.1 Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ Ο ΕΛΕΓΧΟΣ Α.Ε.

A. Κρατικός έλεγχος

Ο κρατικός έλεγχος δεν είναι τυπικός και σκιάδης, αλλά είναι αληθινός έλεγχος. Η κρατική εποπτεία κι ο έλεγχος αποβλέπουν στην προστασία των μετόχων και των τρίτων, που είναι καλής πίστης άνθρωποι. Την ασκεί το κράτος με υπαλλήλους του Υπουργείου Εμπορίου.

Ο νόμος προβλέπει τον έλεγχο και την εποπτεία κατά:

1. την ίδρυση της Α.Ε.
2. την τροποποίηση του καταστατικού της και
3. τη λειτουργία της Α.Ε.

B. Εσωτερικός έλεγχος

Το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου περιλαμβάνει όλα τα μέτρα που λαμβάνονται από μια επιχείρηση με σκοπό

α)να εξασφαλιστεί ακρίβεια και αξιοπιστία στα λογιστικά και λειτουργικά στοιχεία

β)να προστατευτούν οι πόροι της επιχείρησης από την σπατάλη, απάτη και αναποτελεσματικότητα

γ)να εξασφαλιστεί συμμόρφωση με την πολιτική της εταιρείας και

δ)να αξιολογηθεί το επίπεδο απόδοσης όλων των τμημάτων της εταιρείας.

Ο εσωτερικός έλεγχος φέρει ιδιαίτερη βαρύτητα καθώς αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα για την προστασία των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης και συμβάλλει στην πρόληψη απατών. Αξιοσημείωτο είναι ότι επιχειρησιακές αποφάσεις βασίζονται σε λογιστικά στοιχεία.

Πρωταρχικός σκοπός του συστήματος εσωτερικού ελέγχου είναι, να εξασφαλίζει την αξιοπιστία των λογιστικών στοιχείων, που χρησιμοποιούνται για την λήψη αποφάσεων.

Με τον όρο εσωτερικοί έλεγχοι και ειδικά λογιστικοί έλεγχοι εννοούμε τα μέτρα εκείνα, τα οποία σχετίζονται με την προστασία των λογιστικών και χρηματοοικονομικών εκθέσεων. Στο σημείο αυτό με την πολύτιμη αρωγή ενός παραδείγματος θα γίνουμε περισσότερο κατανοητοί.

Εν ολίγοις , η απαίτηση βάση της οποίας ένα άτομο, του οποίου τα καθήκοντα περιλαμβάνουν τη διαχείριση χρημάτων δεν υποχρεούται να ασχολείται και με την τήρηση λογιστικών αρχείων. Σε γενικότερους όρους, η λειτουργία της λογιστικής πρέπει να είναι ξέχωρη από την φύλαξη περιουσιακών στοιχείων.

Επίσης ένας ακόμη λογιστικός έλεγχος είναι η απαίτηση σύμφωνα με την οποία οι επιταγές, οι εντολές αγοράς και άλλα έγγραφα πρέπει να έχουν συνεχή αρίθμηση.

Τέλος χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο κανόνας σύμφωνα με τον οποίο το άτομο, το οποίο είναι υπεύθυνο για την παραγγελία εμπορευμάτων και προμηθειών δεν πρέπει να είναι το ίδιο με αυτό, που θα αναλάβει την παραλαβή τους και δεν θα πρέπει να υπογράψει επιταγές για την πληρωμή τους.

Γ. Το αντικείμενο του ελέγχου και οι στόχοι της Ελεγκτικής

Αντικείμενο του ελέγχου και της ελεγκτικής

Για τον ελεγκτή πρωταρχικό μέλημα του ελέγχου είναι η διαμόρφωση γνώμης αναφορικά με την ορθή ή μη παρουσίαση της χρηματοοικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων χρήσεως της ελεγχόμενης μονάδας στις αντίστοιχες λογιστικές καταστάσεις, σύμφωνα με τις γενικώς παραδεκτές λογιστικές αρχές. Αλλά και κατά την γενικώς παραδεκτή αντίληψη, ο έλεγχος, που διενεργείται από τους ορκωτούς ελεγκτές έχει ως επί το πλείστον στόχο την διαπίστωση της ορθής, σύμφωνα με τις γενικώς παραδεκτές λογιστικές αρχές, παρουσίας της χρηματοοικονομικής θέσης. Δηλαδή την περιουσιακή και κεφαλαιακή διάρθρωση της μονάδας στην αναφερόμενη ημερομηνία, καθώς και τις μεταβολές τούτης, ως αποτέλεσμα της δραστηριοποίησής της, κατά την διαρρέυσασα περίοδο, αλλά και άλλων ενεργειών, π.χ. χρηματοδότησης κλπ.

Πιο συγκεκριμένα, το αντικείμενο του ελέγχου στα πλαίσια της χρηματοοικονομικής ελεγκτικής είναι κατά κύριο λόγο ο τρόπος και η αξιοπιστία της μέτρησης και παρουσίασης των χρηματοοικονομικών μεγεθών, που συνιστούν την εικόνα μιας οικονομικής μονάδας.

Χωρίς να περιαιτολογούμε, θα μπορούσαμε να πούμε, ότι επαληθεύεται ο απολογισμός των υπευθύνων να δώσουν λογαριασμό (to account for) στους έχοντες έννομο συμφέρον γί αυτό.

Εντολείς και χρήστες των ελεγκτικών γνωματεύσεων

Αν και ο άμεσα ενδιαφερόμενος και ο έχων έννομο συμφέρον για την διεξαγωγή του ελέγχου είναι ο πλέον άμεσα οικονομικά συνδεδεμένος με την ελεγχόμενη μονάδα (δηλαδή οι μέτοχοι τούτης) και ο ελεγκτής/ελεγκτές, ορκωτοί και μη, ορίζονται κάθε χρόνο από τη γενική συνέλευση των μετόχων και με τη μεσολάβηση και ευθύνη των αντιπροσώπων τούτων, (το διοικητικό συμβούλιο) όμως, εμμέσως πλην σαφώς, για τον έλεγχο ενδιαφέρονται και πολλοί άλλοι από τους κοινωνικούς εταίρους της μονάδας.

Σύμφωνα με το νόμο Π.Δ. 226/92, άρθρο 16, παράγραφος 1 α, εντολέας του ελέγχου και αποδέκτης της έκθεσης του ελεγκτή είναι για τις ιδιωτικές επιχειρήσεις η γενική συνέλευση μετόχων ή εταιρών.

ΣΗΜΕΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

2.2 ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

A. Φοροδιαφυγή σε σχέση με τα φορολογικά στοιχεία.

Στο σημείο αυτό θα παρατεθούν γενικά στοιχεία αναφορικά με τον όρο φοροδιαφυγή, αποσκοπώντας στην αποσαφήνιση του υπό εξέταση όρου.

Γενικά στοιχεία.

Ο φοροτεχνικός υπάλληλος, ο οποίος διενεργεί τακτικό ή έκτακτο έλεγχο σε κάποια επιχείρηση, υποχρεούται να επιδεικνύει στον επιχειρηματία ή το πρόσωπο, που τον εκπροσωπεί, την έγγραφη εντολή ελέγχου.

Ο επιτηδευματίας, για την διασφάλισή του, υιοθετεί το δικαίωμα να ζητά την εντολή ελέγχου από τους φοροτεχνικούς, που του παρουσιάζονταν, ως ελεγκτές, γιατί κάνοντας αναδρομή στο παρελθόν, σημειώθηκαν κρούσματα εκβιαστικών ενεργειών από πρόσωπα, που εμφανίζονταν για διενέργεια κάποιων ελέγχων.

Ο ελεγκτής, με αμέριστο ενδιαφέρον λαμβάνει ενεργό μέρος στις ακόλουθες διαδικασίες :

1. Προκειμένου να διασφαλίσει την έγκυρη ενημέρωση των βιβλίων, ενεργεί θεώρηση σε όλα τα βιβλία του επιτηδευματία, αμέσως μετά την τελευταία εγγραφή, χωρίς να αφήσει κενό χώρο για την προσθήκη και άλλων εγγραφών.

2. Ενεργεί θεώρηση των φορολογικών στοιχείων. Η θεώρηση αυτή αποβλέπει στη διαπίστωση έγκαιρης έκδοσης των φορολογικών στοιχείων και ενημέρωσης των βιβλίων. Εφόσον δεν διαπιστωθεί παράβαση ή παράλειψη, ο σκοπός θεώρησης των βιβλίων δεν ολοκληρώνεται, αφού κάποιος μεταγενέστερος φορολογικός έλεγχος ενδέχεται να διαπιστώσει ότι, μετά την θεώρηση εκδόθηκαν στοιχεία και καταχωρήθηκαν στα βιβλία εγγραφές που αφορούσαν συναλλαγές προγενέστερου χρόνου από αυτά που παρέχουν οι διατάξεις του Κ.Β.Σ (Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων) για έγκαιρη ενημέρωση των βιβλίων. Αν ένας φοροτεχνικός έλεγχος, που ενεργείται το 2005 διαπιστώσει ότι, μετά τη θεώρηση των βιβλίων που επιτελέστηκε από προηγούμενο έλεγχο την 20/7/2002, είχαν καταχωρηθεί εκπρόθεσμα πωλήσεις και άλλες

συναλλαγές που αφορούσαν την 17/6/2002 ή είχαν εκδοθεί Δ.Α.(Δελτίο Αποστολής) με ημερομηνίες πριν την 15/7/2002 (οκταήμερο για την ποσοτική καταχώρηση στο βιβλίο αποθήκης). Αμέσως διαπιστώνεται παράβαση των διατάξεων του Κ.Β.Σ για μία έγκαιρη ενημέρωση των βιβλίων και έκδοση των στοιχείων η οποία εάν αφορά σοβαρές συναλλαγές γεννά το ενδεχόμενο απόκρυψης πράξεων φοροδιαφυγής.

3. Διενεργεί ενδελεχή έλεγχο επιδιώκοντας να διαπιστώσει αν στα βιβλία έχουν καταχωρηθεί συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν σε χρόνο διάφορο (νωρίτερα) εκείνου που επιτρέπει να ενημερωθούν μέχρι το χρόνο θεώρησής τους από την Δ .Ο.Υ.(Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία).

4. Αν υπάρχουν πρόσφατες παραλαβές αγαθών, ζητούνται τα παραστατικά αποστολής τους. Επίσης γίνεται επιλογή ορισμένων ειδών και μετά την καταμέτρησή τους ζητούνται τιμολόγια των προμηθευτών, προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι εν λόγω ποσότητες που καταμετρήθηκαν από τα είδη αυτά, καλύπτονται από τα τιμολόγια ή τα Δ.Α.

5. Για τον έλεγχο νομιμότητας χρησιμοποίησης Φ.Η.Τ.Μ. (Φορολογικών Ηλεκτρονικών Ταμειακών Μηχανών)

Β. Χρησιμοποίηση ενός Δ.Α. για πραγματοποίηση πράξεων φοροδιαφυγής

Ένα Δ.Α., στο οποίο αναγράφεται η ώρα παράδοσης ή αποστολής του αγαθού, χρησιμοποιείται για πλειάδα μεταφορών την ίδια ημέρα, με το ίδιο μεταφορικό μέσο. Εάν σε κάποια από τις πολλαπλές διαδρομές διενεργηθεί έλεγχος, προβάλλονται διάφοροι ισχυρισμοί (φερ' ειπείν βλάβη του αυτοκινήτου) οι οποίοι είναι αληθοφανείς. Βέβαια στην πλειοψηφία των περιπτώσεων αυτών οι ισχυρισμοί δεν γίνονται αποδεκτοί αν και είναι αληθείς.

Άλλοτε στο Δ.Α δεν αναγράφεται η ημερομηνία αποστολής και με το ίδιο δελτίο αποστολής πραγματοποιούνται ποικίλες μεταφορές την ίδια μέρα.

Ενίοτε αναγράφονται στο Δ.Α. οι πραγματικές ενδείξεις και αφού ολοκληρωθεί η μεταφορά των αγαθών, επιστρέφεται το Δ.Α. στον εκδότη και σημειώνεται σε αυτό η ένδειξη «επιστρέφεται» γιατί δεν βρέθηκε ανοικτό το κατάστημα του παραλήπτη. Αναγράφονται στο Δ.Α. είδη μικρής αξίας σε σχέση με το περιεχόμενό τους.

Σε άλλες περιπτώσεις, για να υποβοηθηθεί ο παραλήπτης, αναγράφονται ανακριβείς ενδείξεις των στοιχείων του παραλήπτη και στη συνέχεια εκδίδεται τιμολόγιο στο όνομα του ανύπαρκτου αγοραστή. Η απάτη αυτή θα αποκαλυφθεί μόνο από τον ανακριβή αριθμό του φορολογικού μητρώου.

Σποραδικά, στο πρώτο αντίτυπο του Δ.Α αναγράφονται (χωρίς παρεμβολή καρμπόν) οι ενδείξεις του πραγματικού πελάτη που καλύπτουν τη διακίνηση σοβαρών ποσοτήτων αγαθών για τις οποίες δεν υπάρχει πρόθεση έκδοσης τιμολογίου πώλησης. Εν συνεχεία στο αντίτυπο του Δ.Α. που παραμένει στο στέλεχος, συμπληρώνονται (με χρήση καρμπόν) οι ενδείξεις αλλότριου πελάτη, με αγορά μικρής αξίας αγαθών, ο οποίος έχει ανάγκη κάποιου τιμολογίου, χωρίς να απαιτηθεί διακίνηση των αγαθών αυτών.

Κατόπιν έρευνας εάν οι φοροτεχνικοί ελεγκτές διαπιστώσουν τη φόρτωση κάποιων αγαθών σε μεταφορικό μέσο, όπου αναμένεται το ξεκίνημα του, σταματούν το ανάλογο μεταφορικό μέσο και ζητούν το Δ.Α., ενώ κάποιος άλλος φοροτεχνικός υπάλληλος ζητά από τον επιτηδευματία που πραγματοποίησε τη φόρτωση το στέλεχος του Δ.Α. ή του τιμολογίου -Δ.Α. Εάν διαπιστωθεί η μη έκδοση του Δ.Α, κλπ ή η έκδοση ανακριβούς στοιχείου βεβαιώνεται παράβαση σε βάρος και των δύο.

Τέλος συχνά παρατηρείται και η έκδοση πλαστών Δ.Α. τα οποία μετά την ολοκλήρωση της διακίνησης των αγαθών καταστρέφονται.

Γ. Φοροδιαφυγή κατά την έκδοση στοιχείων εσόδων

Η φοροδιαφυγή της κατηγορίας αυτής πραγματοποιείται ποικιλοτρόπως με τις ακόλουθες μεθόδους :

Ø Μη έκδοση Α.Α.Π.(Απόδειξη Λιανικής Πώλησης) ή Α.Π.Υ.(Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών) από Φ.Η.Τ.Μ ή θεωρημένων Α.Α.Π. ή Α.Π.Υ. από Η/Υ.

Μια εκ των συνηθισμένων μεθόδων απόκρυψης εσόδων καθώς και του ΦΠΑ εκροών αποτελεί η παραπάνω περίπτωση.

Ο έλεγχος έρχεται εις πέρας από υπαλλήλους των Δ.Ο.Υ. ή του Σ.Δ.Ο.Ε.(Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος) οι οποίοι ζητούν από τους πελάτες κατά την έξοδο τους από το κατάστημα τις ανάλογες αποδείξεις. Αν διαπιστωθεί η μη έκδοση φορολογικού στοιχείου, ζητούν από τον πελάτη να υπογράψει δήλωση με λεπτομέρειες για τη διαπίστωση της παράβασης αφού ελέγξουν τα στοιχεία ταυτότητας τους.

Με τον τρόπο αυτό οι πελάτες γίνονται συνεργοί και συνυπεύθυνοι στις πράξεις φοροδιαφυγής.

Ø Έκδοση Α.Α.Π. ή Α.Π.Υ. από Φ.Η.Τ.Μ. ή θεωρημένων αποδείξεων με ανακριβές περιεχόμενο.

Εν τοιαύτη περιπτώσει, είτε με σύμφωνη γνώμη του πελάτη, είτε όχι, εκδίδεται Α.Λ.Π. ή Α.Π.Υ. με μειωμένο αντίτιμο. Απόρροια τούτου είναι η διευρυμένη δυνατότητα άνετης πραγματοποίησης της φοροδιαφυγής, αφού ο φοροτεχνικός έλεγχος (αρκετές φορές) αρκείται στην έκδοση Α.Λ.Π., χωρίς να υπεισέρχεται σε λεπτομέρειες για την αξία του εμπορεύματος.

Ø Μη έκδοση τιμολογίου πώλησης ή παροχής υπηρεσιών

Πλήθος επιτηδευματιών λαμβάνουν ρίσκο και διακινδυνεύουν τέτοιου είδους συναλλαγές, ιδιαίτερα σε ώρες που ελπίζουν ότι δεν θα έλθουν αντιμέτωποι με τέτοιους ελέγχους (βραδινές ή αργιών).

Άλλοι επιτηδευματίες εκδίδουν Δ.Α., εν τούτοις εκδίδουν τιμολόγια, η ενέργεια αυτή εμπεριέχει τον κίνδυνο να αποκαλυφθεί από μεταγενέστερο τακτικό έλεγχο η διαπίστωση της μη έκδοσης αντίστοιχου τιμολογίου, με τις συναφείς δυσμενείς επιπτώσεις.

Παρατηρείται επίσης η έκδοση από τον πωλητή μόνο Δ.Α. και κατόπιν συνεννοήσεως με τον πελάτη, εκδίδεται ύστερα από λίγες μέρες Δ.Α. για εικονική επιστροφή των ειδών.

Ø Έκδοση τιμολογίου πώλησης ή παροχής υπηρεσιών με ανακριβές περιεχόμενο.

Στις περιπτώσεις αυτές, η απόκρυψη ενσαρκώνεται συνήθως με τις ακόλουθες μορφές :

- Υποτίμηση της κατά μονάδα τιμής πώλησης.
- Αναγραφή μειωμένης ποσότητας σε σχέση με την πραγματική.
- Αναγραφή είδους δήθεν κακής ποιότητας με μειωμένη κατά μονάδα τιμή πώλησης.
- Λάθος υπολογισμός της ποσότητας επί την τιμή πώλησης κάθε αγαθού.
- Αθροιστικό λάθος στο σύνολο της στήλης των αξιών των αγαθών με αντίστοιχο λάθος στο Φ.Π.Α.

Ø Έκδοση πραγματικού στοιχείου εσόδου, αλλά με συντελεστή Φ.Π.Α. μικρότερου του κανονικού.

Άλλοι τρόποι φοροδιαφυγής κατά την έκδοση τιμολογίων, πέρα από αυτούς που αναφέραμε, είναι οι κατωτέρω :

1. Καταχώρηση στο τιμολόγιο πώλησης κατά την πώληση ορισμένων αγαθών στην κατηγορία του μειωμένου συντελεστή 8% αντί 18%

2. Η προλεχθείσα ενέργεια στις περιπτώσεις λιανικής πώλησης από επιχειρήσεις που τηρούν βιβλίο αποθήκης και έχουν υποχρέωση να εκδίδουν τις Α.Λ.Π. κατ' είδος, ποσότητα και αξία.

Ο έλεγχος της φοροδιαφυγής στο σκέλος των εκροών του Φ.Π.Α βασικά επιτυγχάνεται με την επεξεργασία των στοιχείων των ετήσιων εκκαθαριστικών δηλώσεων Φ.Π.Α.

Ø Έκδοση πλαστών τιμολογίων

Σύμφωνα με το Ν.1591/86 “πλαστό” θεωρείται το φορολογικό στοιχείο που έχει διατηρηθεί ή σφραγιστεί με οποιοδήποτε τρόπο, χωρίς την ανάλογη καταχώρηση στα οικεία βιβλία της αρμόδιας φορολογικής αρχής σχετική πράξη θεώρησής του και εφόσον η μη καταχώρηση τελεί σε γνώση του υπόχρεου για την θεώρηση του φορολογικού στοιχείου. Επίσης συγκαταλέγεται στην κατηγορία των πλαστών φορολογικών στοιχείων εκείνο που το περιεχόμενο και τα λοιπά στοιχεία του πρωτότυπου ή αντίτυπου αυτού είναι διαφορετικά από αυτά που αναγράφονται στο στέλεχος του ίδιου στοιχείου.

Η έκδοση πλαστών τιμολογίων επιτυγχάνεται με τα παρακάτω :

- Με τη χρήση διατηρητικών μηχανών σαν αυτές που χρησιμοποιούν οι Δ.Ο.Υ.

- Με τη λαθραία διάτρηση

- Με την ερασιτεχνική «διάτρηση» φορολογικών στοιχείων (π.χ. χρήση καρφίτσας ή σχετικού εργαλείου).

- Με την σύμπραξη κάποιου αρμοδίου προσώπου της Δ.Ο.Υ.

Η έκδοση πλαστών τιμολογίων αποβλέπει στους εξής στόχους :

1) Στην απόκρυψη εσόδων και ΦΠΑ από τον εκδότη, που πραγματοποιείται χωρίς ο αγοραστής των αγαθών ή λήπτης των υπηρεσιών να γνωρίζει την πλαστότητα του φορολογικού στοιχείου. Καθώς ουδέν κρυπτόν από τον ήλιο, η απόκρυψη της πλαστότητας τιμολογίων του εκδότη μπορεί να αποκαλυφθεί με δύο τρόπους :

- Ο αγοραστής των αγαθών ή λήπτης των υπηρεσιών, έχει την υποχρέωση να υποβάλλει δια μέσου της Δ.Ο.Υ. στο Κ.Ε.Π.Υ.Ο. στο τέλος της διαχειριστικής περιόδου, τις ετήσιες συγκεντρωτικές καταστάσεις των

προμηθευτών του, στις οποίες θα περιλάβει το πλαστό τιμολόγιο του προμηθευτή.

Το Κ.Ε.Π.Υ.Ο. αποστέλλει ύστερα στη Δ.Ο.Υ. του προμηθευτή κατάσταση των τιμολογίων που αυτός εξέδωσε, στην οποία θα συμπεριλάβει και το πλαστό τιμολόγιο του προμηθευτή. Ο τακτικός ή έκτακτος φοροτεχνικός έλεγχος θα αναζητήσει στα βιβλία του προμηθευτή και το πλαστό τιμολόγιο, το οποίο αυτός δεν έχει καταχωρήσει. Με τη μέθοδο αυτή διαπιστώνεται η φοροδιαφυγή.

- Ένα ακόμη μέσο το οποίο συμβάλλει στην επίτευξη αυτόματου ελέγχου από το Κ.Ε.Π.Υ.Ο., είναι μηχανογραφικός συσχετισμός των παραπάνω ετήσιων συγκεντρωτικών καταστάσεων προμηθευτών που υποβάλλει ο αγοραστής με τις ετήσιες συγκεντρωτικές καταστάσεις πελατών που υποβάλλει ο προμηθευτής.

2) Στην έκδοση και λήψη πλαστών φορολογικών στοιχείων σε συνεργασία πωλητή και αγοραστή.

Η έκδοση πλαστών τιμολογίων, καθώς και η έκδοση και λήψη τιμολογίων μεγάλων αξιών και ΦΠΑ πραγματοποιείται με την πρόφαση απόκτησης επενδυτικών αγαθών.

Στις Δ.Ο.Υ και τις εισαγγελικές αρχές εκκρεμεί πλειάδα τέτοιων υποθέσεων, οι οποίες στόχευαν στη λήψη επενδυτικών επιδοτήσεων, βάσει των αναπτυξιακών νόμων και την επιστροφή ή απαλλαγή από ανάλογα ποσά ΦΠΑ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Οι επιχειρήσεις που ασκούν εμπορία ή παρέχουν υπηρεσίες, αποσκοπούν στην απόκρυψη σημαντικών συναλλαγών, για να επιτύχουν όσο το δυνατό περισσότερα κέρδη.

Μέσω διαφόρων τρόπων, είτε μη έκδοσης σημαντικών φορολογικών στοιχείων είτε έκδοση αυτών των φορολογικών στοιχείων ανακριβούς περιεχομένου, όμως διατελούν πράξεις φοροδιαφυγής, μιας παράνομης ενέργειας, αφού προσπαθούν να αποφύγουν την επιβαλλόμενη φορολογία με παράνομο τρόπο.

Ίσως οι επιτηδευματίες που προβαίνουν στην ενέργεια αυτή να μην γίνουν ποτέ αντιληπτοί από τους φοροτεχνικούς υπαλλήλους, οι οποίοι διενεργούν τακτικό έλεγχο.

Στην περίπτωση όμως που από την διεξαγωγή ελέγχου διαπιστωθεί πράξη φοροδιαφυγής, οι επιτηδευματίες θέτουν σε υψηλό κίνδυνο την πορεία της επιχείρησής. Θα πρέπει τότε να αποδεχθούν τις συναφείς δυσμενείς επιπτώσεις, ούτως ώστε να κατοχυρωθεί και η αντίστοιχη Δ.Ο.Υ

στην αντίληψη της οποίας υπέπεσε μέσω των φοροτεχνικών υπαλλήλων η πράξη φοροδιαφυγής.

Εν συνεχεία θα παρουσιαστεί ο έλεγχος που πραγματοποιείται στους λογαριασμούς του ισολογισμού μιας Α.Ε. και συγκεκριμένα στην κάθε ομάδα λογαριασμών ξεχωριστά.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Ο έλεγχος στα Π.Π.Σ.(Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία) μιας Α.Ε. ασχολείται με τα παρακάτω :

2.3.1 Πώς ελέγχονται τα Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία

1) Με την τήρηση του βιβλίου παγίων στο οποίο εμφανίζονται όλες οι μεταβολές κατά πάγιο (αγορές, προσθήκες, πωλήσεις, αποσβέσεις παγίων κλπ.) και με το αν τα μεγέθη συμφωνούν με αυτά των αντίστοιχων λογαριασμών του γενικού καθολικού. Σκοπός του ανωτέρου ελέγχου είναι η καλύτερη παρακολούθηση των παγίων και των μεταβολών τους. Επιβάλλεται και από τον κώδικα φορολογικών στοιχείων εκτός κι αν εμφανίζονται οι εν λόγω λεπτομέρειες στην απογραφή.

2) Αν συσχετίζεται η παρακολούθηση παγίων τα οποία έχουν πλήρως αποσβεστεί αλλά παραμένουν σε χρήση. Επειδή συνεχίζουν να αποτελούν περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης σε σχέση με τα οποία γίνονται, αλλά και μπορούν να γίνουν στο μέλλον διάφορες πράξεις, όπως κοστολόγηση σαν κέντρα κόστους, βελτίωση και πώληση τους.

3) Με την περιοδική επιθεώρηση και τον έλεγχο των παγίων που εμφανίζονται στο βιβλίο παγίων. Γιατί στα πάγια δεν δίνεται συνήθως η προσοχή που δίνεται στα αποθέματα κατά τις ετήσιες απογραφές.

4) Διενεργείται έλεγχος σχετικά με την πρόβλεψη έγκρισης από επιτροπή για όλες τις προσθήκες, αντικαταστάσεις, πωλήσεις, εκποιήσεις κλπ. των παγίων. Σημαντικό σημείο ελέγχου αφού τα πάγια αποτελούν σημαντικό κόστους περιουσιακά στοιχεία.

5) Έλεγχος στην άθροιση και παρακολούθηση χωριστά των δαπανών κάθε εγκεκριμένου έργου προκειμένου να μεταφερθούν στον αντίστοιχο λογαριασμό κατά την ολοκλήρωσή τους.

6) Για να αποφευχθεί η παράβαση των γενικώς παραδεκτών λογιστικών αρχών στον προσδιορισμό των αποτελεσμάτων και της οικονομικής θέσης της επιχείρησης ελέγχεται η σαφής πολιτική, για τον διαχωρισμό των δαπανών που πρέπει να κεφαλαιοποιούνται κι εκείνων που θεωρούνται έξοδα συντήρησης κι επισκευής.

7) Απαιτείται από τους υπευθύνους των διαφόρων παγίων να αναφέρουν στο λογιστήριο κάθε μεταβολή και μετακίνηση τους και να καταχωρείται εγκαίρως η κάθε μεταβολή. Το λογιστήριο φέρει την ευθύνη για την παρακολούθηση στα βιβλία των στοιχείων αυτών.

8) Ελέγχεται αν σημειώνεται για τα πάγια που βγαίνουν εκτός χρήσεως η πιθανή αξία εκποίησης τους ούτως ώστε να ενημερώνονται οι υπεύθυνοι για την πιθανή εκποίηση τους.

2.3.2 Η δομή του προγράμματος ελέγχου των παγίων

Στο σημείο αυτό κρίνεται φρόνιμο να γίνει μια σύντομη μνεία όσων προαναφέρθηκαν.

- Από τα ισοζύγια λογαριασμών παγίων :

- α) Να συνταχθεί κατάσταση η οποία να εμφανίζει τα πάγια κατά κατηγορίες στην αρχή της χρήσεως, τις αυξομειώσεις τους κατά την χρήση καθώς και τις αντίστοιχες αποσβέσεις τους συνολικά και αυτές της ελεγχόμενης χρήσεως χωριστά

- β) Να γίνει συμφωνία των υπολοίπων με τους αντίστοιχους λογαριασμούς καθώς και με το βιβλίο παγίων

- γ) Επίσης να σημειωθούν στην κατάσταση/ φύλλο εργασίας και συμφωνίας των παγίων και των αποσβέσεων τους, οι μέθοδοι αποσβέσεων (σταθερή, φθίνουσα μέθοδος κλπ).

- Αν κριθεί αναγκαίο από τους ελεγκτές, να επιθεωρήσουν τα πάγια που εμφανίζονται στο βιβλίο παγίων, ώστε να αποφευχθεί η πιθανότητα μερικά από τα εμφανιζόμενα στα βιβλία πάγια να μην υπάρχουν ή να βρίσκονται σε κακή κατάσταση ή μορφή διαφορετική από αυτή με την οποία εμφανίζονται. Ο παραπάνω κίνδυνος σύμφωνα με την λειτουργία των «Ακίνητοποιήσεων υπό εκτέλεση» μπορεί να επιφέρει επίπτωση στην κανονικότητα και ειλικρίνεια των λογαριασμών.

- Ετοιμάζεται αναλυτική κατάσταση των παγίων με το υπόλοιπο έναρξης της ελεγχόμενης χρήσεως, προσθήκες και αφαιρέσεις. Παρομοίως το ίδιο ισχύει για τις μεταβολές λογαριασμών αποσβεσθέντων και στη συνέχεια γίνεται αυτών με τις χρεώσεις των

λογαριασμών εξόδων αποσβέσεων, καθώς και με τα φύλλα υπολογισμού των ετήσιων αποσβέσεων.

- Έλεγχος σε όλες τις ανωτέρω κινήσεις με τα αντίστοιχα παραστατικά και πίνακες υπολογισμού και επιμερισμού κοινών δαπανών στα διάφορα πάγια κατά την απόκτηση τους ή βελτίωση τους κλπ. Ωστε να μην παρατηρούνται αριθμητικά λάθη στον επιμερισμό των δαπανών.

- Ανάλυση σε ξεχωριστό φύλλο εργασίας των σημαντικών δαπανών συντήρησης και επισκευών για την ορθή λογιστική μεταχείρισή τους. Πιθανόν κάποιες από αυτές τις δαπάνες να κεφαλαιοποιούνται.

- Αξιολόγηση των επιπτώσεων στα αποτελέσματα χρήσεως από σημαντικές μεταβολές και αλλαγές στις μεθόδους απόσβεσης (π.χ. από σταθερή σε φθίνουσα), και τον τρόπο υπολογισμού της σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

- Χρηζει εξέτασης ο τρόπος ή η μεταβολή του τρόπου λογιστικής αντιμετώπισης παγίων και αποσβέσεων τους στη χρήση απόκτησης και στη χρήση πώλησής τους ή αντικατάστασής τους. Ωστε να προσδιοριστεί το αποτέλεσμα της πώλησης, κέρδος ή ζημία.

- Προς αποφυγή πιθανής απόκρυψης ή διαρροής εισπράξεων, οι ελεγκτές προβαίνουν στη διασταύρωση των καταχωρήσεων μειώσεων και αφαιρέσεων στους λογαριασμούς παγίων (πωλήσεις, συνολική απόσβεση) με τις αντίστοιχες στους λογαριασμών πωλήσεων και ζημιών ή κερδών του γενικού καθολικού, επίσης έλεγχος στα εν λόγω ποσά με τα σχετικά παραστατικά που έχουν εκδοθεί.

- Έλεγχος αν ορθά πραγματοποιήθηκε η μεταφορά ή η αφαίρεση από τους σχετικούς λογαριασμούς του κόστους κτήσεως και αποσβεσθέντων των παγίων που πωλούνται ή αντικαθίστανται.

Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

I. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

2.4 Γενικά στοιχεία

Τα βασικά σημεία συγκέντρωσης του ενδιαφέροντος των ελεγκτών οι διάφορες κινήσεις που αφορούν τα αποθέματα και αν οι κινήσεις αυτές διέπονται από τη έγκριση αρμόδιων προσώπων.

Η λειτουργία των αποθεμάτων ενέχει κινδύνους όπως, απώλειες κλοπής, σπατάλης, μη εγκεκριμένης εξόδου κλπ. Τα αποθέματα πρέπει να διαφυλάσσονται ικανοποιητικά από τους κινδύνους που προαναφέρθηκαν.

Επίσης υφίσταται διαδικασία κατάλληλη η οποία εξασφαλίζει την ορθή απογραφή των αποθεμάτων.

Προκειμένου να καταστεί ισχυρός έλεγχος όσον αφορά τα αποθέματα δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα εξής :

Ø Ύπαρξη κατάλληλου, έμπιστου προσωπικού.

Ø Διαχωρισμός των εξουσιών σχετικά με : α) Είσοδο- Έξοδο αποθεμάτων.

β) Φύλαξη καθώς και διαχείριση των αποθεμάτων.

γ) Λογιστική καταγραφή κινήσεων.

δ) Φυσικός έλεγχος των αποθεμάτων.

Ø Οποιαδήποτε πληροφορία που αφορά τα αποθέματα πρέπει να διακατέχεται από ικανοποιητική ποιότητα και ποσότητα.

Ø Παρέχεται ειδική ασφάλεια προκειμένου να αποζημιωθεί η εταιρεία από την απαξίωση των αποθεμάτων. Για τον σκοπό αυτό πραγματοποιείται περιοδική επανεξέταση των αξιών, αξίες για τις οποίες έχουν ασφαλιστεί τα αποθέματα. Επίσης ακολουθείται κάποια διαδικασία προστασίας των αποθεμάτων κατά των απαξιώσεων τους, οι οποίες προκύπτουν από διάφορα φαινόμενα π.χ. πυρκαγιά, υγρασία κλπ.

Ø Απαιτείται ισχυρή οργάνωση της παραγωγής καθώς και ορθός σχεδιασμός της.

Ø Ο αποθηκάριος της εταιρείας οφείλει να αποδεικνύει ορθά γραπτά κάθε στοιχείο εισόδου ή εξόδου των αποθεμάτων, το οποίο προηγουμένως έχει υπογράψει.

Ø Τα αποθέματα επιφέρουν έξοδα σε μια εταιρεία, τα οποία πιθανόν να προκύπτουν από τη φόρτωση τους με μεταφορικά μέσα. Οι ελεγκτές προβαίνουν στον έλεγχο των εξόδων αυτών.

Ø Τα πρόσωπα που η αρμοδιότητα τους είναι πέραν των εργασιών της αποθήκης θα πρέπει να έχουν περιορισμένες εισόδους σ' αυτήν, ο αποθηκάριος είναι το αρμόδιο πλέον πρόσωπο που του επιτρέπεται συνεχής είσοδος σε μια αποθήκη.

Η λειτουργία των αποθεμάτων υποθάλλει δύο βασικούς κινδύνους ο ένας εκ των οποίων είναι η κακή απογραφή των ποσοτήτων των αποθεμάτων καθώς και η κακή αποτίμηση τους.

Σχετικά με την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου της φυσικής απογραφής των αποθεμάτων, αναφέρονται τα εξής : Τα αποθέματα

πρέπει να ελέγχονται φυσικά, εξαιτίας της φύσης τους, μόνο σε συγκεκριμένη στιγμή, δηλαδή κατά την διενέργεια της φυσικής απογραφής. Ο συγκεκριμένος έλεγχος δεν μπορεί να επιτευχθεί εκ των υστέρων όπως συμβαίνει με άλλα περιουσιακά στοιχεία (π.χ. ύψα, συμμετοχές κλπ.)

Εν κατακλείδι, η φυσική απογραφή πραγματοποιείται μια μοναδική φορά, δεν επαναλαμβάνεται. Αν λοιπόν μείνει κάτι αδιευκρίνιστο στον ελεγκτή δεν παρέχεται η δυνατότητα μεταγενέστερης μελέτης και έρευνας. Για τους παραπάνω λόγους η φυσική πραγματογνωμοσύνη παρουσιάζει πάμπολλες δυσκολίες.

Κάνοντας αναφορά στη φυσική πραγματογνωμοσύνη των αποθεμάτων, κάνουμε λόγο για μια τέλεια προετοιμασία από πλευράς των ελεγκτών η οποία πρέπει να γίνει νωρίτερα από την ημερομηνία απογραφής. Επίσης απαιτείται μια ευφυής συμμετοχή του ελεγκτή, ο οποίος οφείλει να *χρησιμοποιεί* διορθωτικά μέτρα, να *επαληθεύει* το σύνολο των απογραφομένων, να *επιβλέπει* τα γεγονότα μετά την απογραφή, και να *ελέγχει* τα παράλληλα στοιχεία (υποτιμήσεις αποθεμάτων, έλεγχος ποιότητας) με την φυσική απογραφή.

2.4.1. Σημεία κινδύνων- Αδυναμιών

Ο ελεγκτής πρέπει να δώσει έμφαση στα παρακάτω σημεία:

Ø Απαιτείται η ύπαρξη μοναδικού υπεύθυνου για την απογραφή και στη συνέχεια ακολουθεί επίβλεψη από το λογιστήριο.

Ø Η ημερομηνία της απογραφής πρέπει να είναι η συντομότερη δυνατή. Δηλαδή ημερομηνία όπου τα αποθέματα είναι πιο χαμηλά και η δραστηριότητα της επιχείρησης εξίσου χαμηλή, είναι η πλέον κατάλληλη για τη διενέργεια της απογραφής.

Ø Προσδιορισμός των χώρων απογραφής, ούτως ώστε ο ελεγκτής να έχει τη δυνατότητα να επανέλθει στον τομέα έναρξης των εργασιών του, με σκοπό να διασφαλίσει το γεγονός ότι δεν δύναται να γίνει μεταφορά αποθεμάτων από τον τελευταίο τομέα στον πρώτο και αντίστροφα.

Ø Ο ελεγκτής οφείλει να γνωρίζει και να διαπιστώσει αν τα εμπορεύματα που απογράφονται ανήκουν στη δραστηριότητα της επιχείρησης, και ότι δεν απογράφονται τα εμπορεύματα τρίτων.

Ø Κατά την διάρκεια της απογραφής επιβάλλεται το κλείσιμο της επιχείρησης προκειμένου να διασφαλιστεί ο διαχωρισμός των χρήσεων.

Ø Στα δικαιολογητικά μέτρησης δεν πρέπει να εμφανίζονται διαγραφές και σβησίματα, πρέπει όμως να είναι προαριθμημένα και θεωρημένα, ώστε με την διατήρησή τους να παρέχουν τη δυνατότητα μεταγενέστερου ελέγχου.

Ø Κατά την αξιολόγηση σε του συστήματος ο ελεγκτής οφείλει να λάβει υπόψη του πιθανές μεταφορές αποθεμάτων οι οποίες έγιναν χωρίς λόγο και υπέπεσαν στην αντίληψη του.

Ø Σε τελικό στάδιο αν οι δύο απογραφές (φυσική και λογιστική) συμφωνούν μεταξύ τους. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ασυμφωνία των εν λόγω, προχωρούν σε εξακρίβωση των λόγων που επιφέρουν τη σχετική ασυμφωνία.

1. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ

Είναι καίριο να αναφέρουμε στην παρούσα φάση και την περίπτωση των χονδρικών πωλήσεων εμπορευμάτων, όπου οι δυνατότητες του ελέγχου διευρύνονται, αφού ο έλεγχος διενεργείται με γνώμονα τα είδη και τις ποσότητες που αγοράζονται και πωλούνται βάσει τιμολογίων. Στο σημείο αυτό τίθεται σε εφαρμογή η μέθοδος της κλειστής αποθήκης για ορισμένα είδη, ο έλεγχος της κλειστής αποθήκης αποβλέπει τόσο στη φορολογία εισοδήματος όσο και στο ΦΠΑ.

2.4.2 Πως πραγματοποιείται ο έλεγχος στο πλαίσιο των αγορών.

Ακολουθεί ενδελεχής ανάπτυξη της πορείας των ελεγκτών σχετικά με τον έλεγχο των αγορών.

1. Καταρχήν ελέγχεται αν είναι συγκεντρωμένη η λειτουργία των προμηθειών σ' ένα τμήμα, γιατί ο διασκορπισμός τους θα επιφέρει αδυναμία σχετιζόμενη με την εσωτερική οργάνωση και τον έλεγχο.

2. Αν είναι απαραίτητη η ζήτηση προσφορών από περισσότερους του ενός προμηθευτές για τις αγορές της επιχείρησης. Με τον τρόπο αυτόν ελλοχεύει κίνδυνος αγορών με μεγάλο κόστος είτε της μη αναζήτησης ανταγωνιστικών τιμών μέσω των προσφορών, είτε λόγω ευνοϊκής μεταχείρισης κάποιου ακριβότερου αλλά όχι καλύτερης ποιότητας προμηθευτή εκ μέρους των διενεργούντων τις αγορές.

3. Τίθενται υπό έλεγχο τα δελτία παραγγελίας προκειμένου να διαπιστωθεί αν είναι :

α) προαριθμημένα και υπό τον έλεγχο υπευθύνου.

β) απαραίτητα για όλες τις αγορές πλην καθημερινών μικρών αγορών.

γ) Αν εκδίδονται μόνο βάσει αιτήσεων προμήθειας υλικών ή προγραμμάτων παραγωγής εγκεκριμένων από τους υπεύθυνους των αντίστοιχων τμημάτων, έτσι ώστε να είναι σε θέση να ελεγχθούν όλες οι

αγορές που παραγγέλνονται ως προς την νομιμότητά τους και την αναγκαιότητά τους.

4. Έλεγχος εφαρμογής των κανονισμών σχετικά με τις προμήθειες.

5. Έλεγχος στη λειτουργία του συστήματος με την επίτευξη περιοδικού ελέγχου από άτομα ανεξάρτητα του τμήματος προμηθειών, προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι παραγγελίες πράγματι δίνονται στους μειοδότες.

6. Σχετικά με τις παραλαβές επιβάλλεται να διέρχονται όλες από το κεντρικό σημείο παραλαβής του καταστήματος ή του εργοστασίου, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται αποτελεσματικότερος έλεγχος εισερχομένων.

7. Έλεγχος συνυφασμένος με τον διαχωρισμό καθηκόντων, αν τα άτομα στην παραλαβή είναι ανεξάρτητα από το τμήμα προμηθειών.

8. Έλεγχος των παραγγελιών που παραλήφθηκαν. Αν καταχωρούνται οι παραλαβές σε δελτία παραλαβής προαριθμημένα, στα οποία αναγράφεται η ημερομηνία παραλαβής και υπογράφονται από τον αρμόδιο.

9. Έλεγχος κίνησης τμήματος παραλαβών αλλά και εκτέλεσης των ζητηθέντων από το τμήμα προμηθειών παραγγελιών.

10. Κατά την παραλαβή, ελέγχονται τα παραλαμβανόμενα είδη ως προς δύο συνιστώσες, την ποσότητα και την ποιότητα, σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα δελτία παραγγελίας.

2.4.3 Παραδείγματα

Ø Η ελεγχόμενη εταιρία « ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΕ» τιμολόγιο ύψους x (πλέον Φ.Π.Α) με ημερομηνία 30/12 της υπό έλεγχο χρήσης x , το οποίο αφορά αγορά εμπορευμάτων, το καταχώρησε στις 6/1 της επόμενης χρήσης, ημερομηνία κατά την οποία παρέλαβε τα εμπορεύματα, τα οποία η Α.Ε δεν συμπεριέλαβε στη φυσική απογραφή. Η παραπάνω διαδικασία θεωρείται ορθή και ορθά η λογιστική καταχώρηση έγινε στις 6/1 της επομένης χρήσεως.

Παρατηρούμε λοιπόν πως το παράδειγμα που παραθέσαμε αναφέρεται στην περίπτωση 9 της §2.4.2. όπου διενεργείται έλεγχος των παραγγελιών που παραλαμβάνονται, δηλαδή αν καταχωρούνται οι

παραλαβές σε δελτία παραλαβής προαριθμημένα, στα οποία αναγράφεται και η ημερομηνία παραλαβής.

Στο παράδειγμα αναγράφηκε κατά την αγορά των εμπορευμάτων η ημερομηνία παραλαβής. Ορθά λοιπόν η λογιστική καταχώρηση έγινε στην ημερομηνία παραλαβής των εμπορευμάτων, ημερομηνία κατά την οποία τα εμπορεύματα περιήλθαν στην κυριότητα της Α.Ε.

Ø Η ελεγχόμενη εταιρία «ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΕ» εμπορεύματα που αγοράστηκαν από τον προμηθευτή Δημητρίου, σύμφωνα με το τιμολόγιο το οποίο έχει παραλάβει η εταιρία κατά την χρήση x, τα παρέλαβε στις 10/1 της επομένης χρήσεως. Η σχετική ημερολογιακή εγγραφή καταχωρήθηκε στις 10/1 της επομένης χρήσεως. Αν λοιπόν η μεταφορά των εμπορευμάτων γίνει με ευθύνη του προμηθευτή, τότε η κυριότητα των εμπορευμάτων αποκτάται από την ελεγχόμενη επιχείρηση στις 10/1 της επομένης χρήσης.(ημερομηνία παραλαβής) .Ορθά λοιπόν η ημερολογιακή εγγραφή έγινε στις 10/1 της επομένης χρήσεως .

Εφόσον το τιμολόγιο είχε παραληφθεί από την επιχείρηση, φρόνιμο είναι να ενημερώνονται τα τμήματα που παρεμβαίνουν στην παραλαβή και διεκπεραίωση τιμολογίων, για τα στοιχεία που η εφορία απαιτεί να αναφέρονται πάνω σ' αυτά όπως στο παράδειγμά μας, η ημερομηνία παραλαβής των εμπορευμάτων.

II. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

1. ΠΕΛΑΤΕΣ

2.5 Αντικειμενικοί στόχοι του ελεγκτή κατά τον έλεγχο του κυκλώματος πελατών

1. Την πρωτοκαθεδρία στους βασικούς στόχους του ελεγκτή κατά τον έλεγχο του κυκλώματος των πελατών και των πωλήσεων κατέχει η διαπίστωση της επάρκειας του εσωτερικού ελέγχου του εν λόγω υποσυστήματος.

2. Επίσης ο ελεγκτής εντάσσει στη σφαίρα των ενδιαφερόντων του την επαλήθευση των εμφανιζόμενων πελατών.

3. Την εξέταση και επιβεβαίωση των γραμματίων εισπρακτέων.

4. Την εκτίμηση του εισπρακτέου ποσού αυτών των υπολοίπων.

5. Τέλος, την επαλήθευση των καταχωρημένων πωλήσεων.

2.5.1 Φύλλα εργασίας ελέγχου του κυκλώματος πελατών – πωλήσεων.

Ο ελεγκτής υποχρεούται για κάθε κατηγορία απαιτήσεων να συντάξει ή να ζητήσει από την επιχείρηση τις ακόλουθες απαιτήσεις:

1. Συγκεντρωτικό φύλλο για κάθε πρωτοβάθμιο και δευτεροβάθμιο λογαριασμό, ειδικά για τους πελάτες και τα γραμμάτια.
2. Αναλυτικό ισοζύγιο κατά κατηγορία πελατών και γραμματίων.
3. Αναλυτικό ισοζύγιο γραμματίων από τα πινάκια τούτων.
4. Φύλλο ανάλυσης εσόδων από τόκους γραμματίων εισπρακτέων.
5. Ανάλυση εκτίμησης επισφαλών απαιτήσεων για τη χρήση.
6. Πρόβλεψη (απόσβεση) επισφαλών απαιτήσεων για τη χρήση.
7. Κατάσταση λογαριασμών που έχουν πλήρως αποσβεσθεί.
8. Φύλλα ανάλυσης άλλων απαιτήσεων.
9. Φύλλο χρονολόγησης υπολοίπων πελατών.
10. Κατάσταση επιλεγμένων για επιβεβαίωση πελατών.
11. Κατάσταση επιβεβαιώσεων που ελήφθησαν.
12. Στατιστική αξιολόγηση επιβεβαιώσεων υπολοίπων.

Θ και όσον αφορά τις πωλήσεις τα παρακάτω :

1. Ανάλυση πωλήσεων κατά περιοχή, προϊόν κλπ.
2. Ανάλυση κόστους προμηθευτών κατά κατηγορία πωλήσεων.
3. Κατάσταση του δείγματος τιμολογίων για λεπτομερή έλεγχο.
4. Ανάλυση επιστροφών και εκπτώσεων αμέσως μετά το κλείσιμο.

5. Διάγραμμα ροής υποσυστήματος πωλήσεων.
6. Κατάσταση κυριότερων πελατών της επιχείρησης.

2.5.2 Στάδια εσωτερικού ελέγχου στις αποστολές.

Ø Απαιτούνται προαριθμημένα ΔΑ για κάθε εξαγωγή εμπορευμάτων από τους χώρους της επιχείρησης , γιατί με την προαρίθμηση εντοπίζονται ταχύτερα τα ΔΑ και επίσης εξασφαλίζεται η τιμολόγηση όλων των αποστολών.

Ø Επεξεργασία των δελτίων αποστολής κατά τρόπο που να εξασφαλίζεται η μετέπειτα τιμολόγηση όλων π.χ. τιμολόγηση κατά αριθμητική σειρά μόνο.

Ø Ελέγχεται από το τμήμα πωλήσεων πριν από κάθε αποστολή εμπορευμάτων η παραγγελία του πελάτη ως προς :

- α) τους όρους πώλησης
- β) την ύπαρξη πίστωσης του συγκεκριμένου πελάτη.

Με τον τρόπο αυτό τηρούνται οι όροι της πώλησης, επιτυγχάνεται έλεγχος της διατήρησης της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη και εντός των προκαθορισμένων ορίων του.

Ø Προς αποφυγή διαρροής εμπορευμάτων που βρίσκονται σε χώρους ευθύνης άλλων, απαγορεύεται η πρόσβαση του προσωπικού που εκτελεί τις φορτώσεις στις αποθήκες εμπορευμάτων και αντιστρόφως, των αποθηκών στους χώρους φόρτωσης αυτού.

Ø Γίνεται μέτρηση των εκτελούμενων παραγγελιών από δεύτερο άτομο της αποθήκης ή του τμήματος φόρτωσης. Έτσι επιβεβαιώνεται η ακριβής ποσότητα σύμφωνα με την παραγγελία.

Ø Το τμήμα τιμολόγησης πρέπει να είναι ανεξάρτητο από το τμήμα πελατών και το τμήμα αποστολών. Η ανεξαρτητοποίηση αποτελεί εφιαλτήριο για την αποφυγή σύγκρουσης καθηκόντων.

Ø Ελέγχεται αν τα τιμολόγια είναι αριθμημένα και συγκεκριμένα όλα όσα έχουν χρησιμοποιηθεί ως προς τη σωστή χρήση τους. Σκοπός του σημείου αυτού είναι η αποφυγή απόκρυψης ή απώλειας τιμολογίου που έχει εκδοθεί και η καθυστέρηση τιμολόγησης.

Ø Με γνώμονα την αποφυγή των ακούσιων ή εκούσιων λαθών ελέγχονται όλα τα τιμολόγια ως προς τις τιμές τους, τους πολλαπλασιασμούς και προσθέσεις τους, τα σύνολά τους, ΦΠΑ εκπτώσεις κλπ.

2.5.3 Στάδια εσωτερικού ελέγχου στις πιστώσεις και εισπράξεις.

1) Για να μην παρατηρηθεί σύγκρουση καθηκόντων και να είναι αποτελεσματικότερος ο εντοπισμός λαθών και παραλείψεων, ελέγχεται αν το τμήμα πιστώσεων πελατών είναι ανεξάρτητο του τμήματος πωλήσεων και εισπράξεων.

2) Με κύριο μέλημα την αποφυγή του δόλου ή λάθους εκ μέρους του υπευθύνου υπαλλήλου καθώς και της λανθασμένης εκτίμησης ως προς την επισφάλεια ή μη των πελατών, είναι απαραίτητη η έγκριση υπευθύνου της επιχείρησης για:

I. μεταφορά πελατών στους επισφαλείς

II. εκπτώσεις πέρα από τον καθορισμένο ποσό ή την επιτρεπόμενη ημερομηνία.

3) Αναφορικά με τα πιστωτικά σημειώματα ελέγχεται αν :

I. είναι όλα αριθμημένα

II. Υποστηρίζονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

III. είναι εγκεκριμένα από τον αντίστοιχο υπεύθυνο.

Στόχος των ανωτέρω είναι η αποφυγή μη εξουσιοδοτημένης ή και καταχρηστικής χορήγησης.

4) Πραγματοποιείται έλεγχος της αποτελεσματικότητας του τμήματος εισπράξεων και πιστώσεων με την εξέταση κατά περιόδους της χρονολόγησης των υπολοίπων πελατών από κάποιον υπεύθυνο.

5) Αναφορικά με τους αποσβεσθέντες επισφαλείς πελάτες

I. Ελέγχεται αν αναζητούνται κατά περιόδους για πιθανή είσπραξή τους, αν και οι αποσβέσεις επισφαλών απαιτήσεων εκπίπτουν φορολογικά. Η είσπραξή τους όπου είναι δυνατή συμβάλλει στη ρευστότητα,

II. Είναι πιθανό ο πελάτης να έχει υπάρξει επισφαλής κατά το παρελθόν γι αυτό το λόγο ερευνάται η χορήγηση πίστωσης σε νέο πελάτη.

2.5.4 Πρόγραμμα ελέγχου πελατών.

• Οι ελεγκτές θα πρέπει να καταστούν ενήμεροι για πιθανή προσαρμογή του προγράμματος ελέγχου.

- Επειδή το αναλυτικό ισοζύγιο θα αποτελέσει το βασικό φύλλο εργασίας ελέγχου πελατών, πρέπει να συμφωνεί με τους λογαριασμούς στους οποίους αναφέρεται, καθώς επίσης να συμφωνεί με το αναλυτικό ισοζύγιο πελατών με το γενικό καθολικό και τις καρτέλες.

- Όσον αφορά τις περιόδους που έχουν επιλεγεί για λεπτομερή έλεγχο, πρέπει οι ελεγκτές να :

Ι.επαληθεύσουν τα σύνολα στις καρτέλες με τα πρωτότυπα δικαιολογητικά. Πρόκειται για επιβεβαίωση καταχωρήσεων με τα πλέον αξιόπιστα τεκμήρια (πλην αυτής μέσω απευθείας επικοινωνίας με τον πελάτη που θα γίνει σε ξεχωριστή φάση). Στο σημείο αυτό επιβεβαιώνεται η ορθότητα της λογιστικής διαδικασίας.

- Οι ελεγκτές είναι υποχρεωμένοι να ζητήσουν επιβεβαίωση υπολοίπων πελατών αρνητικά ή θετικά. Αυτό αποτελεί το πλέον ανεξάρτητο τεκμήριο και μια διαδικασία που ρητά αναφέρεται στα ελεγκτικά standards.

- Δεν πρέπει να διαφύγει της προσοχής μας η πιθανότητα εμφάνισης φανταστικών ονομάτων πελατών στα βιβλία της επιχείρησης οι οποίοι δεν συμπεριλαμβάνονται στο δείγμα, αν κριθεί αναγκαίο ελέγχουν την ύπαρξη πελατών μέσω ανεξάρτητων πηγών, όπως τηλεφωνικών καταλόγων κλπ.

- Γίνεται αξιολόγηση των απαντήσεων στις αιτήσεις επιβεβαιώσεων υπολοίπων πελατών που είχαν σταλεί.

- Ερευνώνται γράμματα που επέστρεψαν με την ένδειξη «παραλήπτης άγνωστος» ή με σημαντική διαφωνία ως προς το υπόλοιπο. Οι σημαντικές διαφωνίες θα πρέπει να συζητηθούν με τον υπεύθυνο πελατών πριν αποφασιστεί τροποποίηση του προγράμματος ελέγχου εν όψει των ενδείξεων. Με σκοπό να αποφευχθεί η πιθανή ύπαρξη φανταστικών πελατών ή η αύξηση επισφαλών πελατών ή να διενεργείται κακός εσωτερικός έλεγχος στο κύκλωμα πελατών – πωλήσεων.

- Σε πελάτες με σημαντικά υπόλοιπα πρέπει να σταλεί και δεύτερη επιστολή σε περίπτωση που δεν απάντησαν στην πρώτη, προκειμένου να διευκρινιστεί αν το πρώτο γράμμα δεν έφτασε ποτέ στην διεύθυνση του παραλήπτη.

- Εν συνεχεία οι ελεγκτές μεριμνούν για να συνοψίσουν τα αποτελέσματα της διαδικασίας επιβεβαίωσης υπολοίπων πελατών σε ξεχωριστό φύλλο εργασίας με σκοπό να αποτελέσει τη βάση

αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της επιβεβαίωσης και συζήτησης με τον πελάτη των αρνητικών ενδείξεων και επιπτώσεων στον ισολογισμό.

- Αν κατ' ουδένα τρόπο δεν είναι πρακτικά εφαρμόσιμη η επιβεβαίωση κάποιων σημαντικών υπολοίπων ή δεν απαντήθηκαν γράμματα σε πελάτες με σημαντικά υπόλοιπα, πρέπει να εφαρμοστούν εναλλακτικές ελεγκτικές διαδικασίες π.χ. δελτία αποστολής, κατοπινές εισπράξεις κλπ. Ο ελεγκτής θα πρέπει να βρίσκεται σε εγρήγορση και θα πρέπει πάντοτε να έχει εναλλακτικές μεθόδους πριν παραιτηθεί τελεσίδικα ενός σκοπού και προχωρήσει στη διαμόρφωση σχετικού συμπεράσματος.

- Ο ελεγκτής οφείλει να καλύψει το κενό μεταξύ ημερομηνίας ισολογισμού και ημερομηνίας επιβεβαίωσης. Αυτό θα πραγματοποιηθεί στην περίπτωση που η επιβεβαίωση των υπολοίπων πελατών έγινε σε διαφορετική ημερομηνία από αυτήν του ισολογισμού. Τότε :

- α) Ο ελεγκτής ετοιμάζει ανάλυση του γενικού λογαριασμού πελατών για την ενδιάμεση περίοδο μεταξύ ημερομηνίας ισολογισμού και επιβεβαίωσης και ελέγχει τις καταχωρήσεις της ενδιάμεσης περιόδου με τα πρωτότυπα παραστατικά.

- β) Να γίνει συμφωνία του ισοζυγίου πελατών με το γενικό καθολικό.

- Πρέπει να ζητηθεί κατάσταση χρονολόγησης υπολοίπων των πελατών και να γίνει συμφωνία με το γενικό καθολικό. Έλεγχος της ορθότητάς της με τις καρτέλες των αντιστοιχών πελατών και αξιολόγηση σημαντικών αλλαγών στη χρονολόγηση σε σχέση με αυτή της προηγούμενης χρήσης. Βασική επιδίωξη των προαναφερθέντων είναι η αξιολόγηση επισφαλών πελατών και των αποσβέσεων τους.

- Ανάλυση των προβλέψεων για επισφαλείς πελάτες σε συνδυασμό με τις αποσβέσεις τους για την ελεγχόμενη χρήση.

- Αν υπάρχει η πιθανότητα να έχουν γίνει σκόπιμες και μη απαραίτητες ή μη υπαρκτών πελατών αποσβέσεις, με σκοπό την αλλοίωση των αποτελεσμάτων, πρέπει να γίνει αξιολόγηση αποσβέσεων υπολοίπων.

- Οι ελεγκτές θα προβούν στον έλεγχο της ορθότητας της λογιστικής αντιμετώπισης σημαντικών ή ασυνήθιστων πράξεων μια εβδομάδα πριν και μετά από την ημερομηνία ισολογισμού, οι οποίες μπορεί να επηρεάζουν τα υπόλοιπα των πελατών.

- Με βάση τις ενδείξεις των παραπάνω διαδικασιών, οι ελεγκτές αποφασίζουν για το ύψος των επισφαλών πελατών και την επάρκεια των προβλέψεων.

- Ελέγχουν την ανάλυση και ομαδοποίηση των απαιτήσεων και την εμφάνισή τους στον ισολογισμό σύμφωνα με το λογιστικό σχέδιο.

- Διεξάγουν έρευνα πιστωτικών υπολοίπων (ώστε να μην εμφανιστούν αυτά στο παθητικό) και λαμβάνουν αποφάσεις για τη σωστή εμφάνισή τους στον ισολογισμό.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ø Ο πελάτης Βασιλείου για τον οποίο η επιχείρηση εμφανίζει Χ.Υ.(Χρεωστικό Υπόλοιπο) 2000 €, δεν απάντησε στην σχετική επιστολή επιβεβαίωσης που του είχε αποσταλεί, η οποία επέστρεψε με την ένδειξη : «Παραλήπτης Άγνωστος». Η απάντηση της εταιρίας προς αυτόν χρονολογείται πάνω από δύο χρόνια και οι συναλλαγές μαζί του έχουν διακοπεί.

Αναγκαίο είναι να συζητούνται τέτοιες επιστολές με τον υπεύθυνο πελατών ώστε να αποφευχθεί η πιθανή ύπαρξη φανταστικών πελατών ή η αύξηση επισφαλών πελατών, ούτως ώστε να μην διενεργείται αδύναμος εσωτερικός έλεγχος στο κύκλωμα πελατών – πωλήσεων.

Ø Οι ελεγκτές μιας ανώνυμης εταιρίας «Ψ» έχουν επιλέξει το κύκλωμα «πωλήσεις και λογαριασμοί εισπρακτέοι» για να πραγματοποιήσουν την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου. Ύστερα από εξωτερική επιβεβαίωση (Confirmation) που διενήργησαν διαπίστωσαν ότι ο πελάτης Διονυσίου εμφανίζει Χ.Υ. 3.500 , αποστέλλει στην επιχείρηση την παρακάτω απαντητική επιστολή:

Κος ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Γ.

Προς
Α.Ε. “Ψ”

Κύριοι,

Σε συνέχεια της επιστολής σας από 12/1/2005 σας πληροφορούμε ότι το εμφανιζόμενο υπόλοιπο του λογαριασμού σας κατά τις 31/12/2004 στα βιβλία μας ανέρχεται στα 3.500 €(Χρεωστικό)

30/01/2005
Με εκτίμηση

Το παραπάνω γεγονός όπως είδαμε οφείλεται στο ότι πιθανές προκαταβολές πελατών ή επιστροφές πωλήσεων δεν καταχωρήθηκαν από τους αρμόδιους υπαλλήλους, με αποτέλεσμα να παρατηρείται η παραπάνω αδυναμία στον εσωτερικό έλεγχο της εταιρίας. Η παραπάνω αδυναμία ίσως να οφείλεται στην μη τήρηση διαχωρισμού καθηκόντων των υπαλλήλων. Σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει το άτομο που εισπράττει προκαταβολές να είναι το ίδιο άτομο που θα προβεί στη λογιστική καταγραφή του αντιστοίχου λογιστικού γεγονότος.

2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ

2.6. Εσωτερικός έλεγχος στα Γραμμάτια εισπρακτέα.

1. Πραγματοποιείται έλεγχος της χορήγησης πίστωσης με τον έλεγχο αν υπογράφεται η έκδοση γραμματίων από υπεύθυνο στέλεχος της επιχείρησης.

2. Έλεγχος στα πινάκια γραμματίων αν τηρούνται και αν συμφωνούνται κάθε μήνα με το γενικό καθολικό. Η ανωτέρω διαδικασία στόχος της έχει τον έλεγχο και γρήγορο εντοπισμό γραμματίων που έχουν μεταβιβαστεί.

3. Με ανάλογο τρόπο και στον έλεγχο των γραμματίων εισπρακτέων υφίσταται διαχωρισμός καθηκόντων με το να ελέγχονται αν τα γραμμάτια είναι ασφαλισμένα και υπό την ευθύνη ατόμων που δεν ενημερώνουν οι ίδιοι τα αντίστοιχα πινάκια.

4. Πραγματοποιείται τακτικός, περιοδικός έλεγχος στα γραμμάτια που βρίσκονται στην κατοχή της επιχείρησης από αρμόδια όργανα ή ζητείται η επιβεβαίωσή τους από την τράπεζα όπου βρίσκονται και συμφωνούνται με τα πινάκια και το γενικό καθολικό.

5. Ελέγχεται αν αναφέρονται έγκαιρα στον αρμόδιο υπεύθυνο γραμμάτια σε καθυστέρηση έτσι ώστε να ληφθούν έγκαιρα μέτρα είσπραξης, διαμαρτύρησης γραμματίων κλπ.

6. Διενεργείται έλεγχος συνυφασμένος με τις παρατάσεις, τις ανανεώσεις ή την μεταφορά γραμματίων εισπρακτέων στις επισφαλείς απαιτήσεις από τον αρμόδιο υπεύθυνο.

2.6.1 Πρόγραμμα ελέγχου.

Ψ Όπως παρατηρήθηκε και στους προηγούμενους λογαριασμούς το πρώτο βήμα ελέγχου είναι η συμφωνία του ισοζυγίου γραμματίων εισπρακτέων με το γενικό καθολικό.

Ψ Έλεγχος της συνολικής αξίας των γραμματίων εισπρακτέων του ισολογισμού, δηλαδή :

I. Κατά την ημερομηνία ισολογισμού ή ημερομηνία κοντά σ' αυτήν, πριν ή μετά, ελέγχονται τα παραστατικά των συναλλαγών μέσω των σχετικών πινακίων και ημερολογιακών εγγραφών.

II. Σε ανύποπτη ημερομηνία διενεργούν αιφνιδιαστικό έλεγχο, εάν προκύπτει κάτι βέβαιο από την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου.

Ψ Αν κάποια γραμμάτια δεν έχουν περιέλθει στην κυριότητα της επιχείρησης πρέπει να ζητηθεί από τους ελεγκτές η κατάλληλη επιβεβαίωση ή να προβούν σε επιθεώρηση αυτοπροσώπως.

Ψ Έλεγχος των απαντήσεων στις επιβεβαιώσεις των ανωτέρω με σκοπό την αξιολόγηση της συγκεκριμένης διαδικασίας και του αντικειμένου της.

Ψ Έλεγχος εσόδων, εξόδων και απωλειών από συναλλαγές γραμματίων της περιόδου μέσω των αντιστοίχων παραστατικών και διασταύρωση αυτών με τα αντίστοιχα παραστατικά τραπεζών.

Ψ Η λογιστική δεοντολογία και η σχετική νομοθεσία προβλέπουν συγκεκριμένους τρόπους αποτίμησης των χρεογράφων γι αυτό απαιτείται έλεγχος στον τρόπο αποτίμησης των χρεογράφων.

Ψ Επειδή είναι εύκολη η δημιουργία πλασματικών γραμματίων, ζητείται κατευθείαν επιβεβαίωση των γραμματίων από τους υπογράφοντες ή και οπισθογραφούντες τούτων.

Ψ Έλεγχος της μεταχείρισης γραμματίων σε καθυστέρηση, καθώς και της πιθανής αντικατάστασής τους με νέα.

Ψ Έλεγχος των προβλέψεων επισφαλών γραμματίων, αν δεν συμπεριλαμβάνονται σε αυτές των άλλων απαιτήσεων.

Ψ Εξέταση της λογιστικοποίησης δεδουλευμένων τόκων της περιόδου των γραμματίων εισπρακτέων με σκοπό να διεξαχθεί σωστός διαχωρισμός των αντιστοίχων εσόδων κατά την περίοδο.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΓΙΑ ΕΙΣΠΡΑΞΗ

Για επιταγές που λαμβάνονται μέσω ταχυδρομείου, είναι απαραίτητη η σύνταξη μιας κατάστασης ελέγχου των εισερχομένων επιταγών από τον υπεύθυνο υπάλληλο του τμήματος αλληλογραφίας. Οι επιταγές αυτές πρέπει να φέρουν την **ημερομηνία παραλαβής**, το **όνομα του εκδότη**, την **αρμόδια τράπεζα** καθώς και το **αναλογούν ποσό**. Επίσης συμπληρώνονται με το όνομα του δικαιούχου.

Δικαίωμα οπισθογράφησης των επιταγών αυτών κατέχουν μόνο τα πρόσωπα που είναι επιβεβαιωμένα στις τράπεζες.

Οι ελεγκτές έχουν χρέος τους να εκφράζουν την απαίτηση ότι όλες οι εισπράξεις μετρητών κατατίθενται καθημερινά στην τράπεζα. Επίσης ελέγχεται αν διενεργούνται όλες οι επιταγές με μετρητά.

Μοναδική εξαίρεση αποτελούν οι πληρωμές μικρών ποσών που γίνονται από το κεφάλαιο μικρού ταμείου. Είναι μέγα ατόπημα να πραγματοποιούνται πληρωμές χωρίς αποδείξεις πληρωμής, καθώς επίσης να εκδίδονται επιταγές στις οποίες δεν έχει ορισθεί το όνομα του δικαιούχου. Μια επιταγή που εκδίδεται στο όνομα κάποιου χρήζει οπισθογράφησης από τον δικαιούχο, στο πίσω μέρος της επιταγής πριν κατατεθεί σ' ένα λογαριασμό ή εξαργυρωθεί. Η οπισθογράφηση αυτή αποτελεί μόνιμη απόδειξη για την διαπίστωση του προσώπου που την εξαργύρωσε.

3 α ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΕΣ

Τίθεται και ο λογαριασμός «Επιταγές Εισπρακτέες» υπό έλεγχο στην περίπτωση που η επιχείρηση τηρεί ξεχωριστό λογαριασμό για τις επιταγές αυτές.

Κατά την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου, σχετικά με τον λογαριασμό «επιταγές εισπρακτέες », ελέγχεται αν διαχωρίζονται τα καθήκοντα του προσωπικού.

Οι επιταγές παραλαμβάνονται από την υπηρεσία Παραλαβής Ταχυδρομείου ή την Γραμματεία της Διεύθυνσης, τα μέλη των υπηρεσιών αυτών δεν έχουν δυνατότητα πρόσβασης στους λογαριασμούς πελατών και στο ταμείο.

Στις επιταγές αναγράφονται τα ακόλουθα:

- Ø Το όνομα του δικαιούχου
- Ø Η ημερομηνία παραλαβής
- Ø Το όνομα του εκδότη
- Ø Η τράπεζα και
- Ø Το ποσό

Τα άτομα τα οποία έχουν δεχθεί επιβεβαίωση στις τράπεζες έχουν δικαίωμα να οπισθογραφήσουν τις επιταγές.

Οι ελεγκτές καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι όλες οι επιταγές είναι καταχωρημένες, με το να συγκρίνουν το Ημερολόγιο με το στέλεχος του καρνέ επιταγών.

Προς αποφυγή καθυστέρησης ή παραλήψεως της καταχώρησης των επιταγών, πραγματοποιείται ταχύτατη λογιστική καταχώρηση των επιταγών, αμέσως μετά την ημερομηνία έκδοσης τους καθώς και των ποσών τα οποία εισπράττονται αμέσως μετά την παραλαβή τους.

Κατόπιν οι ελεγκτές επαληθεύουν τις επιταγές από τα στελέχη των καρνέ επιταγών, επίσης επαληθεύουν ότι οι ακυρωμένες επιταγές έχουν όντως ακυρωθεί και αποκλείεται το ενδεχόμενο επαναχρησιμοποίησης τους.

Κατά το τελικό στάδιο ελέγχου οδηγούνται στη διαπίστωση αν χρησιμοποιούνται οι επιταγές της επιχείρησης, αλλά προς όφελος άλλων προσώπων. Επιπλέον υπάρχει περίπτωση να έχουν εκδοθεί επιταγές οι οποίες όμως δεν ανταποκρίνονται σε πραγματικό γεγονός πληρωμής.

11. ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

Όσον αφορά τους Χρεώστες Διάφορους συμβάλλουν στην εξωτερική επιβεβαίωση. Οι ελεγκτές αναγάγουν τις εργασίες τους στην τεχνική της επικύρωσης των λογαριασμών, τεχνική κατά την οποία συνίσταται να ανατρέξουν οι ελεγκτές σ' ένα τρίτο πρόσωπο προκειμένου να επιβεβαιωθούν οι πληροφορίες που τους παρέχει η επιχείρηση κάθε φορά.

Υπάρχουν δύο τρόποι για την πραγμάτωση της εξωτερικής επιβεβαίωσης, οι οποίοι είναι:

Ø Να σταλεί στους τρίτους το υπόλοιπο του λογαριασμού τους, όπως εμφανίζεται στα βιβλία της επιχείρησης και ύστερα να ζητηθεί η επιβεβαίωση του.

Ø Να ζητηθεί από τους τρίτους να μας ενημερώσουν σχετικά με το υπόλοιπο τους που εμφανίζει ο λογαριασμός τους προς την επιχείρηση, το οποίο θα συνοδεύεται από άλλες συμπληρωματικές πληροφορίες.

Επίσης καίριο είναι, στην περίπτωση που από την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου προκύψουν αδυναμίες, να ελεγχθεί ο λογαριασμός «Χρεώστες Διάφοροι» για το ενδεχόμενο να μην έχουν μεταφερθεί κανονικές απαιτήσεις στο λογαριασμό αυτό.

IV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

1. ΤΑΜΕΙΟ

2.7. Εισαγωγικά στοιχεία περί γρηματικών διαθεσίμων

Στο υποκεφάλαιο αυτό θα υποδείξουμε ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι αναπόσπαστο κομμάτι των ταμιακών συναλλαγών με κύριο μέλημά του την πρόληψη πιθανής απάτης ή κλοπής η οποία είναι συνυφασμένη με τις συναλλαγές μετρητών. Ο φόβος της απάτης και της κλοπής μετρητών έχει αυξηθεί αισθητά εξαιτίας του ότι τα χαρτονομίσματα δεν φέρουν εμφανή στοιχεία με τα οποία είσαι σε θέση να αποδείξεις τη νόμιμη ιδιοκτησία τους.

Παρακάτω θα δώσουμε έμφαση στο συνολικό εσωτερικό έλεγχο των συναλλαγών μετρητών, ο οποίος απαιτεί ότι οι εισπράξεις της κάθε ημέρας κατατίθενται άθικτες στην τράπεζα και ότι όλες οι πληρωμές γίνονται με επιταγές.

2.7.1 Εσωτερικός έλεγχος Ταμιακών Συναλλαγών

Ο εσωτερικός έλεγχος αναφορικά με τα μετρητά είναι διττής σημασίας για τους ακόλουθους λόγους: πρώτον επειδή τα μετρητά είναι περισσότερο ευαίσθητα σε κλοπή από κάθε άλλο περιουσιακό στοιχείο, και δεύτερον μια μεγάλη αναλογία από τις συναλλαγές μιας επιχείρησης περιλαμβάνουν την είσπραξη ή την πληρωμή των μετρητών. Επομένως ο εσωτερικός έλεγχος των μετρητών φέρει ιδιαίτερο βάρος για τη διοίκηση, καθώς και για τους υπαλλήλους της επιχείρησης.

Αν σε μια μικρή επιχείρηση παρουσιαστεί έλλειμμα μετρητών και ο εσωτερικός έλεγχος είναι ελλιπής ή δεν υφίσταται καθόλου, τότε κάθε υπάλληλο ενδέχεται να τον βαρύνουν οι υποψίες. Αν πάλι ο εσωτερικός έλεγχος των μετρητών είναι επαρκής, τότε κλοπή χωρίς την αποκάλυψη των ενόχων είναι πρακτικά αδύνατη, εκτός αν συμπράξουν δύο ή περισσότεροι υπάλληλοι.

Για να επιτευχθεί εσωτερικός έλεγχος σχετικά με τα μετρητά χρειάζεται αρχικά η επιτήρηση τους να είναι καθαρά διαχωρισμένη από την καταχώρηση των αντίστοιχων συναλλαγών.

Εν συνεχεία η λειτουργία της καταχώρησης πρέπει να καταμερίζεται ανάμεσα στους υπαλλήλους ούτως ώστε το έργο του ενός προσώπου να επιβεβαιώνεται από το έργο κάποιου άλλου. Ένας τέτοιου είδους καταμερισμός καθηκόντων αποτρέπει τις απάτες, γιατί η σύμπραξη μεταξύ των υπαλλήλων είναι αναγκαία για την απόκρυψη μιας παρανομίας. Επειδή ο εκτεταμένος καταμερισμός καθηκόντων είναι ως

επί το πλείστον εφικτός στις μεγάλες επιχειρήσεις, ως εκ τούτου είναι ευκολότερος σ' αυτές και ο εσωτερικός έλεγχος.

Οι κεντρικοί αρμοί για την καθιέρωση εσωτερικού ελέγχου αναφορικά με τα μετρητά περιλαμβάνουν τις παρακάτω ενέργειες :

1) Διαχωρισμός καθηκόντων, δηλαδή οι υπάλληλοι που διαχειρίζονται μετρητά δεν πρέπει να έχουν πρόσβαση στα λογιστικά στοιχεία, παρομοίως το προσωπικό του λογιστηρίου να στερείται πρόσβασης στα μετρητά.

2) Φέρουν εις πέρας μια κατάσταση ελέγχου των εισπραττόμενων μετρητών την ώρα και στον τόπο που αυτά εισπράττονται. Για πωλήσεις με μετρητά, αυτήν την καταχώρηση μπορεί να αποτελέσει η ταινία από τη μηχανή που βρίσκεται στο ταμείο και ενημερώνεται με το κτύπημα κάθε πώλησης στη μηχανή αυτή.

Η εφαρμογή των προαναφερθέντων αρχών στην δημιουργία ενός επαρκούς συστήματος εσωτερικού ελέγχου ο οποίος συνδέεται καταλυτικά με τα μετρητά μπορεί καλύτερα να παρουσιαστεί αν θέσουμε υπό την κριτική ματιά μας χωριστά τα θέματα των εισπράξεων μετρητών και των εκταμιεύσεων. Μια εταιρεία δύναται να συμπληρώσει το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου μέσω της απόκτησης ενός συμβολαίου αποζημίωσης από μια ασφαλιστική εταιρεία. Με ένα τέτοιο συμβόλαιο, η ασφαλιστική εταιρεία συμφωνεί να αποζημιώσει κάποιον εργοδότη για αποδεδειγμένες ζημιές που είναι απόρροια απάτης ή κατάχρησης από ασφαλισμένους υπαλλήλους.

► Ταμιακές Εισπράξεις

Οι εισπράξεις μετρητών είναι δύο μορφών :

α) μετρητά που λαμβάνονται από τον ταμία τη στιγμή της συναλλαγής, αυτό επιτυγχάνεται με την χρήση ταμιακών μηχανών και

β) μετρητά που λαμβάνονται έναντι των εισπρακτέων λογαριασμών σε μορφή επιταγής ή γραμματίου κλπ.

Καταμερισμός Καθηκόντων

Βασικό στάδιο στο οποίο στηρίζεται ο εσωτερικός έλεγχος μιας α.ε. είναι ο καταμερισμός των καθηκόντων. Οι υπάλληλοι που χειρίζονται εισπράξεις μετρητών πρέπει να είναι αποστασιοποιημένοι από τα λογιστικά στοιχεία. Αυτός ο συνδυασμός καθηκόντων δίδει στον υπάλληλο τη δυνατότητα να μεταβάλει λογιστικά στοιχεία, με αποτέλεσμα να κρύψει και έλλειμμα μετρητών. Παραθέτουμε το ακόλουθο: ένας υπάλληλος ΑΕ στην οποία είναι ταμίας και λογιστής, λαμβάνει το ποσό των 500€ από τις ημερήσιες πωλήσεις με μετρητά.

Δύναται να μεταβάλλει τα λογιστικά στοιχεία και να αποκρύψει ενδεχόμενη κλοπή με δύο τρόπους:

α) να καταχωρήσει τις ημερήσιες πωλήσεις κατά 500€ λιγότερες από το πραγματικό ποσό.

β) να καταχωρήσει τις ημερήσιες πωλήσεις με μετρητά ορθά, αλλά να καταχωρήσει ύστερα πλαστή επιστροφή πωλήσεων 500€

Οι υπάλληλοι που χειρίζονται μετρητά πρέπει να στερούνται της αρμοδιότητας να εκδίδουν πιστωτικά σημειώματα για επιστροφές πωλήσεων. Μ' αυτό τον συνδυασμό καθηκόντων ο υπάλληλος έχει τη δυνατότητα να αποκρύψει έλλειμμα μετρητών με την έκδοση πλαστών πιστωτικών σημειωμάτων. Κρίνουμε φρόνιμο σ' αυτό το σημείο να παραθέσουμε το εξής: Λόγου χάρη ένας υπάλληλος με τις άνω αρμοδιότητες εισπράττει 200€ μετρητά από έναν πελάτη ως πληρωμή έναντι λογαριασμού του. Ο υπάλληλος είναι σε θέση να λάβει τα μετρητά και να εκδώσει ένα πιστωτικό σημείωμα 200€ το οποίο να αναφέρει ότι ο πελάτης έχει επιστρέψει το εμπόρευμα αντί να πληρώσει το λογαριασμό. Αν λοιπόν τα καθήκοντα των υπαλλήλων δεν έχουν υποστεί διαχωρισμό εύκολα υποκρύπτονται οι κλοπές κι έτσι οι ελεγκτές δεν έχουν τη δυνατότητα να αναγνωρίσουν λάθη με αποτέλεσμα ο εσωτερικός έλεγχος να καταστεί ελλιπής.

Με αυτό τον καταμερισμό των καθηκόντων, η απόκρυψη λαθών ή απάτης κατά τη διαχείριση των εισπράξεων σε μετρητά δεν είναι δυνατή χωρίς τη σύμπραξη (δύο ή περισσότερων) υπαλλήλων. Οι παραπάνω διαδικασίες και βήματα, ισχυροποιούν τον εσωτερικό έλεγχο με το να εξασφαλίζουν τη συμμετοχή δύο ή περισσότερων υπαλλήλων σε κάθε συναλλαγή είσπραξης μετρητών. Επιπλέον δυναμώνουν τον εσωτερικό έλεγχο με την πρόνοια για άμεση καταχώρηση κάθε είσπραξης μετρητών, με το διαχωρισμό της λειτουργίας διαχείρισης των μετρητών από αυτή της τήρησης των λογιστικών στοιχείων και με τη διασφάλιση ότι η εργασία του ενός υπαλλήλου αποτελεί απόδειξη για την ακρίβεια της εργασίας των άλλων.

Πλεόνασμα και έλλειμμα ταμείου

Κατά τον χειρισμό των εισπράξεων με μετρητά εύκολα πραγματώνονται κάποια λάθη, τα οποία θα προκαλέσουν έλλειμμα ή πλεόνασμα μετρητών στο τέλος της ημέρας. Στο σημείο κρίνεται γόνιμη η αρωγή ενός παραδείγματος :υποθέτουμε ότι οι συνολικές πωλήσεις με μετρητά κάποιας ημέρας είναι 500€ όπως καταχωρήθηκαν στην ταμιακή μηχανή, ωστόσο τα μετρητά στο ταμείο ανέρχονταν μόνο στα 490€

Παρατηρούμε λοιπόν ότι συναντάται έλλειμμα ταμείου 10€ Θα πρέπει να επιτελέσει κάποια εγγραφή, με σκοπό να καταχωρηθεί η πώληση της ημέρας και το έλλειμμα του ταμείου.

Η εγγραφή έχει ως εξής:

38.00 ΤΑΜΕΙΟ	490
ΕΛΛΕΙΜΜΑ-ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ ΤΑΜΕΙΟΥ	10
70.00 ΠΩΛΗΣΕΙΣ	500

Ο ελεγκτής αντιμετωπίζει πιθανούς κινδύνους και προκειμένου να τους αντιμετωπίσει θέτει κάποιους αντικειμενικούς σκοπούς οι οποίοι είναι :

1. Να υποστηρίζει με σιγουριά ότι οι πληρωμές και οι εισπράξεις έχουν αποτελέσει αντικείμενο λογιστικής εγγραφής.
2. Οι ανωτέρω εισπράξεις και πληρωμές οι οποίες έχουν καταχωρηθεί λογιστικά, να είναι πραγματικές.
3. Σχετικά με τα ποσά που εμφανίζονται στα υπόλοιπα του λογαριασμού «Ταμείο», να επαληθεύεται η πραγματική ύπαρξή των ποσών αυτών.
4. Επιπρόσθετα να σιγουρευτεί ο ελεγκτής ότι η αληθοφάνεια των υπολοίπων των λογαριασμών υφίσταται. Απαιτείται λοιπόν επαλήθευση ότι ο λογαριασμός του ταμείου παρουσιάζει χρεωστικό υπόλοιπο, στην αντίθετη περίπτωση (που εμφανίζει πιστωτικό υπόλοιπο) πρέπει να τονιστεί ότι το λογιστικό σύστημα που εμφανίζει τον λογαριασμό του ταμείου με το υπόλοιπο αυτό, είναι αναληθές.

3. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ

2.7.2 Έλεγχος που διενεργείται στις καταθέσεις όψεως

Οι διαδικασίες για τον χειρισμό επιταγών βασίζονται στην αρχή του εσωτερικού ελέγχου. Προκειμένου ο ελεγκτής να προβεί στον ακριβή προσδιορισμό των επιπτώσεων που κάθε αδυναμία θα κλονίσει την λειτουργία των λογαριασμών, με απώτερο σκοπό να εκφέρει τη γνώμη του επί των οικονομικών καταστάσεων.

Παρακάτω αναφέρονται κάποια βήματα:

1^ο βήμα : Ο ταμίας καταθέτει στην τράπεζα το συνολικό ποσό των χρημάτων που παραλήφθηκαν.

2^ο βήμα : Ο υπάλληλος του λογιστηρίου καταχωρεί το αντίστοιχο ποσό στα λογιστικά βιβλία.

3^ο βήμα : Στο τέλος του μήνα, ο λογαριασμός της τράπεζας θα γίνει αντικείμενο ελέγχου από έναν τρίτο υπάλληλο, του οποίου τα καθήκοντα δεν επιτρέπουν πρόσβαση στο ταμείο.

4^ο βήμα: Ο ελεγκτής ετοιμάζει συμφωνίες τραπεζών τις οποίες συγκρίνει με αυτές της επιχείρησης (τραπεζικές συμφωνίες της ελεγχόμενης χρήσης). Κατά τον ίδιο τρόπο ετοιμάζει τραπεζική συμφωνία στο τέλος της χρήσης και προχωρά σε σύγκριση με την ανάλογη της επιχείρησης κατά το κλείσιμο της χρήσης .

5^ο βήμα: προκειμένου να επιβεβαιώσει τα υπόλοιπα των λογαριασμών ακολουθεί την διαδικασία εξωτερικής επιβεβαίωσης με τις τράπεζες.

6^ο βήμα : Στην αρχή της επόμενης χρήσης ερευνά τις οικονομικές πράξεις σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες λογιστικές εγγραφές.

7^ο βήμα : Θέλοντας ο ελεγκτής να επαληθεύσει ότι καμία πληρωμή των πελατών δεν έχει αποκρυφτεί, και με δόλιο τρόπο έχει εμφανιστεί στους λογαριασμούς των διαθεσίμων, εντάσσει στη σφαίρα των ενδιαφερόντων του μια πρόσθετη διαδικασία, σύμφωνα με την οποία μπορεί να επεκτείνει την εξωτερική επιβεβαίωση (confirmation) με τους πελάτες.

Τα στοιχεία δυνατοτήτων στα οποία κατέληξε ο ελεγκτής κατά την αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, αποκτώνται με τις επαληθεύσεις των ακόλουθων μορφών :

Ø *Συγκριτικοί έλεγχοι.* Όσον αφορά την διαπίστωση της αληθοφάνειας των υπολοίπων των λογαριασμών, καθώς και επαλήθευση της συνάφειας των λογαριασμών. Επίσης διενέργεια ελέγχου σχετικά με τα έξοδα τραπεζών, στα οποία έπεται σύγκριση των εξόδων αυτών ανάμεσα στην παρούσα χρήση και την προηγούμενη. Με τον τρόπο αυτό επιβεβαιώνεται η συνάφεια των σχετικών ποσών.

Ø *Επαλήθευση της ύπαρξης υπολοίπων.* Ελέγχεται δηλαδή το υπόλοιπο των λογαριασμών «καταθέσεις σε τράπεζες» με εξωτερική επιβεβαίωση.

Ακολουθεί αριθμητικός έλεγχος των συμφωνιών των τραπεζών. Ενδέχεται να προκύψουν διαφορές από τις συμφωνίες τραπεζών οι οποίες συνήθως απορρέουν από τις εξής περιπτώσεις:

1. Εισπράξεις καταχωρημένες στους λογαριασμούς οι οποίες δεν εμφανίζονται στις τράπεζες.

2. Εισπράξεις που ναι μεν δεν έχουν καταχωρηθεί στους λογαριασμούς αλλά δεν έχουν πιστωθεί από την τράπεζα.

3. Πληρωμές χρεωμένες στις τράπεζες όπου καταχωρούνται στους οικείους λογαριασμούς και αντίστροφα.

Ø Επαλήθευση της αποτίμησης των υπολοίπων. Στην περίπτωση ύπαρξης διαθεσίμων σε ξένο νόμισμα, διενεργείται έλεγχος της κάλυψης των υπολοίπων των τραπεζών από τις συγκεκριμένες τράπεζες. Τέλος, ελέγχονται τα στοιχεία που εκκρεμούν προκειμένου να διαπιστωθεί αν υπάρχουν ανάμεσά τους, ακάλυπτες επιταγές.

Για τη διασφάλιση ενός επαρκούς συστήματος εσωτερικού ελέγχου, είναι αναγκαίο οι καθημερινές εισπράξεις μετρητών να κατατίθενται άθικτες στην τράπεζα και όλες οι εκταμιεύσεις μετρητών να γίνονται με επιταγές. Οι ελεγκτές προκειμένου να σταματήσουν αλλά και να φέρουν στο φως τυχόν απάτες πρέπει να θέτουν υπό έλεγχο τα τιμολόγια στην περίπτωση που αυτά είναι πλαστά. Επομένως ο ισχυρός έλεγχος ο οποίος συνδέεται καταλυτικά με τις πληρωμές των μετρητών φέρει ιδιαίτερη βαρύτητα, ενδέχεται να είναι και σημαντικότερος από τον εσωτερικό έλεγχο αναφορικά με τις εισπράξεις μετρητών. Οι ελεγκτές διασφαλίζουν την εργασία τους με το να ελέγχουν αν οι επιταγές είναι προ-αριθμημένες από την έκπτωση τους και αν εκδίδονται σε αριθμητική συνέχεια.

Ελέγχουν αν στις επιταγές που έχει εντοπιστεί κάποιο λάθος υπάρχει η ένδειξη ΑΚΥΡΟ, και αν καταχωρούνται στη συνέχεια στο φάκελο των πληρωθέντων επιταγών.

Η έγκριση των τιμολογίων για πληρωμή είναι μια λειτουργία η οποία πρέπει να είναι εμφανώς διαχωρισμένη από την έκδοση επιταγών. Ο προϊστάμενος που έχει την αρμοδιότητα υπογραφής επιταγών δεν είναι πρόπον να έχει υπό την δικαιοδοσία του αρμοδιότητα έγκρισης πληρωμής τιμολογίων ή να προβαίνει στην επιτέλεση λογιστικών εγγραφών. Γίνεται αντικείμενο ελέγχου λοιπόν αν κάθε επιταγή συνοδεύεται από ένα εγκεκριμένο τιμολόγιο και δικαιολογητικά στοιχεία, τα οποία υποδεικνύουν ότι η συναλλαγή έχει πλήρως επικυρωθεί και ότι η πληρωμή δικαιολογείται. Όταν η επιταγή υπογραφεί, το τιμολόγιο και τα δικαιολογητικά στοιχεία πρέπει να τρυπηθούν ή να σφραγιστούν με την ένδειξη «Πληρωθέντα».

Σε μεγάλες ΑΕ, που εκδίδονται εκατοντάδες ή χιλιάδες επιταγές καθημερινά, δεν είναι πρακτικά εφαρμόσιμο ο προϊστάμενος της εταιρείας να υπογράφει κάθε επιταγή χειρογράφως. Σε τέτοιες

περιπτώσεις χρησιμοποιούνται μηχανές για υπογραφή επιταγών, με ενσωματωμένους εσωτερικούς μηχανισμούς ελέγχου.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Μια μεγάλη ΑΕ, εξέδιδε πλειάδα επιταγών καθημερινά, αλλά δεν επέδειξε τη δέουσα προσοχή στον εσωτερικό έλεγχο όσον αφορά τις πληρωμές με μετρητά. Για την υπογραφή των επιταγών χρησιμοποιείτο ειδική μηχανή, επειδή ο αριθμός των επιταγών που εκδίδονταν ήτο πολύ μεγάλος για να είναι σε θέση να τις υπογράψει ιδιόχειρα ο ταμίας. Οι επιταγές που υπογράφονταν εναποτείθεντο ύστερα σ' ένα κιβώτιο το οποίο δεν κλείδωναν τα στελέχη της ΑΕ. Επίσης δεν επαγρυπνούσαν ελέγχοντας την αρίθμηση των επιταγών. Παρά το γεγονός ότι η εταιρεία διατηρούσε ένα αξιοσέβαστο ποσό κατατεθειμένο σε λογαριασμούς όψεως, δεν μεριμνούσε να ελέγχει τις καταστάσεις της τράπεζας για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Αυτή η αδυναμία στον εσωτερικό έλεγχο λίαν συντόμως επέφερε την κρίση όταν δόθηκε σ' έναν υπάλληλο μια τραπεζική κατάσταση τριών εβδομάδων και μια δέσμη πληρωθεισών επιταγών με σκοπό να ετοιμάσει μια λογιστική συμφωνία με την τράπεζα. Η δέσμη των πληρωθεισών επιταγών που συνόδευε την τραπεζική κατάσταση ήταν ελλιπής. Δεν υπήρχαν στοιχεία επιταγών που είχαν πληρωθεί για να επιβεβαιώσουν διάφορες επιβαρύνσεις. Επιπροσθέτως έρευνα ανακάλυψε ότι πάνω από 1.000.000€ μη εξουσιοδοτημένες και μη καταχωρημένες επιταγές είχαν πληρωθεί από τους τραπεζικούς λογαριασμούς της εταιρείας.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι πρέπει να τηρούνται βασικά στάδια τα οποία αποτελούν συνεκτικά στοιχεία του ελέγχου, προς αποφυγή ανακατατάξεων και στοιχείων που κρίθηκαν ελλιπή, προκειμένου να φυλάττει σαν κόρη οφθαλμού μια εταιρεία την επιβίωση της σταθερά και επιτυχώς με την ζωτικής σημασίας ύπαρξη ισχυρού εσωτερικού ελέγχου.

Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

1. ΕΞΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ

2.8 Διενέργεια ελέγχου στα Έξοδα Επόμενων Χρήσεων

1. Πρωτίστως συντάσσεται φύλλο εργασίας ελέγχου των προπληρωθέντων εξόδων πολυετούς απόσβεσης, μεταβατικών λογαριασμών και άυλων καθώς και λοιπών στοιχείων του ενεργητικού. Αφού συνταχθεί κατάσταση με τα στοιχεία αυτά, εν ακολουθία γίνεται

συμφωνία ανάμεσα στα παραπάνω στοιχεία και στα αντίστοιχα ποσά των αναλυτικών και γενικών λογαριασμών.

2. Διενεργείται σχολαστικός έλεγχος όσον αφορά την ορθότητα των μεγεθών (στα στοιχεία που αναφέραμε προηγουμένως), ανατρέχοντας πολλές φορές στους αντίστοιχους υπολογισμούς που έχει διατελέσει ο πελάτης, καθώς και στους σχετικούς λογαριασμούς και παραστατικά δαπανών. Πρέπει λοιπόν να πραγματοποιηθεί η σύγκριση με τους υπολογισμούς του πελάτη γιατί σε πολλές περιπτώσεις των στοιχείων αυτών η καταχώρησή τους στους αντίστοιχους λογαριασμούς έχει γίνει μέσω υπολογισμών και επιμερισμών του πελάτη.

3. Σε πλειάδα κατηγοριών αυτών των στοιχείων οι μέθοδοι καθώς και οι βάσεις αποσβέσεων διαφέρουν από αυτές των συνηθισμένων παγίων. Ως εκ τούτου, ελέγχεται η ορθότητα των αποσβέσεων των αποσβενόμενων στοιχείων της κατηγορίας αυτής (άυλων και εξόδων πολυετούς απόσβεσης, π.χ. ίδρυσης και εγκατάστασης, φήμης και πελατείας, που έχει πληρωθεί κατά την αγορά της επιχείρησης, τόκων κατασκευαστικής περιόδου κλπ).

4. Εν συνεχεία εκτιμώνται τυχόν επιπτώσεις στα αποτελέσματα χρήσεως και τον ισολογισμό, επιπτώσεις οι οποίες προέρχονται από πιθανές μεταβολές στη λογιστική μεταχείριση των ανωτέρω στοιχείων καθώς και στη διενέργεια των αποσβέσεών τους.

5. Εν κατακλείδι, κατά το τελικό στάδιο του ελέγχου εξετάζεται η πιθανότητα κάποια αναπόσπαστα άυλα περιουσιακά στοιχεία να μην έχουν πλέον την ίδια αξία με αυτήν που έχουν όταν εμφανίζονται. Τέτοια άυλα περιουσιακά στοιχεία είναι η φήμη και πελατεία, έξοδα ίδρυσης καθώς και έρευνας κλπ.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ

1. ΑΛΛΟΤΡΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Για την διεξαγωγή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, ώστε οι ελεγκτές να τονίσουν τις αδυναμίες και δυνατότητες του εν λόγω συστήματος, ζητούν εξωτερική επιβεβαίωση.

Αντικείμενο εξωτερικής επιβεβαίωσης αποτελούν και οι εγγυήσεις οι οποίες δόθηκαν ή παραλήφθηκαν και εμφανίζονται με τους λογαριασμούς τάξεως. Επίσης χρήζουν εξωτερικής επιβεβαίωσης και οι

δικαιούχοι αποθεμάτων οι οποίοι βρίσκονται στην επιχείρηση και εμφανίζονται στους λογαριασμούς τάξεως

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

2.9 Πρόγραμμα Ελέγχου Λογαριασμών Ιδίων Κεφαλαίων

1) Εν πρώτοις ετοιμάζεται το βασικό φύλλο εργασίας το οποίο είναι μια κατάσταση που περιλαμβάνει κάθε λογαριασμό ιδίων κεφαλαίων, πλην του μετοχικού. Ακολουθεί η συμφωνία των λογαριασμών ιδίων κεφαλαίων με το γενικό καθολικό.

2) Ενδέχεται να προκύψουν πιθανές υποχρεώσεις της εταιρείας από διάφορα μερίσματα. Για τον λόγο αυτό επιβεβαιώνονται τα μερίσματα που έχουν πληρωθεί ή έχουν ανακοινωθεί και ελέγχονται τυχόν μερίσματα προνομιούχων μετοχών που έχουν συσσωρευτεί λόγω αδυναμίας πληρωμής τους σε προηγούμενες χρήσεις.

3) Διενεργείται έλεγχος με σκοπό να διαπιστωθεί αν υπάρχει ακρίβεια και ορθή λογιστική εμφάνιση των ποσών των λογαριασμών όπως: τακτικό αποθεματικό, αφορολόγητα αποθεματικά και επιχορηγήσεις διαφόρων αναπτυξιακών νόμων. Η λογιστική απεικόνιση καθώς και η διαχείριση των προνομίων και ενισχύσεων αναπτυξιακών νόμων πρέπει να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις των αντίστοιχων νόμων. Στην περίπτωση που έλθουν στο φως παραβάσεις απορρέουσες από τους σχετικούς νόμους, η εταιρεία συνάπτει στο ενεργητικό της πιθανές υποχρεώσεις.

4) Ορισμένες πράξεις που αναφέρονται στους λογαριασμούς ιδίων κεφαλαίων, καθώς και εσωτερικές μετακινήσεις ποσών (π.χ. κεφαλαιοποιήσεις αποθεματικών) απαιτούν επιβεβαίωση. Συνάμα ελέγχεται η εξωτερική και εσωτερική (διοικητική) νομιμότητα των ανωτέρω.

5) Κατά το τελικό στάδιο ελέγχου, φρόνιμο είναι να καταστεί ενήμερος ο μόνιμος φάκελος των ιδίων κεφαλαίων, σχετικά με ότι αφορά τους λογαριασμούς αυτούς και αναφέραμε πρωτίστως.

2.9.1. Στόχοι του Ελέγχου (Ιδίων Κεφαλαίων)

Στο σημείο αυτό θα γίνει λόγος για τους βασικούς στόχους του ελέγχου των λογαριασμών κεφαλαίων και προβλέψεων.

1) Η αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου αναφορικά με τις μετοχές και τις πράξεις στους λογαριασμούς ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας.

2) Ο έλεγχος ο οποίος δεικνύει ότι οι πράξεις της χρήσεως που αφορούν τους λογαριασμούς ιδίων κεφαλαίων αποφασίσθηκαν και καταχωρήθηκαν ορθά, καθώς και η διαπίστωση αυτών.

3) Η σωστή παρουσίαση των λογαριασμών ιδίων κεφαλαίων στον ισολογισμό παρομοίως και στις άλλες λογιστικές καταστάσεις.

4) Να διαπιστωθεί ότι η τήρηση, περιεχόμενο και εμφάνιση των λογαριασμών ιδίων κεφαλαίων είναι σύμφωνη με τους αντίστοιχους εταιρικούς νόμους καθώς και με άλλες νομικές και φορολογικές διατάξεις, λόγου χάρη αναπτυξιακοί νόμοι, αναπροσαρμογές, αφορολόγητα αποθεματικά, χρηματιστήριο κλπ.

5) Η επάρκεια του επιπέδου διαφόρων υποχρεωτικών προβλέψεων και αν η εμφάνιση αυτών γίνεται σωστά (π.χ. η αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία).

6) Η εκτίμηση ενδεχόμενων αλλά μη καταχωρημένων υποχρεώσεων.

2.9.2. Φύλλα εργασίας του ελέγχου

Τα σπουδαιότερα φύλλα εργασίας κατά τον έλεγχο των λογαριασμών ιδίων κεφαλαίων και προβλέψεων παρατίθενται ευθύς αμέσως :

1. Παρουσιάζεται συγκεντρωτική κατάσταση των λογαριασμών ιδίων κεφαλαίων και προβλέψεων, με ανάλυση των κυριότερων απ' αυτούς.

2. Υπομνήματα αναφορικά με τις διάφορες πράξεις κεφαλαίων όπως για παράδειγμα μερίσματα σε μετοχές, ιδρυτικοί τίτλοι, ανεξόφλητες μετοχές κλπ.

3. Κατάσταση κυρίων μετοχών

4. Φύλλα συμφωνίας του νέου υπολοίπου του λογαριασμού «Υπόλοιπο Εις Νέον» και του παρακρατηθέντος φόρου.

5. Φύλλα στα οποία υπολογίζονται και κατανέμονται επιχορηγήσεις, αναπροσαρμογές και τα αφορολόγητα αποθεματικά.

6. Φύλλα στα οποία υπολογίζονται οι διάφορες προβλέψεις

7. Φύλλα υπολογισμού και εκτίμησης διαφόρων ενδεχόμενων υποχρεώσεων που δεν εμφανίζονται στα βιβλία της εταιρείας.

Τα προαναφερθέντα φύλλα εργασίας άπτονται της αρμοδιότητας των ελεγκτών οι οποίοι διενεργούν έλεγχο στο μετοχικό κεφάλαιο και τις προβλέψεις μιας ΑΕ.

Παρακάτω ακολουθεί λεπτομερής αναφορά των σημείων ελέγχου με εναργέστερο τρόπο.

I. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. Ελέγχουν αν τηρείται βιβλίο μετοχών και μετόχων αντίστοιχα για κάθε κατηγορία μετοχών σε κυκλοφορία και στα οποία είναι εμφανές το όνομα του κάθε μετόχου με τις αντίστοιχες μετοχές που κατέχει. Τα βιβλία αυτά έχουν μεγαλύτερη σημασία στην περίπτωση των υποχρεωτικά ονομαστικών μετοχών .

2. Αν έχει γίνει απόσβεση μετοχικού κεφαλαίου, ελέγχεται αν έχουν ακυρωθεί οι αντίστοιχες μετοχές και βρίσκονται στο αρχείο, ασφαλείς.

3. Επιβάλλεται υψηλό πρόστιμο, αν η επιχείρηση δεν έχει συμμορφωθεί με τις ισχύουσες διατάξεις περί υποχρεωτικά ονομαστικών μετοχών.

4. Επειδή τα options χορηγούνται με συγκεκριμένους δεσμευτικούς όρους, κατά την έκδοση επιπρόσθετων μετοχών (συμπεριλαμβανομένης και της περίπτωσης εξάσκησης προαιρετικών δικαιωμάτων, options), διερευνάται από τον αρμόδιο, αν οι μετοχές χορηγούνται και πληρώνονται σύμφωνα με τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

5. Έλεγχος αν συμφωνείται το βιβλίο μετοχών καθώς και τα κουπόνια αυτών με το γενικό καθολικό του μετοχικού κεφαλαίου και τον λογαριασμό μερισμάτων. Κι αν η συμφωνία γίνεται από άτομο το οποίο δεν αναμειγνύεται στη χορήγηση, υπογραφή και φύλαξη μετοχών.

6. Για την εμφάνιση της υποχρέωσης που παραμένει και για την αποτελεσματικότερη διαχείριση ρευστότητας, ελέγχεται αν επανακαταχωρούνται εντολές και επιταγές για πληρωμή μερισμάτων, που δεν έχουν εισπραχθεί ξανά σαν υποχρέωση και αν κατατίθενται οι αντίστοιχες επιταγές στο λογαριασμό της εταιρείας.

7. Για καλύτερη παρακολούθηση της πληρωμής των μερισμάτων και αποφυγή προστριβών και κακής δημοσιότητας από τους μετόχους, ελέγχεται αν τηρείται ξεχωριστός λογαριασμός μερισμάτων στην τράπεζα.

2.9.3. Πρόγραμμα Ελέγχου Μετοχικού Κεφαλαίου

Ποιό πρόγραμμα ελέγχου έχει ορισθεί λοιπόν όσον αφορά το Μετοχικό Κεφάλαιο;

Παρακάτω θα προβούμε σε εξονυχιστική ανάλυση του εν λόγω προγράμματος ελέγχου.

✓ Αρχικά λαμβάνει χώρα μια Γενική ενημέρωση. Μελετούν δηλαδή το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου κι ενημερώνουν στη συνέχεια τους σχετικούς μόνιμους φακέλους.

✓ Ζητείται ή ετοιμάζεται κατάσταση του μετοχικού για κάθε κατηγορία και στη συνέχεια συμφωνείται η κατάσταση αυτή με το γενικό καθολικό. Με τον τρόπο αυτό λοιπόν, συντάσσεται το βασικό φύλλο εργασίας ελέγχου του μετοχικού κεφαλαίου .

✓ Σχετικά με τις μετοχές, χρήζουν επιβεβαίωσης τόσο αυτές που τίθενται σε κυκλοφορία και εμφανίζονται στο βιβλίο μετοχών μέσω των αποκομμάτων τους στο καρνέ μετοχών (αν έχουν εκδοθεί σε καρνέ) όσο και αυτών που έχουν παραγγελθεί και παραληφθεί από τον τυπογράφο (τιμολόγια κλπ).

✓ Με σκοπό την αποφυγή της επαναχρησιμοποίησης μετοχών, διενεργείται έλεγχος στην επιστροφή και ακύρωση αποσβεσμένων μετοχών ή μετόχων που έχουν αντικατασταθεί με νέες.

✓ Ακολούθως πραγματοποιείται η συμφωνία των λογαριασμών του μετοχικού κεφαλαίου. Αυτό επιτυγχάνεται με την επαλήθευση του βιβλίου μετοχών με το γενικό καθολικό ως προς την αξία των μετοχών σε κυκλοφορία.

✓ Στη συνέχεια στο στόχαστρο βρίσκεται η περίπτωση που η εταιρεία έχει αναθέσει την διακίνηση και διαφύλαξη των μετοχών της σε τράπεζα, οι ενέργειες που επιτελούνται στην περίπτωση αυτή αναγράφονται εν συντομία:

α) Ζητείται επιβεβαίωση από την τράπεζα για όλες τις μετοχές που έχουν εκδοθεί και τεθεί σε κυκλοφορία, καθώς και για την αμοιβή της γι' αυτό, η οποία εκκρεμεί. Αναφερόμαστε σε μια εναλλακτική διαδικασία ελέγχου στοιχείων τα οποία δεν είναι δυνατόν να ελεγχθούν επιτόπου.

β) Απαιτείται να γίνει συμφωνία των σχετικών λογαριασμών με την εξωτερική επιβεβαίωση από την τράπεζα. Εν προκειμένω, διασταυρώνονται οι επιβεβαιώσεις της τράπεζας με τα βιβλία και τους λογαριασμούς της εταιρείας.

✓ Προς αποφυγή πιθανών ατελών πράξεων οι ελεγκτές προβαίνουν στην επαλήθευση και επιβεβαίωση πράξεων, που αναφέρονται στο μετοχικό κεφάλαιο κατά τη χρήση.

✓ Επιπροσθέτως πρέπει να ενημερωθεί ο μόνιμος φάκελος αναφορικά με όλα τα στοιχεία του μετοχικού κεφαλαίου, τα οποία ενδεικτικά είναι :κατηγορίες μετοχών, αριθμός εγκριθέντων, εκδοθέντων και μετοχών σε κυκλοφορία, μερισματαποδείξεις, προαιρετικά δικαιώματα, δικαιώματα ψήφων, απόσβεσης και ανταλλαγής, προνόμια κλπ.

✓ Αναγκαίο κρίνεται να επιβεβαιωθεί τυχόν μετοχικό κεφάλαιο με αντίστοιχη επιβεβαίωση των υπολοίπων των λογαριασμών των μετόχων /οφειλετών.

✓ Στο τέλος του προγράμματος, γίνονται αντικείμενο ελέγχου τα στοιχεία που αναφέρονται σε προαιρετικά δικαιώματα, προνόμια αγοράς, μετατροπής μετοχών και ομολογιών διαφόρων κατηγοριών κατά την ημερομηνία ισολογισμού.

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

2.10 Πρόγραμμα ελέγχου προβλέψεων και ενδεχόμενων υποχρεώσεων

1) Καθώς η αρχή νοείται το ήμισυ του παντός, σ' ένα πρώτο στάδιο ερευνώνται και αξιολογούνται οι αμοιβές των δικηγόρων της εταιρείας, κατά τη χρήση που μας αφορά αλλά και σε σχέση με την προηγούμενη χρήση φυσικά. Η εν λόγω αποσκοπεί στην αντιμετώπιση πιθανών αγωγών που εκκρεμούν καθώς επίσης και για υποθέσεις εναντίον της επιχείρησης. Επιπλέον ασυνήθιστη κίνηση στους λογαριασμούς αυτούς μπορεί να συνδέεται με μη ομαλές καταστάσεις.

2) Για το ενδεχόμενο ύπαρξης υποχρεώσεων από καταδικαστικές αποφάσεις ή και εξωδικαστικούς συμβιβασμούς κρίνεται αναγκαίο να δοθεί έμφαση στην αλληλογραφία της επιχείρησης για τυχόν εξώδικα έγγραφα, και να διεξαχθεί συζήτηση για ότι αφορά τα έγγραφα αυτά με κάποιον αρμόδιο υπάλληλο.

3) Σημαντικό στάδιο του ελέγχου αποτελεί και η ζήτηση των καταθέσεων των δικηγόρων της εταιρείας, αναφορικά με τις δικαστικές

εκκρεμότητες, που διαχειρίζονται και τις υποχρεώσεις που επίκειται να προκύψουν εις βάρος της εταιρείας από κάθε μια από αυτές.

4) Οι ελεγκτές βεβαιώνονται ότι οι δικηγόροι έχουν επιστρέψει όλες τις επιστολές.

5) Ζωτικής σημασίας ενέργεια ελέγχου αποτελεί πληροφόρηση των ελεγκτών από την συνοπτική επιστολή της επιχείρησης αναφορικά με τα εξής θέματα :

- Δεσμεύσεις

I. Δεσμεύσεις οι οποίες αφορούν αγορές που δεν έχουν εκτελεστεί ακόμα και οι οποίες είναι μεγαλύτερες από τις απαιτούμενες ή θα αγοραστούν σε τιμές σημαντικά μεγαλύτερες αυτών της αγοράς. Δεσμεύσεις υπό τέτοιους όρους μπορούν να προκαλέσουν σύγχυση στη λειτουργία της επιχείρησης.

II. Πωλήσεις σε τιμές κάτω του κόστους, οι οποίες θα οδηγήσουν σε έκτακτες ζημίες.

III. Πράξεις όπως, συμφωνίες για πώληση ή αγορά ακινήτων, παγίων και άλλων παγιοποιήσεων, θα μεταβάλλουν δραστικά την παρούσα κατάσταση της επιχείρησης.

IV. Συμφωνίες για χρηματοδοτικές μισθώσεις.

V. Συγχωνεύσεις ή εξαγορές.

- Πιθανές υποχρεώσεις.

Ü Περιπτώσεις οι οποίες αναφέρονται στις επιστολές των δικηγόρων.

Ü Απαιτήσεις και διεκδικήσεις όπου παρουσιάζουν προβληματική φύση και είσπραξη, αλλά δεν έχουν δοθεί σε δικηγόρο.

Ü Επιπλέον φόροι εισοδήματος με σκοπό την ανάγκη για εκταμίευση.

Ü Πωλήσεις οι οποίες έχουν τεθεί υπό επαναδιαπραγμάτευση.

Ü Απαιτήσεις πελατών που έχουν προεξοφληθεί (μέσω factoring) αλλά με την εγγύηση της επιχείρησης. Τέτοιες απαιτήσεις υποθάλπουν

τον κίνδυνο να επανακάμψουν στην επιχείρηση αν δεν πληρωθούν από τους πελάτες.

ü Εγγυήσεις και εγγυητικές επιστολές.

VI. Αφού διεξαχθεί διεξοδικός έλεγχος σε όσα προαναφέραμε, η σκυτάλη περιέρχεται στα χέρια των ελεγκτών οι οποίοι αποφασίζουν αν κάποιες από τις λεχθείσες περιπτώσεις θα σημειωθούν ως παρατήρηση αν δεν είναι εφικτή κάποια διορθωτική εγγραφή.

Τέλος, όσον αφορά τις προβλέψεις για αποζημίωση του προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, ο ελεγκτής καθίσταται απόλυτα ενήμερος, προκειμένου να έχει την δυνατότητα να ελέγξει τη λειτουργία αυτή. Οι λογαριασμοί αυτοί παρουσιάζουν ενδιαφέρον, γιατί εμφανίζονται σ' αυτούς ποσά τα οποία αφορούν το προσωπικό της επιχείρησης και τα αντιλαμβάνεται ο ελεγκτής.

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

II. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ

2.11 Έλεγχος του λογαρισμού «Προμηθευτές»

1. Αν η παραλαβή των τιμολογίων προμηθευτών γίνεται κατευθείαν από τον υπεύθυνο καταχώρησής τους στο λογιστήριο, ούτως ώστε να υπάρχει διασφάλιση από απώλεια, αλλοίωση ή μεροληπτική μεταχείριση αν διασταυρωθούν από άτομα του τμήματος προμηθειών.

2. Ελέγχουν τα πολλαπλά αντίγραφα τιμολογίων για να αποφύγουν διπλοπληρωμή τους.

3. Κατά την καταχώρηση και πληρωμή τιμολογίων προμηθευτών ελέγχεται αν τηρούνται οι εξής διαδικασίες:

α) Αντιπαραβολή τους ως προς είδη, ποσότητες και τιμές με τα αντίστοιχα δελτία παραγγελίας καθώς και με τους όρους παραγγελίας τους.

β) Αντιπαραβολή τους με τα αντίστοιχα δελτία παραλαβής που συντάσσει το τμήμα παραλαβής.

γ) Γίνεται επαλήθευση των τιμών για την αποφυγή καταχώρησης διαφορετικών τιμών και συνόλων από λάθος ή σκοπιμότητα.

δ) Έλεγχος όλων των χρεώσεων πέρα από την αξία των ειδών, όπως μεταφορικά κλπ.

ε) Έλεγχος συσχέτισης και αντιπαραβολής των τιμολογίων για καταχώρηση με τα αντίστοιχα δελτία αποστολής τους με ταυτόχρονη αναγραφή και στα δύο παραστατικά των αντιστοιχών αριθμών τους, Η συγκεκριμένη διαδικασία εσωτερικού ελέγχου διασφαλίζει την ομαλή και έγκαιρη τιμολόγηση όλων των δελτίων αποστολής.

στ) Έλεγχος των τιμολογίων αγοράς όσον αφορά έκτακτες προμήθειες.

ζ) Είναι απαραίτητο να ελεγχθεί αν υπάρχει έγκριση του αρμόδιου τμήματος για την τελική εξόφληση. Πιθανό το τμήμα που ζήτησε αρχικά τα εν λόγω είδη να έχει κάποιο πρόβλημα για την συγκεκριμένη παραγγελία.

η) Τέλος, προς αποφυγή επανάληψης του ελέγχου, διαπιστώνουν πως υπάρχει ένδειξη στα ελεγχθέντα τιμολόγια ότι ο παρών έλεγχος έχει γίνει, καθώς και η υπογραφή του διενεργήσαντος τον έλεγχο.

4. Προκειμένου να μην επέλθει σύγκρουση καθηκόντων, ελέγχονται και εγκρίνονται όλες οι πληρωμές από άτομα ανεξάρτητα του τμήματος παραγγελιών καθώς και των τμημάτων που έχουν ζητήσει την αντίστοιχη προμήθεια.

5. Ελέγχεται αν αντιπαραβάλλονται τα προς πληρωμή τιμολόγια με τα αντίστοιχα δελτία αποστολής. Αυτό πραγματοποιείται με κύριο μέλημα να επιβεβαιωθεί η παραλαβή των ειδών που πληρώνονται.

6. Με σκοπό να μην εκδίδονται μη νόμιμα παραστατικά, για τα οποία ευθύνη φέρει και η παραλαμβάνουσα επιχείρηση, ενημερώνονται και υπενθυμίζονται τα τμήματα που παρεμβαίνουν στην παραλαβή και διεκπεραίωση τιμολογίων και δελτίων αποστολής για τα στοιχεία που η εφορία απαιτεί να αναφέρονται πάνω σ' αυτά, καθώς και για την συνολική νομιμότητα τούτων.

7. Στην περίπτωση που έχει γίνει επιστροφή ή έχει δοθεί έκπτωση, ελέγχεται αν τα πιστωτικά σημειώματα έχουν συσχετιστεί με το αντίστοιχο τιμολόγιο έτσι ώστε να αποφευχθεί η πληρωμή ολόκληρου του τιμολογίου. Εντούτοις στην περίπτωση επαναλαμβανόμενων συναλλαγών είναι προτιμότερο να αφαιρείται το πιστωτικό σημείωμα από το τιμολόγιο στο οποίο αναφέρεται.

8. Διενεργείται περιοδικός έλεγχος και διερεύνηση τιμολογίων και δελτίων αποστολής που δεν έχουν τιμολογηθεί ή δεν έχουν συσχετιστεί μεταξύ τους. Αυτό βέβαια πιθανολογείται ότι σχετίζεται με κάποιο πρόβλημα ή απάτη.

9 .Μια στοιχειώδης λογιστική διαδικασία είναι να συμφωνούνται τα αναλυτικά ισοζύγια προμηθευτών με τον γενικό λογαριασμό προμηθευτών του γενικού καθολικού.

10. Με σκοπό την ανεύρεση λαθών και άλλων μη κανονικών καταχωρήσεων, σε επιλεγμένους προμηθευτές για παράδειγμα να μην έχει γίνει καταχώρηση πιστωτικών σημειωμάτων, συντάσσονται φύλλα ελέγχου και ανάλυσης των λογαριασμών προμηθευτών. Η εργασία αυτή επιτελείται τακτικά από άτομο υπεύθυνο και ανεξάρτητο από την ενημέρωση των λογαριασμών των προμηθευτών.

11. Προς αποφυγή τυχόντων λαθών και παραλείψεων που ενδέχεται να κοστίσουν οικονομικά, και επιπροσθέτως να επηρεάσουν τις καλές σχέσεις με τους προμηθευτές ελέγχονται και συμφωνούνται τακτικά οι λογαριασμοί προμηθευτών με τους αντίστοιχους προμηθευτές.

2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ

2.12 Ποια στάδια διέπουν τον εσωτερικό έλεγχο υποχρεώσεων:

Ψ Καταρχάς ελέγχεται αν η σύναψη πιστώσεων γίνεται μέσα σε όρια και σύμφωνα με διαδικασίες ή την έγκριση της διοίκησης, και αν η όλη διαδικασία διεκπεραιώνεται από εξουσιοδοτημένα άτομα. Με τον τρόπο αυτό γίνεται έλεγχος της υποχρέωσης καθώς και του κόστους δανεισμού.

Ψ Για να αποφευχθεί ο κίνδυνος σύγκρουσης καθηκόντων διερευνάται αν το πινακίο γραμματίων πληρωτέων τηρείται από άτομο που δεν είναι εξουσιοδοτημένο και αν το άτομο αυτό άνευ εξουσιοδοτήσεως υπογράφει επιταγές και γραμμάτια.

Ψ Έλεγχος αν συμφωνείται τακτικά το βιβλίο γραμματίων πληρωτέων με το γενικό καθολικό. Αν δηλαδή πραγματοποιείται αυτό σαν είδος απογραφής.

2.12.1 Πρόγραμμα ελέγχου υποχρεώσεων Μακροπρόθεσμων - Βραχυπρόθεσμων

Ψ Αρχικά οι ελεγκτές λαμβάνουν μια γενική ενημέρωση όσον αφορά τα προαναφερθέντα.

- Στη συνέχεια πρέπει από τα ισοζύγια και τα αναλυτικά καθολικά να συνταχθεί κατάσταση γραμματίων πληρωτέων, καθώς και

μακροπρόθεσμου χρέους. (στο οποίο θα συμπεριλαμβάνονται δεδουλευμένοι και προπληρωμένοι τόκοι) κατά :

1. Τράπεζα
2. Προμηθευτή
3. Στελέχη και υπαλλήλους
4. Συγγενείς εταιρείες.
5. Άλλους.

Η κατάσταση οφείλει να βρίσκεται σε συμφωνία με το γενικό καθολικό. Αυτές αποτελούν κύριες πηγές χρηματοδότησης και για αυτό χρειάζονται ιδιαίτερο τρόπο ελέγχου.

- Κατά την ημερομηνία ισολογισμού, κρίνεται απαραίτητο να ζητηθεί επιβεβαίωση υπολοίπων δανείων και γραμματίων πληρωτέων (στα οποία θα συμπεριλαμβάνονται οι τόκοι καθώς και οι εγγυήσεις που έχουν δοθεί) από τους πιστωτές ή κατόχους των χρεογράφων.

- Πρέπει να ελεγχθεί η εξόφληση γραμματίων γιατί ενδέχεται να υπάρχουν ορισμένα άνευ πληρωμής κατά την συγκεκριμένη περίοδο. Με τον τρόπο αυτό επιβεβαιώνεται η εξόφληση υπαρκτού χρέους.

- Ολοκληρώνεται η προηγούμενη διαδικασία αφού προηγηθεί η αξιολόγηση των απαντήσεων στις αιτήσεις επιβεβαίωσης.

- Είναι επιτακτική ανάγκη να διεξαχθεί έρευνα σε όσες μεταβολές δανείων συνέβησαν κατά την ελεγχόμενη περίοδο. Πιθανές καθυστερήσεις ή συσσωρεύσεις καθυστερημένων δόσεων, μπορούν να καταστήσουν ή να έχουν ήδη καταστήσει την επιχείρηση υποχρεωμένη και προβληματική, ανίκανη να εφαρμόσει ισχυρό εσωτερικό έλεγχο.

- Έλεγχος και μελέτη των συμβολαίων που αφορούν δάνεια (κατά την ελεγχόμενη περίοδο) με σκοπό να διαπιστωθεί αν τηρούνται οι όροι δανείων. Η καταπάτηση των όρων δανείων μπορεί να επιφέρει την ανάκληση του δανείου ή την άρνηση χορήγησης νέου.

- Οι τόκοι που δεν έχουν πληρωθεί αποτελούν μέρος των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, έστω κι αν συνδέονται με μακροπρόθεσμα δάνεια. Για το λόγο αυτό απαιτείται η επαλήθευση υπολογισμών τόκων και ελέγχεται η ορθή λογιστική τους μεταχείριση.

- Στο τελευταίο στάδιο εφαρμογής του ελέγχου, διεξάγεται έρευνα στους χρεωστικούς τόκους της περιόδου με σκοπό την ανακάλυψη πιθανών υποχρεώσεων οι οποίες δεν έχουν καταχωρηθεί. Οι τόκοι που

έχουν καταχωρηθεί στα έξοδα συνδέονται με κάποιες υποχρεώσεις πιθανόν ανεξόφλητες.

2 α. ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΠΛΗΡΩΤΕΕΣ

Μία επιταγή πληρωτέα δύναται να κατατεθεί ή να εξαργυρωθεί από οποιονδήποτε. Απαιτείται η ισχύς και το ύψος κάθε εξόδου να επιβεβαιώνονται πριν την έκδοση της πληρωτέας επιταγής.

Πραγματώνεται διαχωρισμός της λειτουργίας έγκρισης του εξόδου από την λειτουργία της υπογραφής της επιταγής. Ο ελεγκτής λοιπόν ελέγχει αν διενεργούνται οι πληρωμές με επιταγές και επιβεβαιώνει το ύψος του εξόδου που απορρέει από τις συγκεκριμένες επιταγές.

5. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ- ΤΕΛΗ

2.13 Πρόγραμμα ελέγχου των φορολογικών υποχρεώσεων

1. Στην αρχή εξετάζεται η ανάγκη χρησιμοποίησης ειδικού φοροτεχνικού από την ελεγκτική εταιρεία για την εκτίμηση της φορολογικής υποχρέωσης της επιχείρησης και την σύνταξη της φορολογικής της δήλωσης, για το ενδεχόμενο δύσκολης περίπτωσης φορολογίας του εισοδήματος.

2. Επαληθεύεται η φορολογική υποχρέωση της επιχείρησης με τον εξής τρόπο : υπολογίζεται το φορολογητέο εισόδημα της επιχείρησης και ύστερα γίνεται συμφωνία με τον οφειλόμενο φόρο σε συνδυασμό βέβαια με αυτόν που έχει προκαταβληθεί.

3. Ακολουθεί η επαλήθευση των καταβολών του φόρου στα πρωτότυπα παραστατικά.

4. Γίνεται αντικείμενο έρευνας ο φάκελος της εφορίας για την φορολογική κατάσταση και τις πιθανές εκκρεμότητες του πελάτη, τα επιβληθέντα πρόστιμα και τους διακανονισμούς. Πρόκειται για πρόσθετες υποχρεώσεις οι οποίες σχετίζονται με φορολογικούς ελέγχους και δεν εμφανίζονται στους αντίστοιχους λογαριασμούς ή σε συνήθη παραστατικά.

5. Για εισοδήματα και φόρους επί εισοδημάτων προηγούμενων χρήσεων ερευνώνται τυχόν αναδρομικές φορολογικές υποχρεώσεις που τα αφορούν.

6. Επίσης διεξάγεται έρευνα με βασικό μέλημα την ανακάλυψη ή πιθανότητα οφειλής τοπικών, δημοτικών φόρων και τελών.

7. Κατόπιν, γίνεται συμφωνία του οικονομικού εισοδήματος με το φορολογικό, λαμβάνοντας υπ' όψιν βέβαια τις διαφορές φοροαπαλλαγές, αφορολόγητα αποθεματικά, μεταφορές ζημιών, στις επόμενες χρήσεις καθώς και ετεροχρονισμένη φορολόγηση κάποιων εισοδημάτων.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

2.13.1 Το πρόγραμμα ελέγχου Διαφόρων υποχρεώσεων

Το πρόγραμμα των διαφορών υποχρεώσεων διαρθρώνεται ως εξής:

1. Πραγματώνεται γενική έρευνα για τον εντοπισμό των διαφορών άλλων υποχρεώσεων. Δηλαδή ζητούνται τα ισοζύγια και οι καταστάσεις για :

I. Τις διάφορες κρατήσεις από τους υπαλλήλους.

II. Δεδουλευμένους μισθούς, δώρα, άδειες προσωπικού κλπ.

III. Φ.Π.Α. και άλλους οφειλόμενους φόρους, πλην του φόρου εισοδήματος, καθώς και άλλες υποχρεώσεις. Τα ποσά αυτά πρέπει να επέλθουν σε συμφωνία με τους αντίστοιχους λογαριασμούς του καθολικού.

2. Για το ενδεχόμενο ότι οι υποχρεώσεις που πληρώθηκαν στην επόμενη χρήση δεν είχαν καταχωρηθεί μερικώς ή ολικώς στην ελεγχόμενη χρήση, διενεργείται έλεγχος προκειμένου να διαπιστωθεί η ορθότητα των διαφορών ποσών εξετάζοντας τους υπολογισμούς της επιχείρησης καθώς και τις μεθόδους αναγνώρισης των δεδουλευμένων υποχρεώσεων και επιβεβαιώνοντάς τες μέσω των αντίστοιχων παραστατικών και πληρωμών στην επόμενη χρήση.

3. Υπάρχει περίπτωση πιθανής προσπάθειας συμπίεσης υποχρεώσεων, για το λόγο αυτό συγκρίνονται ποσά σχετικών εγγραφών στο τέλος του έτους με αυτά στο τέλος της προηγούμενης περιόδου, και διερευνώνται τυχόν σημαντικές διαφορές.

4. Εν κατακλείδι, οι ελεγκτές βεβαιώνονται για την ανυπαρξία άλλων σημαντικών υποχρεώσεων που είναι δεδουλευμένες αλλά όχι καταχωρημένες π.χ. ενοίκια, τόκοι, μισθοί κλπ.

11. ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

Αν από την αξιολόγηση του συστήματος των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων προκύψουν αδυναμίες, αναγκαίο είναι να ελεγχθεί ο λογαριασμός «πιστωτές διάφοροι» για το ενδεχόμενο να μην έχουν μεταφερθεί κανονικά και ορθά οι υποχρεώσεις και δουλεμένα έξοδα της υπό έλεγχο χρήσης στον εξεταζόμενο λογαριασμό.

Ο ελεγκτής, αν κριθεί αναγκαίο, προβαίνει σε επαλήθευση του υπολοίπου του πρωτοβάθμιου λογαριασμού «πιστωτές διάφοροι», το οποίο πρέπει να ισούται με το άθροισμα των υπολοίπων των αναλυτικών λογαριασμών των πιστωτών διάφορων.

Επιπρόσθετα, ο ελεγκτής εξετάζει το γεγονός, αν κάτω από το γενικό λογαριασμό «πιστωτές διάφοροι», υπάρχουν δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί με σημαντικά χρεωστικά υπόλοιπα. Κατά συνέπεια το γεγονός αυτό σημαίνει, πως ίσως να έχει γίνει απόκρυψη ορισμένων υποχρεώσεων της επιχείρησης προς τον λογαριασμό αυτόν.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ

1. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

Σχετικά με τον ανωτέρω λογαριασμό και προς αποφυγή επαναλήψεων παραπέμπονται στο σημείο αυτό με τα ίδια σχόλια με τους λογαριασμούς τάξεως του ενεργητικού. Δηλαδή και στον λογαριασμό αυτό ζητείται εξωτερική επιβεβαίωση από τους ελεγκτές όμως πρέπει να τονιστεί ότι οι λογαριασμοί τάξεως πιστωτικοί λειτουργούν αντίθετα (από άποψη λογιστική) σε σχέση με τους λογαριασμούς τάξεως χρεωστικούς.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

Οι ελεγκτές ,πραγματοποιώντας διεξοδικό έλεγχο στα βιβλία και στοιχεία της εταιρίας, στον ισολογισμό καθώς και στο λογαριασμό αποτελεσμάτων που τον συνοδεύει, πιστοποιούν ότι τους δόθηκαν, όλα τα στοιχεία που ζήτησαν καθώς και οι ανάλογες επεξηγήσεις. Έτσι καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι έχει γίνει ορθή τήρηση στα λογιστικά βιβλία της εταιρίας σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2190/1920 και του Κ.Β.Σ.

Ο λογαριασμός των αποτελεσμάτων χρήσεως φανερώνει τα αποτελέσματα τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί στην ελεγχόμενη χρήση.

Η πιστοποίηση των οικονομικών καταστάσεων και η γνώμη που εκφράζει ο ελεγκτής, αναφέρονται σε συγκεκριμένη ημερομηνία δεδομένης χρονικής περιόδου. Στη συνέχεια ο ελεγκτής συντάσσει την έκθεσή του και δίνονται οι οικονομικές καταστάσεις στη Γενική Συνέλευση και στη δημοσιότητα. Αδυναμία θα αποτελέσει το γεγονός αν διαπιστωθεί ότι έχουν επέλθει γεγονότα τα οποία επιφέρουν σημαντική τροποποίηση στην οικονομική θέση της επιχείρησης. Τα γεγονότα που επιφέρουν την τροποποίηση αυτή υπάγονται σε δύο κατηγορίες :

Ø Γεγονότα μετά την σύνταξη του Ισολογισμού, τα οποία έστω κι αν ήταν γνωστά κατά το κλείσιμο της χρήσης δεν επιφέρουν τροποποιήσεις στους λογαριασμούς π.χ. αλλαγή της διεύθυνσης της επιχείρησης.

Ø Γεγονότα μετά την σύνταξη του Ισολογισμού, τα οποία αν ήταν γνωστά κατά το κλείσιμο της χρήσης θα επέφεραν τροποποιήσεις στους λογαριασμούς π.χ. η πτώχευση ενός πελάτη ο οποίος έχει χαρακτηριστεί σαν ασφαλής.

2.14. Άποψη του ελεγκτή για την κανονικότητα και ειλικρίνεια των οικονομικών καταστάσεων

Οι δυνατότητες για να εκφράσει την γνώμη του φαίνονται παρακάτω:

Ø Μια πρώτη μορφή έκφρασης είναι η πιστοποίηση των οικονομικών καταστάσεων χωρίς επιφύλαξη. Αν κατά την διάρκεια των εργασιών του ελέγχου δεν συναντήσει σημαντικές ανωμαλίες ο ελεγκτής καταλήγει στην παραπάνω γνώμη.

Ø Πιο συνηθέστερη μορφή γνώμης αποτελεί η πιστοποίηση των οικονομικών καταστάσεων με επιφύλαξη. Η κανονικότητα και η ειλικρίνεια των λογαριασμών έχουν την έννοια των επιφυλάξεων αυτών. Σημειωτέο είναι ότι ο ελεγκτής θα πρέπει να αρνηθεί να πιστοποιήσει, στην περίπτωση που οι επιφυλάξεις είναι πολυάριθμες.

Ø Δύσκολα συναντάται η άρνηση πιστοποίησης των οικονομικών καταστάσεων. Αυτό παρατηρείται όταν ο ελεγκτής πιστεύει ότι η διεύθυνση της επιχείρησης παρουσιάζει στη Γενική Συνέλευση λογαριασμούς οι οποίοι δεν είναι κανονικοί και ειλικρινείς. Επίσης αν ο ελεγκτής δεν καταφέρει να διενεργήσει κανονικά τον έλεγχό του γιατί η ελεγχόμενη εταιρία δεν διευκολύνει τις εργασίες του.

2.15. Πρόγραμμα Ελέγχου πωλήσεων

- Αρχικά γίνεται προσαρμογή του προγράμματος ελέγχου ανάλογα με την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου.

- Για περιόδους που έχουν επιλεγεί για λεπτομερή έλεγχο πραγματοποιούνται τα παρακάτω : α) Επαλήθευση των καταχωρήσεων από το ημερολόγιο πωλήσεων στο γενικό καθολικό. Δηλαδή επαλήθευση της λογιστικής πορείας πράξεων, έτσι ώστε να μην παρατηρηθούν σκόπιμα ή μη λάθη κατά τη μεταφορά.

- β) Επαλήθευση των συνόλων του ημερολογίου πωλήσεων, για πιθανά λάθη στις αθροίσεις.

- γ) Διασταυρώνονται οι εγγραφές στο ημερολόγιο με τα ποσά των τιμολογίων και των πιστωτικών σημειωμάτων. Αν και δεν αποτελεί αναμφισβήτητη απόδειξη, γίνεται τεκμηρίωση των πωλήσεων και εκπτώσεων ή επιστροφών που έχουν καταχωρηθεί με τα πρωτότυπα παραστατικά.

- δ) Έλεγχος στην αριθμητική ακρίβεια των τιμολογίων.

- ε) Οι ελεγκτές θέτουν υπό το κριτικό τους μάτι τα τιμολόγια με αντιπαραβολή με τα αντίστοιχα δελτία αποστολής, τιμοκαταλόγους, συμφωνίες πελατών, δελτία παραγγελιών, κλπ. Αναφερόμαστε σε μια επιπρόσθετη και διασταυρωτική τεκμηρίωση των καταχωρημένων πωλήσεων.

- στ) Προβαίνουν στη σύγκριση τιμολογίων και αντίστοιχων δελτίων αποστολής με τις καρτέλες αποθήκης.

- ζ) Ελέγχουν τα πιστωτικά σημειώματα για κανονική εξουσιοδότηση και έγκριση, δελτία αποστολής ή παραλαβής για τις επιστροφές ή ελλειμματικές αποστολές, και τα αρχικά τιμολόγια για τις περιπτώσεις εκπτώσεων ή λάθος τιμολόγησης. Με τον τρόπο αυτό διαπιστώνεται η ορθότητα και η δικαιολογημένη χορήγηση των πιστωτικών σημειωμάτων.

- η) Τέλος διασταυρώνονται τα ελεγχθέντα τιμολόγια και πιστωτικά σημειώματα με τις καταχωρήσεις στους λογαριασμούς πελατών. Αυτό είναι το τελευταίο στάδιο τεκμηρίωσης πωλήσεων υπό την προϋπόθεση όμως ότι και οι λογαριασμοί πελατών θα ελεγχθούν με τη σειρά τους.

- Στην πορεία οι ελεγκτές ετοιμάζουν μηνιαία ισοζύγια πωλήσεων, εκπτώσεων και επιστροφών και τα συγκρίνουν με τους αντίστοιχους μήνες προηγούμενων χρήσεων. Αναφερόμαστε σ' έναν διαχρονικό

έλεγχο των πωλήσεων για τον εντοπισμό σημαντικών μεταβολών, καθώς και εκτίμηση των επιπτώσεων τους στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της μονάδας .

- Όσον αφορά τις προηγούμενες συγκρίσεις οι ελεγκτές καλλιεργώντας κλίμα στο οποίο ευδοκίμει ο διάλογος και το ομαδοσυνεργατικό πνεύμα, ζητούν και συζητούν σημαντικές διαφορές με τον πελάτη.

- Εν συνεχεία πραγματοποιείται έλεγχος ως προς ποία χρήση έχουν τιμολογηθεί συγκεκριμένες ποσότητες που μετρήθηκαν σε συγκεκριμένη χρήση. Αυτό γίνεται για επιλεγμένες περιόδους αμέσως, πριν και μετά την ημερομηνία ισολογισμού, όπου ελέγχονται οι πωλήσεις που έχουν τιμολογηθεί από και προς τα δελτία αποστολής ώστε να διαπιστωθεί αν έχει ορθά ο διαχωρισμός ανάμεσα στις χρήσεις κατά την απογραφή.

- Ελέγχουν τα πιστωτικά σημειώματα που εκδόθηκαν μετά το "κλείσιμο" για επιστροφές εμπορευμάτων, εκπτώσεις κλπ, έτσι ώστε οι αντιλογισμοί που αφορούν την υπό έλεγχο χρήση να μην μειώνουν τις αντίστοιχες πωλήσεις της χρήσεως.

- Γίνεται αντικείμενο έρευνας αν οι πωλήσεις περιορίζονται σε λίγους και συγκεκριμένους πελάτες, και η περίπτωση ύπαρξης πιθανής εξάρτησης της επιχείρησης από τους πελάτες τούτους καθώς και την οικονομική κατάσταση τους.

- Τέλος, εξετάζεται από τους ελεγκτές η πιθανότητα ύπαρξης μεγάλων συμβολαίων πωλήσεων που λήγουν, γιατί η μη ανανέωση τέτοιων συμβολαίων είναι δυνατόν να επιφέρει σωρεία προβλημάτων στην επιχείρηση.

ΕΣΟΔΑ - ΕΞΟΔΑ

2.16. Έλεγχος εσόδων - εξόδων

Παρόλο που τα έξοδα ανήκουν στην ομάδα 6 (ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΚΑΤ ΕΙΔΟΣ), παραθέτουμε τον έλεγχο που διενεργείται σ αυτά στην ομάδα 7 (ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤ' ΕΙΔΟΣ) λόγω του ότι εξετάζονται μαζί στα πλαίσια της ελεγκτικής.

Οι ελεγκτικές διαδικασίες που ακολουθούνται είναι οι παρακάτω :

- Έλεγχος των αθροίσεων των στηλών του σκέλους εσόδων – εξόδων.

- Έλεγχος μεταφοράς των αθροισμάτων των στηλών από σελίδα σε σελίδα.

- Αφού προηγηθεί έλεγχος των αθροίσεων των ποσών κάθε σειράς στοιχείων ημερήσιων εσόδων, ελέγχεται η καταχώρηση των ημερήσιων ποσών εσόδων κάθε σειράς στοιχείων. Ο ίδιος έλεγχος διενεργείται και για την ορθή μεταφορά κατά συντελεστή ΦΠΑ των εσόδων και του ΦΠΑ εκροών από το ημερήσιο δελτίο της ταμειακής μηχανής στις οικείες στήλες του σκέλους εσόδων.

- Έλεγχος για την διαφύλαξη και προβλεπόμενη τήρηση του βιβλιαρίου συντήρησης της ΦΗΤΜ για το ενδεχόμενο παραβίασης,

- Έλεγχος για ενδεχόμενη ύπαρξη διαγραφών, αποξέσεων, παρεγγραφών ή επεγγραφών αντί του σωστού τρόπου διόρθωσης.

- Στα στοιχεία εσόδων διενεργείται έλεγχος όσον αφορά την συνεχή αρίθμησή τους καθώς και της ενδεχόμενης άφεσης ελλিপών φορολογικών στοιχείων για μελλοντική εκπρόθεσμη έκδοση με προγενέστερη ημερομηνία.

- Ενίοτε, διενεργείται έλεγχος με αντιπαραβολή των στοιχείων, ΜΗ.Κ.Υ.Ο. που υπέβαλλαν πελάτες, με σκοπό να διαπιστωθεί αν όλα τα τιμολόγια πώλησης τα οποία εξέδωσε ο ελεγχόμενος, έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία του ή τα καταχώρησε με μικρότερη αξία.

- Ελέγχονται τα πιστωτικά τιμολόγια παροχής εκπτώσεων που έχει έκδοση ο επιτηδευματίας προς τους πελάτες του, ιδιαίτερα κατά το τέλος της διαχειριστικής περιόδου, με σκοπό την μείωση των πωλήσεων του, είτε για να μειώσει τα φορολογητέα κέρδη του, είτε για να μην υπερβεί ορισμένο ύψος ακαθάριστων εσόδων που τον υποχρεώνουν στην τήρηση βιβλίων Γ κατηγορίας του Κ.Β.Σ.

- Τελειώνοντας, διενεργείτε έλεγχος των δανείων που έχει λάβει ο επιτηδευματίας είτε από τράπεζες, είτε από ιδιώτες ή και της εικονικότητας τέτοιων δανείων, για ενδεχόμενη κάλυψη τεκμηρίων. Τα δάνεια αυτά πρέπει να καταχωρούνται ή σε ιδιαίτερη στήλη του βιβλίου ή στις τελευταίες σελίδες του. Στις περιπτώσεις αυτές ζητούνται τα extraits των τραπεζών, τα οποία έχει στη διάθεσή του ο επιτηδευματίας.

Ο λογιστής της εταιρείας εξαναγκάζεται να χρησιμοποιήσει απλοϊκή ταινία αριθμομηχανής προκειμένου να αθροίσει τα ημερήσια έσοδα κάθε σειράς στοιχείων κατά συντελεστή ΦΠΑ τα οποία θα μεταφέρει έπειτα στο βιβλίο εσόδων – εξόδων.

Πολλές επιχειρήσεις αποφεύγουν την εμφάνιση των απλοϊκών αυτών αθροιστικών ταινιών για δύο λόγους :

Προσπαθούν να εξαναγκάσουν τον φοροτεχνικό ελεγκτή να διατελέσει μόνος του τις αθροίσεις. Με τον τρόπο αυτό, ο ελεγκτής καταναλώνει πολύτιμο, από τον περιορισμένο χρόνο που έχει στη διάθεση του, με αποτέλεσμα να αναγκάζεται να περιορίσει τις υπόλοιπες ελεγκτικές διαδικασίες τις οποίες θα εφάρμοζε αν δεν κατανάλωνε χρόνο

για τον παραπάνω έλεγχο, και προκειμένου να μην έχει την ευχέρεια ο φοροτεχνικός ελεγκτής να φέρει στο φως τα ατοπήματα του επιτηδευματία π.χ. ποσά μικρότερα από τα κανονικά τα οποία ο επιτηδευματίας καταχωρεί στο βιβλίο εσόδων –εξόδων.

Συνήθως γίνονται θελημένα τα δύο ακόλουθα λάθη :

α) Μεταφορά στο βιβλίο εσόδων –εξόδων το ποσό της άθροισης το οποίο είναι λάθος, όπως αυτό διαμορφώθηκε στο απλοϊκό σημείωμα άθροισης. Ο έλεγχος προκειμένου να αποκαλύψει την ενέργεια αυτή, πρέπει δειγματοληπτικά να αθροίσει τα στοιχεία ημερήσιων εσόδων, για να διαπιστώσει αν τα ποσά που αναγράφονται στο βιβλίο εσόδων – εξόδων υφίστανται αυτά που προκύπτουν από τις αθροίσεις.

β) Μεταφέρεται, στο βιβλίο εσόδων –εξόδων, ποσό διαφορετικό από εκείνο που προκύπτει από την άθροιση των στοιχείων ημερήσιων εσόδων ή το ημερήσιο δελτίο της ταμειακής μηχανής. Αναφερόμαστε λοιπόν στην περίπτωση του θελημένου αναριθμητισμού ώστε να μην υποπέσει στην οπτική αντίληψη του ελεγκτή π.χ. άθροισμα που καταχωρείται στο βιβλίο εσόδων –εξόδων 15.250€ μεταφέρεται στην επόμενη σελίδα ως 12.550€ Αν ο ελεγκτής ανακαλύψει την ασυμφωνία μεταξύ του ποσού που έπρεπε να μεταφερθεί και του ποσού που καταχωρήθηκε, προβάλλεται ο αληθοφανής ισχυρισμός « ΛΑΘΟΣ».

Ο ισχυρισμός αυτός δύσκολα μπορεί να καταστεί αποδεκτός ή να αντικρουστεί, αν ο ελεγκτής δεν διαθέσει τον απαιτούμενο χρόνο προκειμένου να ελέγξει λεπτομερώς όλες τις μεταφορές των ποσών από τα σημειώματα των αθροίσεων στο βιβλίο εσόδων –εξόδων.

Αντιθέτως, θελημένα αθροιστικά λάθη ή λανθάνουσα μεταφορά από τη μια σελίδα στην άλλη, επιτυγχάνονται ανοδικά (δηλαδή προς τα πάνω), στις στήλες των εκπτώσεων τις οποίες παρέχει ο επιτηδευματίας στους πελάτες του ή των επιστροφών που οι πελάτες ενεργούν στον επιτηδευματία. Με τον τρόπο τούτο αυξάνουν τα ποσά των εν λόγω εκπτώσεων και επιστροφών με άμεση συνέπεια τη μείωση των εσόδων.

Παράδειγμα

Μια επιχείρηση η οποία παρέχει υπηρεσίες εμφανίζει τα παρακάτω στοιχεία:

<i>Ακαθάριστα έσοδα</i>	<i>35.420€</i>
<i>Εκπτώσεις –επιστροφές</i>	<i>5.198€</i>
<i>Έξοδα</i>	<i>4.670€</i>

Βάσει των στοιχείων αυτών το καθαρό αποτέλεσμα (κέρδος) προσδιορίζεται ως εξής :

Ακαθάριστα έσοδα – (μείον)εκπτώσεις ή επιστροφές

35.420 - 5.198 = 30.222 € *Πραγματικά ακαθάριστα έσοδα.*

Πραγματικά ακαθάριστα έσοδα – (μείον)έξοδα

30.222 - 4.670 = 25.552€ *Καθαρό κέρδος*

Αν όμως οι εκπτώσεις – επιστροφές γραφούν, όχι στο πραγματικό ποσό των 5.198€, αλλά λανθασμένα στο ποσό των 5.918€, θα προκύψει μειωμένο κέρδος, δηλαδή : $5.918 - 5.198 = 720€$ ($30.222 - 5.918 = 24.304€$), αυτό θα είναι το νέο ποσό του καθαρού κέρδους που θα προκύψει από τον αναριθμητισμό.

Επίσης κρίνεται αναγκαίο στο σημείο αυτό να παραθέσουμε και την περίπτωση κατά την οποία η επιχείρηση πωλεί χονδρικά και λιανικά, και παρουσιάζει τις μεν χονδρικές πωλήσεις τις αυξημένες τις δε λιανικές μειωμένες. Αν λοιπόν παρουσιάσει αυξημένες χονδρικές πωλήσεις και μειωμένες τις λιανικές, θα φορολογηθεί σύμφωνα με την φορολογία εισοδήματος με μειωμένο συντελεστή καθαρού κέρδους, το αντίθετο θα συμβεί αν παρουσιάσει μειωμένες τις χονδρικές και αυξημένες τις λιανικές πωλήσεις.

Αν για την επιχείρηση αυτή προβλέπονται διαφορετικοί συντελεστές για τις χονδρικές και λιανικές πωλήσεις, στο τέλος της χρήσεως καταχωρεί θελημένα αυξημένες τις χονδρικές πωλήσεις και μειωμένες τις λιανικές, δηλώνοντας μειωμένα κέρδη, πιστεύοντας ότι με τα στοιχεία αυτά θα παρασύρει το φοροτεχνικό ελεγκτή. Ο ελεγκτής υποχρεούται να ερευνήσει αν τα ποσά των χονδρικών και αντίστοιχα των λιανικών πωλήσεων που εμφανίζονται στο βιβλίο εσόδων εξόδων είναι αληθή.

Ένας τρόπος σύντομου ελέγχου είναι να ζητήσει να του δοθούν οι ετήσιες συγκεντρωτικές καταστάσεις που υποβάλλονται στη Δ.Ο.Υ.

Αν στη συνέχεια διαπιστώσει ασυμφωνία μεταξύ των πωλήσεων που καταχωρούνται στο βιβλίο εσόδων – εξόδων και των αντίστοιχων ποσών, θα προβεί σε εξονυχιστική έρευνα, προκειμένου να εντοπίσει το μέγεθος του λάθους ή της δόλιας ενέργειας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο υποκεφάλαιο αυτό λαμβάνει χώρα ο έλεγχος που διενεργείται σε μια επιχείρηση προκειμένου να προστατέψει την περιουσία της. Καθώς γνωρίζουμε ότι η περιουσία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της επιχείρησης, αφού άνευ αυτής δεν θα υφίσταται σαν οικονομική μονάδα. Εν συνεχεία ο έλεγχος αποτελεί και το στάδιο από όπου γίνεται αξιολόγηση για τα επιτεύγματα της επιχείρησης σε σχέση με το

περιβάλλον της και τον τρόπο εκμετάλλευσης των ανάλογων πηγών. Επίσης μέσω του ελέγχου γίνεται αξιολόγηση των επιπτώσεων των ενεργειών της επιχείρησης στο φυσικό περιβάλλον της.

Οι φοροτεχνικοί ελεγκτές βάσει νόμων και νομοθετικών διατάξεων διενεργούν τακτικό έλεγχο στις οικονομικές καταστάσεις της ΑΕ, έχουν την υποχρέωση να τηρούν απόλυτη εχεμύθεια περί των όσων λαμβάνουν γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Κατά την ελεγκτική πορεία τους, διατελούν επιτυχώς τις ελεγκτικές διαδικασίες τους και υποσκάπτουν κάθε παρανομία από μέρους των επιτηδευματιών, καθώς και κάθε παράνομη ενέργεια που λειτουργεί εις βάρος της φορολογίας. Μια τέτοια δόλια ενέργεια αποτελεί φοροδιαφυγή. Οι ελεγκτές επιτυγχάνουν πάντα την ανακάλυψη της απόκρυψης (διαφόρων στοιχείων) που μπορεί να πραγματοποιηθεί από μέρους των επιτηδευματιών των οποίων πάμπολλες φορές θύματα λογούνται οι ελεγκτές, οι οποίοι αδυνατούν να ανακαλύψουν παρανομίες και αυθαιρεσίες.

Σαν καταληκτικό συμπέρασμα πρέπει να υποδείξουμε με ποιόν τρόπο ο εσωτερικός έλεγχος καθίσταται ισχυρός και επιτυχής με τα ακόλουθα που παρατίθενται ευθύς αμέσως :

-Διασφάλιση ανεξαρτησίας. Πρέπει να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία του ελεγκτή από την ελεγχόμενη επιχείρηση.

-Απαιτείται η ύπαρξη ευθύνης και πειθαρχικού ελέγχου από μέρους του ελεγκτή.

-Ύπαρξη στοιχείων που φυλάττει ο ελεγκτής τα οποία αποδεικνύουν και το πόρισμα του.

-Έκδοση αντικειμενικής γνώμης, η οποία να στηρίζεται στην εφαρμογή των κοινώς παραδεκτών Λογιστικών και ελεγκτικών αρχών (πρότυπα standards).

Επομένως εφελτήριο για την επίτευξη δυναμικού μη ελλιπούς εσωτερικού ελέγχου, αποτελεί και ο ορκωτός ελεγκτής τον οποίο χρήζει να τον διακατέχουν τα προαναφερθέντα. Τέλος η γνώμη ή πιστοποίηση που θα εκδώσει ο ελεγκτής πρέπει να είναι αντικειμενική και αιτιολογημένη και να στηρίζεται στα λογιστικά πρότυπα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΜΙΑΣ Α.Ε.

ΓΕΝΙΚΑ

Κατά την μελέτη του κεφαλαίου αυτού, περί φορολογικής διερεύνησης των λογαριασμών του ισολογισμού της Α.Ε, κρίνεται σκόπιμο να προηγηθεί ένας σαφής και παράλληλα συνοπτικός ορισμός αυτής.

Έτσι, λοιπόν, με τον όρο «**φορολογική διερεύνηση**», εννοείται η ανάλυση των λογαριασμών με βάση την κείμενη φορολογική νομοθεσία, η οποία προβλέπεται από τον Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων.

Πραγματοποιείται, δηλαδή, η εξέταση για κάθε έναν λογαριασμό, που απεικονίζεται στον ισολογισμό, με κριτήριο την ισχύουσα φορολογία.

Γνώμονας αυτής είναι οι νόμοι, τα νομοθετικά διατάγματα καθώς και οι διατάξεις.

Έτσι γίνεται κατανοητό, ότι καμιά ενέργεια, (π.χ απόσβεση ή αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων), δεν μπορεί να καταστεί έγκυρη από μέρους των Διοικητικών μελών της εταιρείας, χωρίς να στηρίζεται σε κάποιον νόμο.

Βασική προϋπόθεση, ο σχετικός αυτός νόμος, να εμπεριέχεται στον σχετικό κώδικα περί φορολογίας.

Σαν απώτερο αποτέλεσμα της φορολογικής διερεύνησης για μια εταιρεία, είναι η εύρεση παραπτώματων, τα οποία γίνονται είτε εις γνώση των διευθυντικών στελεχών αυτής, είτε όχι.

Εφόσον, λοιπόν, έγινε κατανοητός ο στόχος του τρίτου και τελευταίου κεφαλαίου, ακολουθεί η φορολογική ανάλυση των λογαριασμών με βάση τον παρατιθέμενο ισολογισμό.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Ι. ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

3.1 Απόσβεση των ασώματων ακινητοποιήσεων.

Με τον νόμο 2190/1920 και συγκεκριμένα με το άρθρο 42 ε § 7 καθορίζεται ο έμμεσος τρόπος απόσβεσης των άυλων παγίων στοιχείων.

Το είδος αυτό της απόσβεσης διενεργείται με διαφορετικές μεθόδους για κάθε έναν υπολογαριασμό, που ανήκει στην κατηγορία αυτή. Συγκεκριμένα:

1. Αναφορικά με την υπεραξία της επιχειρήσεως, η λεγόμενη good will, μπορεί να λεχθεί, ότι διεξάγεται με δύο τρόπους.

- είτε εφάπαξ, δηλαδή ολοκληρωτικά

- είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα σε διάστημα περισσότερων της μίας χρήσεως. Βασική προϋπόθεση αυτού είναι ότι οι χρήσεις αυτές δεν θα υπερβαίνουν τα πέντε χρόνια, όπως ορίζεται από το άρθρο 43 § 4 β του ίδιου νόμου.

2. Για τα ποσά, που εντάσσονται στον λογαριασμό «Δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας», καθώς και τα ποσά, που καταχωρούνται στον λογαριασμό «Παραχωρήσεις και δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας», η απόσβεση διενεργείται ισόποσα και ετήσια για κάθε έτος, που γίνεται η χρήση του άυλου αυτού στοιχείου.

Βασική προϋπόθεση αποτελεί το γεγονός ότι η εν λόγω απόσβεση, πρέπει, να έχει ολοκληρωθεί μέχρι την λήξη της προθεσμίας, σύμφωνα με την οποία, παρέχεται προστασία από τον νόμο. Το γεγονός αυτό έχει ισχύ μόνο στις περιπτώσεις, που η προστασία αυτή, έχει περιορισμένη διάρκεια.

3. Τέλος με το άρθρο 43 § 4 δ ορίζεται, ότι τα ποσά των λογαριασμών « Δικαιώματα χρήσεως των ενσώματων παγίων στοιχείων» και «Λοιπά δικαιώματα», αποσβένονται ετήσια μέσα στον χρόνο, που καθορίζεται για την χρησιμοποίηση του κάθε άυλου παγίου στοιχείου.

2. ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Με σχετικές συμβάσεις παραχωρήσεως τέτοιων δικαιωμάτων, (όπως δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας), ο εκχωρητής εκχωρεί στον

εκδοχέα το δικαίωμα, να χρησιμοποιεί το σήμα ή την επωνυμία (του εκχωρητή),για ορισμένη χρονική περίοδο. Από την χρήση του σχετικού δικαιώματος προκύπτουν και τα ανάλογα έσοδα προς όφελος του εκχωρητή. Τα έσοδα αυτά δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως έσοδα μίας μόνο λογιστικής περιόδου.

Το ίδιο ισχύει και για τα έξοδα, που δημιουργούνται από το κόστος κτήσεως των δικαιωμάτων αυτών, αλλά σε βάρος αυτήν τη φορά του εκχωρητή.

Επιπρόσθετα γίνεται δεκτό, ότι για την παραχώρηση τέτοιου είδους δικαιωμάτων συμπεριλαμβάνονται και περιοδικές καταβολές. Μία από αυτές είναι η καταβολή του εκδοχέα προς τον εκχωρητή ενός ποσοστού επί των πωλήσεων. Αυτή η καταβολή στην προκειμένη περίπτωση θεωρείται έξοδο της τρέχουσας λογιστικής περιόδου και βαρύνει το αποτέλεσμα χρήσεως της περιόδου αυτής.

II. ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

3.2 Γενικά

Κατά τον νόμο **2190/1920** τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία αποτιμούνται :

α) στην **αξία της τιμής κτήσης** δηλαδή στην τιμολογιακή τους αξία, η οποία προσαυξάνεται με τα ειδικά έξοδα αγοράς και μειώνεται με τις σχετικές εκπτώσεις και

β) στο **κόστος ιδιοκατασκευής** , το οποίο προσαυξάνεται με τις δαπάνες προσθηκών και βελτιώσεων και μειώνεται με τις αποσβέσεις.

Ακολουθεί ανάλυση κατά ομάδα λογαριασμών του ισολογισμού:

1. ΓΗΠΕΛΑ-ΟΙΚΟΠΕΛΑ

Για την απόκτηση των εδαφικών αυτών εκτάσεων από την Α.Ε περιλαμβάνονται , εκτός από τις δαπάνες για την κατοχή της κυριότητας και οι δαπάνες , που είναι αναγκαίες , ώστε να καταστεί η εδαφική έκταση έτοιμη να προσφέρει την χρήση για την οποία προορίζεται.(π.χ έξοδα κατεδάφισης και μεταφοράς μπαζών).

Σε περιπτώσεις όμως που οι εδαφικές εκτάσεις αγοράζονται για κερδοσκοπικούς σκοπούς , τα βάρη , που σχετίζονται με τις εκτάσεις αυτές (π.χ φόρος ακίνητης περιουσίας) ,πρέπει να προσαυξάνουν το κόστος κτήσης μέχρι αυτά να πωληθούν, οπότε και οι σχετικές δαπάνες θα αντικριστούν με το προϊόν από την πώλησή τους .

Υποστηρίζεται όμως και η αντίθετη άποψη που βασίζεται στην **«αρχή της συντηρητικότητας»**.

Συγκεκριμένα οι δαπάνες αυτές πρέπει να βαρύνουν την τρέχουσα χρήση. Και αυτό επειδή αν η εδαφική έκταση αποφέρει έσοδα από ενοίκια, υπάρχουν ισχυρά επιχειρήματα, ώστε να θεωρηθούν τα βάρη αυτά, ως έξοδα της τρέχουσας περιόδου.

Γίνεται ακόμη δεκτό ότι στις περιπτώσεις, που η τρέχουσα αξία της εδαφικής έκτασης, που κατέχεται για κερδοσκοπία, μειωθεί σημαντικά κάτω του κόστους κτήσεως, η αξία αυτή πρέπει να φαίνεται στον ισολογισμό με παρενθετικές σημειώσεις ή με άλλον τρόπο.

Τα γήπεδα-οικόπεδα και άλλες εδαφικές εκτάσεις δεν φθείρονται από την χρήση τους ή την πάροδο του χρόνου και γι' αυτό δεν αποσβένονται. Επειδή όμως υπάρχει ο κίνδυνος οικονομικής απαξιώσεως και υποτιμήσεως των εδαφικών αυτών εκτάσεων (π.χ λόγω αλλαγής των ρυμοτομικών σχεδίων, ή μετακινήσεως σιδηροδρομικών γραμμών κ.λ.π), επιβάλλεται ο σχηματισμός ειδικής πρόβλεψης.

Η πρόβλεψη αυτή σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του **άρθρου 35 παρ. 1 περιπτ. η' του ν.δ 3323/1955** δεν αναγνωρίζεται ως δαπάνη που εκπίπτει από το εισόδημα. Πρέπει να σημειωθεί ότι τέτοια πρόβλεψη μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο για τις εδαφικές εκτάσεις που κατέχονται για κερδοσκοπία.

Αντίθετα για τα γήπεδα –οικόπεδα που μετέχουν στην παραγωγική δραστηριότητα της εταιρείας δεν νοείται τέτοια πρόβλεψη. Και αυτό επειδή γι' αυτά δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η βάση της ρευστοποιήσεως των στοιχείων, αλλά η βάση της συνεχιζόμενης δραστηριότητας. (**Going concern**).

3. **ΚΤΙΡΙΑ-ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ-ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ**

Τα περιουσιακά στοιχεία, που παρακολουθούνται στον λογαριασμό αυτόν υπόκεινται σε μείωση της αξίας τους λόγω χρονικής και λειτουργικής φθοράς και ενδεχομένως οικονομικής απαξιώσεως. Υπόκεινται συνεπώς τα στοιχεία αυτά σε απόσβεση.

Ειδικότερα τα κτίρια και τα τεχνικά έργα, που παρασκευάζονται από την εταιρεία σε ακίνητα τρίτων, καθώς και τα έξοδα, που πραγματοποιούνται γι' αυτά, αποσβένονται ανάλογα με τον χρόνο της χρησιμοποίησής τους.

Βασική προϋπόθεση ο συντελεστής αποσβέσεως, που προσδιορίζεται με βάση τον χρόνο χρησιμοποίησης, δεν θα είναι μικρότερος από τον συντελεστή, που εφαρμόζεται σε ομοειδή ιδιότητα πάγια στοιχεία.

4. ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΛΟΙΠΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Όπως είναι γνωστό, τα πάγια περιουσιακά στοιχεία και εδώ συγκεκριμένα τα μηχανήματα, οι τεχνικές εγκαταστάσεις και ο μηχανολογικός εξοπλισμός, με την πάροδο του χρόνου χάνουν την αξία τους .

Για τον λόγο αυτόν υπόκεινται σε απόσβεση, η οποία προσδιορίζεται με συντελεστές, που ορίζονται από την επιχείρηση. Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση που τα περιουσιακά αυτά στοιχεία είναι ιδιόκτητα.

Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή όταν τα πάγια αυτά στοιχεία χρησιμοποιούνται σε οικόπεδα τρίτων ισχύει το εξής:

Τα μηχανήματα και οι τεχνικές εγκαταστάσεις, αποσβένονται ανάλογα με τον χρόνο της χρησιμοποίησής τους , με τον όρο ότι ο συντελεστής απόσβεσης, που προσδιορίζεται με βάση τον χρόνο αυτόν δεν θα είναι μικρότερος από τον συντελεστή που εφαρμόζεται σε ομοειδή ιδιόκτητα πάγια στοιχεία.

5. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Όπως συμβαίνει και με τα μηχανήματα, έτσι και τα μεταφορικά μέσα χρόνο με τον χρόνο φθείρονται. Δηλαδή η ωφέλιμη διάρκεια της ζωής τους μειώνεται με την πάροδο του χρόνου.

Επομένως υπόκεινται σε απόσβεση, η οποία υπολογίζεται με συντελεστές, που προσδιορίζονται από την επιχείρηση.

Σε περίπτωση, που η επιχείρηση προβεί σε ολοκληρωτική ακρήστευση ή καταστροφή κάποιου από τα μεταφορικά μέσα, τα οποία δεν έχουν αποσβεστεί πλήρως, η αναπόσβεστη αξία τους εμφανίζεται στα αποτελέσματα χρήσεως ως έκτακτη ζημιά.

6. ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Αναφορικά με τον τρόπο καταχώρησης της απογραφής και των αποσβέσεων των επίπλων και των σκευών, ο **Κ.Φ.Σ (π.δ 99/1977 άρθρο 41 παρ.3)** ορίζει, ότι δεν απαιτείται η αναλυτική καταχώρηση, που απαιτείται για τα υπόλοιπα πάγια στοιχεία.

Συγκεκριμένα στο βιβλίο απογραφών αναγράφεται ο αριθμός των ομοειδών επίπλων ή σκευών και η αντίστοιχη συνολική αξία τους.

Κάτω από το άθροισμα όλων των επίπλων και σκευών αναγράφεται αφαιρετικά το σύνολο των αποσβέσεων, μόνο αν ο συντελεστής αποσβέσεως είναι ίδιος για όλα τα έπιπλα και σκεύη και το υπόλοιπο της

αναπόσβεστης αξίας, το οποίο θα αθροίζεται με την αξία των υπολοίπων στοιχείων του ενεργητικού.

Αντίθετα, αν δηλαδή οι αποσβέσεις γίνονται με διαφορετικούς συντελεστές για κατηγορίες ή ομάδες επίπλων και σκευών το ποσό αυτών για κάθε κατηγορία ή ομάδα, που έχει τον ίδιο συντελεστή αναγράφεται ξεχωριστά στο βιβλίο απογραφών.

(Υπ. Οικ. Εγκ.40/παρ. 193)

7. **ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΥΠΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ**

Το κόστος κατασκευής, που διαθέτει η επιχείρηση, προκειμένου να κατασκευάσει καινούρια ενσώματα πάγια στοιχεία, προσδιορίζεται με τους εξής δύο τρόπους:

Ø Εσωλογιστικά.

Η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση, που η εταιρεία ακολουθεί το σύστημα της εσωλογιστικής κοστολόγησης.

Ø Εξωλογιστικά.

Η μέθοδος αυτή ακολουθείται στην περίπτωση, κατά την οποία δεν εφαρμόζεται η αμέσως προηγούμενη μέθοδος.

Επίσης στο σχετικό αυτό κόστος κατασκευής, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 43 § 5 γ του νόμου 2190/1920, περιλαμβάνονται:

Αφενός η τιμή κτήσεως των πρώτων υλών και διαφόρων υλικών, που αναλώθηκαν για την παραγωγή των ιδιοπαραγόμενων παγίων. Η τιμή αυτή προσαυξάνεται με την ανάλογα με τα γενικά έξοδα αγορών.

Αφετέρου το κόστος κατεργασίας, που απαιτήθηκε, ώστε οι ιδιοκατασκευές να φτάσουν στην κατάσταση, στην οποία βρίσκονται κατά το στάδιο της απογραφής τους. Στο εν λόγω κόστος περιλαμβάνονται:

Ü Τα άμεσα έξοδα, όπως είναι τα εργατικά και

Ü Ένα ποσό των γενικών βιομηχανικών εξόδων.

III. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Με τον όρο «Συμμετοχές» ορίζονται τα δικαιώματα, που η επιχείρηση μπορεί να έχει, σε άλλες επιχειρήσεις.

Παράδειγμα τέτοιων δικαιωμάτων αποτελεί το ποσοστό της συμμετοχής της Α επιχείρησης στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων. Το ποσοστό αυτό, που αποκτάται από την Α επιχείρηση με σκοπό την διαρκή κατοχή του από αυτήν, ισούται με 10% του κεφαλαίου, της άλλης επιχείρησης.

Όπως ορίζεται από την διάταξη του νόμου 2190/1920, μακροπρόθεσμη θεωρείται η απαίτηση, που

- έχει η επιχείρηση προς τρίτους
- μπορεί να έχει χαρακτήρα εμπορικό ή όχι και
- να έχει προθεσμία λήξης εξόφλησης μετά το τέλος της επόμενης χρήσης.

7. ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Ο λογαριασμός αυτός ανήκει στην κατηγορία των «Συμμετοχών και μακροπρόθεσμων χρηματοοικ/κών απαιτήσεων».

Το χαρακτηριστικό του λογαριασμού αυτού είναι, ότι δεν εμφανίζεται πάντα στον ισολογισμό, παρά μόνο, όταν περιέχει τα ποσά των παρακάτω περιπτώσεων:

I. Τις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις της εταιρείας κατά των μετόχων της. Εξαίρεση αυτού αποτελεί το οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο, το οποίο εμπεριέχεται σε άλλον λογαριασμό.

II. Τις δοσμένες εγγυήσεις . Δηλαδή τα ποσά, που καταβάλλει η εταιρεία, ως εγγύηση, εφόσον βέβαια η επιστροφή τους δεν προβλέπεται να πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσεως. Στην κατηγορία των δοσμένων εγγυήσεων ανήκουν οι εγγυήσεις για την Δ.Ε.Η, για τον Ο.Τ.Ε κλπ.

Α. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

3.3 Γενικά

Ο νόμος 2190/1920 δεν καθορίζει με ρητή διάταξη την έννοια του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Η έννοια όμως αυτού προκύπτει έμμεσα από την διάταξη του **άρθρου 42 ε παρ. 2**, που οριοθετεί το περιεχόμενο του πάγιου ενεργητικού και από την διάταξη της **παρ. 6** του ίδιου άρθρου και νόμου, που ορίζει ποιες απαιτήσεις θεωρούνται βραχυπρόθεσμες και καταχωρούνται στο κυκλοφορούν ενεργητικό.

Άρα λοιπόν, όπως προκύπτει από τον συνδυασμό αυτών των διατάξεων στο κυκλοφορούν ενεργητικό εντάσσονται όλα τα περιουσιακά είδη, που δεν καταχωρούνται στο πάγιο ενεργητικό, δηλαδή τα αγαθά, οι αξίες και τα δικαιώματα, που δεν προορίζονται να παραμείνουν μακροχρόνια και με την ίδια μορφή στην εταιρεία. Αντίθετα προορίζονται να κυκλοφορήσουν δηλ. να πωληθούν, να αναλωθούν, να εισπραχθούν κ.λ.π. μέσα στην επόμενη χρήση.

Ειδικότερα στο τμήμα αυτό του κυκλοφορούντος ενεργητικού, περιλαμβάνονται οι παρακάτω κατηγορίες.

I. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

3.3.1. Γενικά

Τα κάθε κατηγορίας αποθέματα κρίνονται από την επιχείρηση, ως οι βασικότερες πηγές εσόδων και κερδών. Και αυτό δικαιολογείται επειδή από την ρευστοποίησή τους η επιχείρηση αποκομίζει χρήματα, τα οποία είναι αναγκαία για την συνεχή πορεία της.

Όμως για να εξακριβωθεί κατά πόσο τα αποθέματα αυτά ρευστοποιούνται και εν συνεχεία κρίνονται προσοδοφόρα για την επιχείρηση κρίνεται σκόπιμη η **αποτίμησή τους**.

Σε περίπτωση, που η αξία των αποθεμάτων, που προσδιορίζεται με βάση τις μεθόδους αποτίμησης και που εμφανίζεται στον ισολογισμό, διαφέρει σημαντικά από εκείνη, που προκύπτει με βάση την τελευταία γνωστή τιμή αγοράς, η διάταξη του άρθρου 43 § γ του νόμου 2190/1920, ορίζει, ότι η διαφορά αυτή, πρέπει να παρατεθεί στο προσάρτημα συνολικά για κάθε μία από τις κατηγορίες των αποθεμάτων.

Επίσης αξίζει να σημειωθεί, ότι ενώ στον ισολογισμό τα αποθέματα εμφανίζονται με την τιμή κτήσεως, ωστόσο στο προσάρτημα τα αποθέματα αυτά απεικονίζεται με τιμή, που είναι μεγαλύτερη της τιμής κτήσεως. Αυτό αιτιολογείται ως εξής:

Όσον αφορά την αποτίμηση των αποθεμάτων, αυτή γίνεται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσεως και της τρέχουσας τιμής.

Επειδή λοιπόν η χαμηλότερη των τιμών αυτών είναι η τρέχουσα, με αυτήν την τιμή εμφανίζονται τα αποθέματα στον ισολογισμό.

Αναφορικά όμως με την διαφορά, που θα σημειωθεί στο προσάρτημα αυτή πρέπει να είναι μεγαλύτερη της τιμής κτήσεως, καθώς ο ανωτέρω νόμος ορίζει ότι η διαφορά μεταφέρεται στο προσάρτημα μόνο όταν ανέρχεται σε σημαντικά ποσά.

3.3.2 Αποτίμηση των αποθεμάτων

Η αποτίμηση λοιπόν των αποθεμάτων στο τέλος της χρήσεως έχει σημαντική σπουδαιότητα για την οικονομική παρουσίαση της επιχείρησης καθώς εξυπηρετεί δύο βασικούς σκοπούς:

1) στοχεύει στο να προσδιορίσει την αξία με την οποία τα αποθέματα θα εμφανιστούν στον ισολογισμό και

2) στοχεύει στο να προσδιορίσει το κόστος των πωληθέντων, το οποίο αντιπαραβάλλεται με τα έσοδα από τις πωλήσεις. Δηλαδή στοχεύει στον ακριβή προσδιορισμό του αποτελέσματος χρήσεως.

Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 43 παρ. 7 α του ν. 2190/1920 «τα αποθέματα αποτιμούνται χωριστά για κάθε είδος, στην χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης ή του κόστους παραγωγής τους και της τιμής στην οποία η εταιρεία μπορεί να αγοράσει ή να παράγει κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού, τα αποθέματα του κάθε είδους στην κατάσταση, που βρίσκονται την ημέρα εκείνη, όπως ορίζεται από τις διατάξεις της παρ.2.2.205 του άρθρου 1 του Π.Δ. 1123/1980».

Απ' την άλλη ο Κ.Φ.Σ. (π.δ. 99/1977), με την διάταξη του άρθρου 41 παρ.1, ορίζει ότι τα εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται στην μικρότερη τιμή μεταξύ τιμής κτήσεως και τρέχουσας τιμής.

Για τον υπολογισμό όμως της τιμής κτήσεως πρέπει να εφαρμοστεί μία από τις ακόλουθες μεθόδους:

- Û του μέσου σταθμικού κόστους
- Û του κυκλοφοριακού μέσου όρου
- Û πρώτη εισαγωγή –πρώτη εξαγωγή (FIFO)*
- Û τελευταία εισαγωγή –πρώτη εξαγωγή (LIFO)**
- Û του βασικού αποθέματος
- Û του εξατομικευμένου κόστους και
- Û του πρότυπου κόστους.

Όλες οι διατάξεις που αναφέρθηκαν πρέπει να ερμηνευθούν σε συνδυασμό με τα όσα προβλέπει το Ε.Γ.Λ.Σ. προς το οποίο παραπέμπει η διάταξη του άρθρου 43 παρ. 7 α του ν. 2190/1920.

II. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Ύστερα από την ανάλυση, που προηγήθηκε στο σχετικό κεφάλαιο (κεφάλαιο 1) για τον λογαριασμό των απαιτήσεων, κρίνεται αναγκαίο να προβούμε σε μελέτη αυτού και από φορολογική σκοπιά.

Συγκεκριμένα θα αναπτυχθεί η **αποτίμηση** των απαιτήσεων, καθώς και η **απόσβεση** αυτών.

*F.I.F.O = FIRST IN FIRST OUT

**L.I.F.O = LAST IN FIRST OUT.

3.3.3 Αποτίμηση των απαιτήσεων

Στον ισολογισμό τέλους χρήσεως οι απαιτήσεις εμφανίζονται στην πραγματική τους αξία. Γεγονός, που είναι σύμφωνο με «**την αρχή της πραγματικής εικόνας *****».

Πραγματική αξία είναι η παρούσα αξία δηλαδή αυτή, που προκύπτει εάν από την ονομαστική αφαιρεθεί ο τόκος της περιόδου από την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού μέχρι την είσπραξή τους. Παρ' όλα αυτά η αποτίμηση των απαιτήσεων έχει καθιερωθεί να γίνεται στην ονομαστική αξία και ειδικότερα :

⇒ Οι μεν **έντοκες απαιτήσεις** αποτιμούνται στην ονομαστική τους αξία αυξημένες με το δουλεμένο τόκο μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού.

⇒ Οι δε **άτοκες απαιτήσεις** αποτιμούνται και πάλι στην ονομαστική τους αξία.

Όμως η αποτίμηση των απαιτήσεων στην ονομαστική τους αξία έρχεται σε αντίθεση με την **αρχή της αυτοτέλειας** των χρήσεων επειδή στην πραγματικότητα μια απαίτηση, που λήγει στο μέλλον αποτελείται από τα εξής δύο στοιχεία :

α) την παρούσα αξία , που είναι στοιχείο του ενεργητικού και

β) τον ανάλογο τόκο μέχρι την είσπραξή της που συνιστά έξοδο και πρέπει να βαρύνει τα αποτελέσματα χρήσης.

Αλλά η αποτίμηση στην ονομαστική τους αξία μπορεί να δικαιολογηθεί από την αρχή της «**εν δράσει επιχειρήσεως**» (**going concern**).

Σύμφωνα με αυτήν δεν πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις αξίες που απορρέουν από βίαιη εκποίηση , δηλαδή στις αξίες που θα εισέπραττε η επιχείρηση αν ζητούσε την είσπραξη των απαιτήσεών της πριν από την λήξη του.

Υπάρχει όμως και μία τρίτη λογιστική αρχή, η οποία έρχεται σε σύγκρουση και σε αντίθεση με τις δυο προηγούμενες.

Είναι η «**αρχή της συνέπειας**»(**consistency**), κατά την οποία οι απαιτήσεις πρέπει να αποτιμούνται σε κάθε χρήση με τον ίδιο τρόπο και συνεπώς δεν παραβιάζεται η αυτοτέλεια των χρήσεων , εφόσον βέβαια τα ποσά και ο χρόνος εισπράξεως των απαιτήσεων είναι περίπου τα ίδια σε κάθε χρήση.

*** «**Η αρχή της πραγματικής εικόνας**» καθιερώνεται με τις διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 42 α του Ν. 2190/1920. Σύμφωνα με αυτήν οι απαιτήσεις εμφανίζονται στον ισολογισμό με την πραγματική τους αξία , κατά την ημ/νία κλεισίματος.

3.3.4 Απόσβεση των απαιτήσεων με βάση την φορολογική νομοθεσία

Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 43 παρ. 8 α του ν. 2190/1920 οι απαιτήσεις , που είναι ανεπίδεκτες εισπραξης αποσβένονται ολοσχερώς , ενώ οι επισφαλείς απαιτήσεις απεικονίζονται στον ισολογισμό με την πιθανή τους αξία κατά τον χρόνο σύνταξής του.

Έτσι με βάση την διάταξη αυτήν :

- οι **ασφαλούς εισπράξεις** απαιτήσεις εμφανίζονται στον ισολογισμό στο ακέραιο. Στις τοκοφόρες απαιτήσεις πρέπει να προστεθεί και ο δουλεμένος τόκος , μέχρι την ημ/νία κλεισίματος του ισολογισμού.

- οι **επισφαλείς απαιτήσεις** αποτιμούνται και εμφανίζονται στον ισολογισμό με το ποσό, που πιθανολογείται, ότι θα εισπραχθεί, κατά την σύνταξη του ισολογισμού. Για την πιθανολογούμενη απώλεια σχηματίζεται πρόβλεψη.

Ο φορολογικός νόμος (άρθρο 35 παρ. 1 εδ. στ' ν.δ. 3323/55) ορίζει, ότι από το ακαθάριστο εισόδημα της επιχείρησης εκπίπτουν οι αποσβέσεις των επισφαλών απαιτήσεων.

Σύμφωνα με αυτή την διάταξη για να αναγνωριστεί προς έκπτωση η απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων πρέπει να συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις :

1) **Να αποδεικνύεται η βάση της απαίτησης.** Δηλαδή να αποδεικνύεται ότι είναι πραγματική και όχι εικονική.

Για παράδειγμα μέσα στα βιβλία της επιχείρησης να φαίνεται, ότι πράγματι υπάρχει απαίτηση, που προήλθε από πώληση αγαθών , παροχή υπηρεσιών, δάνειο κλπ.

2) **Η απαίτηση να συνδέεται με την δραστηριότητα της επιχείρησης.** Δεν αναγνωρίζεται η απαίτηση που προέρχεται από χορήγηση δανείου προς τρίτον π.χ ιδιώτη με τον οποίο η επιχείρηση δεν έχει εμπορικής φύσεως συναλλαγές. Συνεπώς δεν αναγνωρίζονται οι αποσβέσεις απαιτήσεων που προέρχονται από προσωπικές συναλλαγές του επιχειρηματία.

3) **Η απαίτηση να είναι επισφαλής.** Δηλαδή ο οφειλέτης να κρίνεται αφερέγγυος .Το βάρος της αποδείξεως της επισφάλειας φέρει αυτός που την επικαλείται.

4) **Να γίνει διαγραφή της απαίτησης με οριστική εγγραφή.** Δηλαδή ο λογαριασμός του χρεώστη πρέπει να πιστωθεί με το ποσό της πιθανής ζημιάς.

- οι **ανεπίδεκτες εισπράξεις** απαιτήσεις αποσβένονται εξ' ολοκλήρου.

Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Η διάταξη του άρθρου 42 ε § 12 του νόμου 2190/1920 ορίζει, ότι όταν το σύνολο των εσόδων, που αφορούν την παρούσα χρήση, αλλά δεν εισπράχθηκαν, ή δεν χρεώθηκαν μέσα σε αυτήν, ανέρχονται σε σημαντικά ποσά, τότε μεταφέρονται και συμπληρώνονται στην οικονομική κατάσταση «Προσάρτημα».

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ

Η διάταξη του άρθρου 42 ε § 11 του νόμου 2190/1920 ορίζει ότι οι λογαριασμοί τάξεως απεικονίζονται με τις εξής μορφές:

1. Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία
2. Αμφοτεροβαρείς συμβάσεις
3. Εγγυήσεις
4. Εμπράγματα ασφάλειες

Παρακάτω ακολουθεί η ανάλυση του λογαριασμού «Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία», καθώς αυτός διαφαίνεται στον ισολογισμό μας.

1. ΑΛΛΟΤΡΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Αναφορικά με τον Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων και ειδικότερα με το Π.Δ 99/1977 άρθρο 40 § 5 τα εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία, που ανήκουν σε τρίτους, αλλά στο τέλος της χρήσεως βρίσκονται στην κατοχή της επιχείρησης, είτε για φύλαξη, είτε για πώληση, ενέχυρο, ή για κάποιον άλλον σκοπό, πρέπει να καταχωρούνται διακεκριμένα στο τέλος της απογραφής.

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

I. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η σύσταση και λειτουργία της Ανώνυμης Εταιρείας απαιτεί οπωσδήποτε την ύπαρξη κεφαλαίου. Δεν είναι δυνατό να υπάρξει Α.Ε χωρίς κεφάλαιο.

Με βάση το **άρθρο 2 δ του ν. 2190/1920**, το καταστατικό της εταιρείας πρέπει να περιλαμβάνει διάταξη, σχετική με το ποσό και τον τρόπο καταβολής του εταιρικού κεφαλαίου.

Έτσι το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου ορίζεται :

-Για όλες τις Α.Ε σε ποσό 30.000 € καταβλημένο ολοσχερώς σε μετρητά ή σε είδος κατά την σύσταση της εταιρείας.

(άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 2190/1920)

-Για τις Α.Ε, που προσφεύγουν σε Δημόσια Εγγραφή μερική ή ολική κάλυψη του κεφαλαίου τους από το κοινό σε ποσό 30.000 € ολοσχερώς καταβλημένο (άρθρο 8 α ν. 2190/1920)

3.4 Κάλυψη του Μετοχικού Κεφαλαίου

Ο νόμος γνωρίζει δύο τρόπους καλύψεως του μετοχικού κεφαλαίου :

Α) την **ιδιωτική** κάλυψη, όταν οι ιδρυτές αναλαμβάνουν όλες τις μετοχές και

Β) την **δημόσια** κάλυψη, όταν όλες οι μετοχές ή μέρος αυτών αναλαμβάνονται από το κοινό με δημόσια εγγραφή.

Ο δεύτερος αυτός τρόπος προϋποθέτει:

α) την παροχή άδειας από την επιτροπή κεφαλαιαγοράς

β) κεφάλαιο της εταιρείας τουλάχιστον 30.000 €

γ) την διενέργεια της κάλυψης μέσω τράπεζας και

δ) την εντός έτους εγγραφή των μετοχών στο χρηματιστήριο.

(άρθρο 8 α ν. 2190/1920).

3.5 Καταβολή του Μετοχικού κεφαλαίου

Η καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου πραγματοποιείται με τους εξής δύο τρόπους :

I. Εισφορές σε χρήμα και σε είδος

Ü Εισφορά σε **χρήμα** είναι η εισφορά τοις μετρητοίς σε €.

Ü Εισφορά σε **είδος** είναι η εισφορά κάθε άλλου αγαθού εκτός από το χρήμα το οποίο μπορεί:

α) να αποτελέσει στοιχείο του ενεργητικού και

β) να τύχει χρηματικής αποτιμήσεως.

Εξάλλου κατά την ρητή διάταξη του **άρθρου 8 παρ. 6 ν. 2190/1920** εισφορές σε είδος δεν είναι δυνατό να αποτελέσουν οι απαιτήσεις, που προκύπτουν από ανάληψη υποχρεώσεως εκτελέσεως εργασιών ή παροχής υπηρεσιών.

Επίσης αντικείμενο εισφοράς σε είδος μπορεί να αποτελέσουν και η παραχώρηση της χρήσης ακινήτου καθώς και η απαίτηση κατά της εταιρείας. Αντίθετα δεν εντάσσεται σε αυτήν την κατηγορία η εργασία ή η παροχή υπηρεσιών προς την εταιρεία.

Οι εισφορές σε **είδος** υπόκεινται σε εκτιμητικό έλεγχο της αξίας τους από τριμελή Επιτροπή Εμπειρογνομόνων του **άρθρου 9 του ν. 2190/1920**, η οποία μέσα σε δύο μήνες αφότου διοριστεί από τον αρμόδιο Νομάρχη οφείλει να υποβάλλει την γνωμοδότησή της.

II. Τμηματική καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου.

Στις περιπτώσεις, που το κεφάλαιο είναι μεγαλύτερο από το ελάχιστο όριο, ο νόμος επιτρέπει το επιπλέον ποσό του ορίου αυτού να καταβληθεί τμηματικά. Η τμηματική αυτή καταβολή μπορεί να γίνει, είτε κατά την σύσταση της εταιρείας, ή σε κάθε αύξηση του κεφαλαίου της, σύμφωνα πάντα με τις διατάξεις του καταστατικού.

Κατά τον νόμο, μερική καταβολή του κεφαλαίου επιτρέπεται μόνο σε περιπτώσεις **εισφοράς σε χρήμα** ενώ για την **εισφορά σε είδος** αυτό δεν προβλέπεται.

Σύμφωνα με το **άρθρο 12 του ν. 2190/1920** οι προϋποθέσεις, που απαιτούνται για να γίνει μερική καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου, είναι οι ακόλουθες :

Ø Η μερική καταβολή να προβλέπεται από το καταστατικό.

Ø Ο χρόνος καταβολής της αξίας της μετοχής δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνει την δεκαετία.

Ø Το τμήμα της αξίας κάθε μετοχής, που πρέπει να καταβληθεί κατά την έκδοσή της δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το 1/4 της ονομαστικής αξίας της μετοχής, αλλά όχι κατώτερο των 0,073 €(25 δρχ). Αν οι μετοχές εκδίδονται πάνω από το άρτιο, ολόκληρη η διαφορά πάνω από το άρτιο καταβάλλεται εφάπαξ κατά την καταβολή της πρώτης δόσεως.

Ø Οι μετοχές μέχρι την αποπληρωμή τους είναι υποχρεωτικά ονομαστικές.

Ø Ο μέτοχος, που μεταβιβάζει την μετοχή, η οποία δεν έχει αποπληρωθεί ολοκληρωτικά, ευθύνεται αλληλέγγυα μαζί με τον νέο κάτοχο αυτής για το οφειλόμενο τμήμα της για μια διετία από τον χρόνο που έγινε η μεταβίβαση.

Ø Εφόσον δεν καταβληθεί ένα τμήμα της αξίας των μετοχών και περάσει ένα τρίμηνο από την προθεσμία που είχε δοθεί, οι μετοχές καθίστανται άκυρες και η εταιρεία υποχρεούται σε πώληση νέων μετοχών μέσω του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Η εκποίηση γίνεται για λογαριασμό του οφειλέτη μετόχου στον οποίον καταβάλλεται κάθε πλεόνασμα που προκύπτει μετά την αφαίρεση των σχετικών εξόδων και κατά του οποίου η εταιρεία μπορεί να αξιώσει κάθε ζημιά, που προκύπτει από την πώληση των μετοχών. Αν η πώληση αποτύχει δυο φορές, η εταιρεία υποχρεούται να προβεί σε **μείωση του κεφαλαίου** κατά το ποσό, που αντιστοιχεί στην αξία των μετοχών.

Ø Το καταβλημένο κεφάλαιο υποχρεωτικά πρέπει να δημοσιεύεται σε κάθε έντυπο το οποίο μπορεί να είναι είτε εφημερίδα , περιοδικό ακόμα και διαφήμιση.

Ø Τέλος καμιά αύξηση του κεφαλαίου δεν μπορεί να αποφασιστεί πριν από την δημοσίευση της προσκλήσεως για πληρωμή της τελευταίας οφειλόμενης δόσεως.

Παρακάτω ακολουθεί ένα παράδειγμα σχετικό με την κάλυψη και την καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου κατά την σύσταση της Α.Ε

Έστω ότι συνιστάται Α.Ε με μετοχικό κεφάλαιο 60.000 ΕΥΡΟ διαιρεμένο σε 20.000 μετοχές (από τις οποίες οι 5.000 είναι προνομιούχες και οι 15.000 είναι κοινές) με ονομαστική αξία μετοχής 3 € και με τιμή εκδόσεως 4,50 €

Το κεφάλαιο θα καταβληθεί σε μετρητά ως εξής :

1) Στις 10/1/2006 το $\frac{1}{4}$ της ονομαστικής αξίας κάθε μιας μετοχής και ολόκληρη η διαφορά από την έκδοση υπέρ το άρτιο (μετοχές $20.000 * 3 * \frac{1}{4} = 15.000$ €).

Διαφορά υπέρ το άρτιο : μετοχές $20.000 * 1.50$ (προκύπτει αν από το 4.50 αφαιρεθεί το 3) = 30.000 € Άρα $30.000 + 15.000 = 45.000$ €

2) Στις 10/2/2007 το $\frac{1}{4}$ της ονομαστικής αξίας κάθε μιας μετοχής (μετοχές $20.000 * 3 * \frac{1}{4} = 15.000$ €)

3) Στις 10/2/2008 τα $\frac{2}{4}$ της ονομαστικής αξίας καθεμιάς μετοχής (δηλαδή μετοχές $20.000 * 3 * \frac{2}{4} = 30.000$ €)

Να γίνουν οι απαραίτητες εγγραφές για την κάλυψη και καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας.

ΛΥΣΗ

-----10/01/2006-----

33.03 Χρεώστες διάφοροι	
/Μέτοχοι λογ. Κάλυψης κεφ.	90.000
40 Μετοχικό κεφάλαιο	
40.02 Οφειλόμενο Μ.Κ κοινών μετχ	45.000
40.03 Οφειλόμενο Μ.Κ προν μετχ	15.000
41 Αποθεματικά	
41.01 Οφειλόμενη διαφ. από	30.000
έκδ μετχ υπέρ το άρτιο	

-----//-----

Το τμήμα, που πρέπει να καταβληθεί συγχρόνως με την κάλυψη, καθώς και το τμήμα, που έχει κληθεί να καταβληθεί και είναι καταβλητέο σε δόσεις εμφανίζονται στον λογαριασμό «Οφειλόμενο κεφάλαιο».

Ενώ το τμήμα, που δεν έχει κληθεί ακόμα να καταβληθεί και οι δόσεις, που λήγουν μετά το τέλος της επόμενης χρήσεως, καταχωρείται στην χρέωση του λογαριασμού «Οφειλόμενο κεφάλαιο».

Δηλαδή θα γίνουν οι εγγραφές :

-----do-----

33.04 Χρεώστες διάφοροι/ Οφειλόμενο κεφ.	60.000
18.12 Μακροπρ. Απαιτ./Οφειλομ. Κεφ.	30.000
33.03 Χρεώστες διάφοροι/μέτοχοι λογ.καλύψεως	90.000

-----do-----

38.00 Ταμείο	45.000
33.04 Χρεώστες διάφ./οφειλόμ κεφ.	45.000

Καταβολή πρώτης δόσης.

-----10/2/2007-----

40 Μετοχικό Κεφάλαιο	15.000
40.02 Οφειλομ. Μ.Κ κοινών μτχ	11.250
40.03 Οφειλόμ. Μ.Κ προν. Μτχ	<u>3.750</u>
41 Αποθεματικά	30.000
41.01 Οφειλ διαφ από εκδ μτχ υπέρ το άρτιο	
40 Μετοχικό κεφάλαιο	15.000
40.00 Καταβλημένο Μ.Κ κοιν μτχ	11.250
40.01 Καταβλημένο Μ.Κ προν. Μτχ	<u>3.750</u>
41 Αποθεματικά	30.000
41.00 Καταβλημένη διαφ από έκδ μτχ υπέρ το άρτιο	

-----//-----

Στον ισολογισμό της 31/12/2006 ο μεν λογαριασμός «Οφειλόμενο κεφάλαιο» θα καταχωρηθεί ως πρώτος λογαριασμός του ενεργητικού και θα εμφανίζει το κεφάλαιο, που θα καταβληθεί μετά το τέλος της επόμενης χρήσεως 30.000 ΕΥΡΟ. Ο δε λογαριασμός «Οφειλόμενο κεφάλαιο» που εμφανίζει το κεφάλαιο που θα εισπραχθεί στην επόμενη χρήση 2007 15.000 ΕΥΡΟ θα εμφανιστεί στο κυκλοφορούν ενεργητικό με τον τίτλο «Κεφάλαιο εισπρακτέο στην επόμενη χρήση».

Στις 10/2/2007 και 10/2/2008 θα γίνουν όμοιες εγγραφές με τις δύο τελευταίες αλλά για ποσά 15.000 και 30.000 ΕΥΡΟ αντίστοιχα.

Σε περίπτωση που οποιαδήποτε ληξιπρόθεσμη δόση δεν καταβάλλεται εμπρόθεσμα η δόση αυτή μεταφέρεται από τον λογαριασμό «οφειλόμενο κεφάλαιο» τον λογαριασμό «Χρεώστες διάφοροι /δόσεις μετοχικού κεφαλαίου σε καθυστέρηση» με τον οποίο παρακολουθείται η παραπέρα τύχη τους σύμφωνα με όσα προβλέπονται από το καταστατικό και την νομοθεσία.

3.6 Αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου.

Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου περικλείει τόσο **θετικά** όσο και **αρνητικά** σημεία. Συγκεκριμένα :

⇒ εισφέρονται στην εταιρεία νέα περιουσιακά στοιχεία ή εξυγιαίνεται η δομή των κεφαλαίων της. Δηλαδή βελτιώνεται η σχέση των ιδίων προς τα ξένα κεφάλαια της εταιρείας. Έτσι ενισχύεται η φερεγγυότητα της εταιρείας και επαυξάνεται η εξασφάλιση των πιστωτών της.

⇒ Από πλευράς μετόχων η αύξηση του κεφαλαίου περικλείει τον κίνδυνο, αν δεν μετάσχουν όλοι ανάλογα με την συμμετοχή τους στο παλιό κεφάλαιο, να αλλοιωθεί το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρεία. Γι' αυτό ο νόμος παρέχει στους παλιούς μετόχους το καλούμενο **δικαίωμα προτίμησης στην απόκτηση των νέων μετοχών.**

Η αύξηση του κεφαλαίου μπορεί να πραγματοποιηθεί με τους εξής παρακάτω τρόπους :

I. Με νέες εισφορές των μετόχων προς την εταιρεία. Πρόκειται για πραγματική αύξηση του κεφαλαίου αφού εισέρχονται στην εταιρεία νέα περιουσιακά στοιχεία.

II. Με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών. Και πάλι πρόκειται για πραγματική αύξηση του κεφαλαίου. Στην περίπτωση όμως αυτή πρέπει να γίνει η διάκριση των εξής υποπεριπτώσεων:

A) Όταν τα κεφαλαιοποιούμενα αποθεματικά έχουν φορολογηθεί κατά τον σχηματισμό τους.

Στο σημείο αυτό το Δημόσιο επιστρέφει προς την εταιρεία τον φόρο εισοδήματος, που εκείνη κατέβαλλε για τα κεφαλαιοποιούμενα αποθεματικά. Ο φόρος αυτός ανέρχεται σε 44 % για τις βιομηχανικές, μεταλλευτικές και ξενοδοχειακές εταιρείες, που οι μετοχές τους είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο. Ενώ σε 49 % για τις εταιρείες, που οι μετοχές τους δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο ή τις εμπορικές και τραπεζικές εταιρείες.

Επιπλέον οι μέτοχοι από την πλευρά τους καταβάλλουν φόρους επειδή η κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών λογίζεται ως διανομή μερίσματος. Θα πρέπει δηλαδή η εταιρεία να προβεί σε παρακράτηση από τους μετόχους και απόδοση στο Δημόσιο φόρου επί των κεφαλαιοποιούμενων αποθεματικών που ανέρχεται :

• για τις μεν εταιρείες που οι μετοχές τους είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο σε 45 ή 42 %, αν οι μετοχές είναι ανώνυμες ή ονομαστικές αντίστοιχα.

• ενώ για τις εταιρείες που δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο σε 53 ή 47 %, αν οι μετοχές είναι ανώνυμες ή ονομαστικές αντίστοιχα.

Έτσι η εταιρεία θα αποδώσει στο Δημόσιο τη διαφορά μεταξύ του φόρου επί των μερισμάτων (κεφαλαιοποιούμενων αποθεματικών) και του φόρου εισοδήματος, τον οποίο αυτή κατέβαλλε στο Δημόσιο κατά τον σχηματισμό των κεφαλαιοποιούμενων αποθεματικών.

Β) Όταν τα κεφαλαιοποιούμενα αποθεματικά δεν έχουν φορολογηθεί κατά τον σχηματισμό τους.

Σ' αυτήν την περίπτωση τίθεται μόνο θέμα καταβολής φόρου από τους μετόχους, επειδή, όπως αναφέρθηκε παραπάνω η κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών λογίζεται από φορολογική άποψη ως διανομή μερίσματος. Η εταιρεία θα πρέπει να παρακρατήσει από τους μετόχους φόρο επί των μερισμάτων τον οποίο και να αποδώσει στο Δημόσιο. Η εταιρεία δεν έχει αξίωση επιστροφής του φόρου εισοδήματος από το Δημόσιο επειδή δεν κατέβαλλε φόρο κατά τον σχηματισμό του (αφορολόγητου) αποθεματικού.

Γ) Όταν κεφαλαιοποιείται αποθεματικό από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.

Από άποψη φορολογική και σύμφωνα με το **άρθρο 26 παρ. 2 του ν.δ 3323/1955** η διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο δεν θεωρείται εισόδημα αλλά συμπληρωματική εισφορά κεφαλαίου και συνεπώς δεν φορολογείται σε περίπτωση κεφαλαιοποίησής του.

III. Με κεφαλαιοποίηση των κερδών της χρήσεως, με την οποία και πάλι γίνεται πραγματική αύξηση. Ο τρόπος αυτός της αύξησης του κεφαλαίου, που λέγεται αλλιώς **αυτοχρηματοδότηση** επιφέρει ευεργετικά αποτελέσματα για την εταιρεία και την οικονομία γενικότερα.

Συγκεκριμένα :

-Βελτιώνει την οικονομική κατάσταση της εταιρείας η οποία δρα με δικά της κεφάλαια και έτσι δεν προσφεύγει στον ξένο δανεισμό.

-Ευνοεί τους μετόχους έναντι των μελών του Δ.Σ, των κατόχων ιδρυτικών τίτλων και γενικά εκείνων που έχουν δικαιώματα στα καθαρά κέρδη της χρήσεως. Αυτό συμβαίνει επειδή κατά το **άρθρο 45 ν. 2190/1920** το πρώτο μέρισμα υπολογίζεται σε ποσοστό 6 % επί του καταβλημένου κεφαλαίου. Αυτό το μέρισμα προηγείται από την διανομή κερδών στα μέλη του Δ.Σ.

-Γίνεται ευχερέστερη η κυκλοφορία των μετοχών και επιτυγχάνεται η αναζωογόνηση της κεφαλαιαγοράς.

Αντίθετα σαν μειονέκτημα μπορεί να αναφερθεί ότι:

-το ανέξοδο της αυτοχρηματοδότησης ωθεί σε επενδύσεις μειωμένης αποδοτικότητας.

IV. Με κεφαλαιοποίηση των υποχρεώσεων της εταιρείας οπότε βελτιώνεται η δομή των κεφαλαίων της. Πρόκειται και πάλι για πραγματική αύξηση.

Η κεφαλαιοποίηση των υποχρεώσεων συντελείται από τις επιχειρήσεις που στερούνται επαρκών ιδίων κεφαλαίων και οι οποίες σε μεγάλη κλίμακα έχουν προσφύγει στο ξένο κεφάλαιο και συνεπώς είναι υπερχρεωμένες. Επειδή αυτές οι επιχειρήσεις πιέζονται ασφυκτικά λόγω της έλλειψης ρευστότητας και κεφαλαίου κινήσεως επιδιώκουν την επιβίωσή τους με την μετατροπή των υποχρεώσεών τους σε ίδια κεφάλαια.

Πρέπει επίσης να τονιστεί, ότι ο τρόπος αυτός αυξήσεως του κεφαλαίου κρύβει σημαντικούς κινδύνους για την μειοψηφία των μετόχων επειδή το Δ.Σ είναι ενδεχόμενο να εγγράφει στο παθητικό της εταιρείας εικονικές υποχρεώσεις και να τις κεφαλαιοποιεί με απώτερο σκοπό να εξασθενίσει ακόμη περισσότερο την ασθενική δύναμη των μετόχων της εταιρείας.

V. Με την κεφαλαιοποίηση της διαφοράς από την αναπροσαρμογή της αξίας των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας. Η αύξηση αυτή είναι ονομαστική και όχι πραγματική. Με τον τρόπο αυτόν επιδιώκεται απλώς η προσαρμογή του μετοχικού κεφαλαίου προς την αξία της εταιρικής περιουσίας. Δεν εισέρχονται στην εταιρεία νέα περιουσιακά στοιχεία απλώς διορθώνεται η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων.

3.7 Μείωση του Μετοχικού Κεφαλαίου.

Όπως και η αύξηση, έτσι και η μείωση του μετοχικού κεφαλαίου διακρίνεται σε **πραγματική** και **ονομαστική**, ανάλογα με τον σκοπό, που γίνεται. Έτσι έχουμε :

1) Μείωση του μετοχικού κεφαλαίου για επιστροφή εισφορών στους μετόχους.

Πρόκειται για πραγματική μείωση του κεφαλαίου.

Στην περίπτωση αυτή μέρος του κεφαλαίου επιστρέφεται στους μετόχους, επειδή κρίνεται, ότι το μετοχικό κεφάλαιο είναι δυσανάλογο προς τις επιχειρηματικές ανάγκες της εταιρείας.

Η μείωση αυτή επιφέρει ελάττωση της επιχειρηματικής περιουσίας.

2) Μείωση του μετοχικού κεφαλαίου για την κάλυψη ζημιών.

Πρόκειται για ονομαστική μείωση του κεφαλαίου.

Συντελείται, όταν η ελάττωση του κεφαλαίου έχει ήδη επέλθει λόγω ζημιών της εταιρείας και η απόσβεση των ζημιών γίνεται με μείωση του μετοχικού κεφαλαίου.

Η φορολογική νομοθεσία παρέχει το δικαίωμα στην Α.Ε, που πραγματοποίησε ζημιά, να την μεταφέρει για συμψηφισμό από το φορολογητέο εισόδημα των επόμενων τριών ή πέντε ετών.

Απαραίτητη προϋπόθεση κατά τις χρήσεις αυτές τα βιβλία της εταιρείας να έχουν κριθεί επαρκή και ακριβή.

Επίσης σύμφωνα με τους όρους και περιορισμούς του κωδικοποιημένου **N.2190/1920**, αν η Α.Ε προβεί σε μείωση του κεφαλαίου της, με σκοπό την εξυγίανση της παθητικής καταστάσεως, στην οποία περιήλθε αυτή, μπορεί να μεταφέρει προς συμψηφισμό στα επόμενα χρόνια, μόνο το ποσό της ζημιάς, το οποίο τυχόν απέμεινε μετά από την μείωση του μετοχικού κεφαλαίου και το οποίο εμφανίζεται στον ισολογισμό και στα βιβλία της εταιρείας.

Επειδή, όμως το ποσό αυτό της ζημιάς αποσβένεται για την εταιρεία, η ζημιά αυτή μεταφέρεται προς τους μετόχους και συνεπώς δεν υφίσταται ζημιά προς την εταιρεία ώστε να μεταφερθεί στις επόμενες χρήσεις.

Οι μέτοχοι με την σειρά τους έχουν συμφέρον για απόσβεση της ζημιάς με μείωση του μετοχικού κεφαλαίου.

Και αυτό είναι ευνόητο επειδή δικαιούνται να εκπέσουν την ζημιά, που αποσβέστηκε, από τα φορολογητέα τους κέρδη. Απαραίτητη όμως προϋπόθεση να καλύπτουν με την έκπτωση αυτή εισοδήματα, που φορολογούνται με συντελεστή μεγαλύτερο από εκείνον της φορολογίας κερδών της Α.Ε.

Οι τρόποι μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου είναι οι ακόλουθοι :

1) Με μείωση της ονομαστικής αξίας των μετοχών.

Η μέθοδος αυτή είναι η πιο απλή και δίκαιη.

Ακόμη και οι μικροί μέτοχοι εξακολουθούν να διατηρούν το σύνολο των μετοχών τους.

Βασική προϋπόθεση της μεθόδου αυτής είναι, ότι η ονομαστική αξία των μετοχών και μετά την μείωσή της εξακολουθεί να παραμένει πάνω από το κατώτατο όριο των 0.30 €

2) Με μείωση του αριθμού των μετοχών.

Με τον τρόπο αυτόν περισσότερες μετοχές ενώνονται σε μία μετοχή, της οποίας η ονομαστική αξία είναι μικρότερη από το άθροισμα των ονομαστικών αξιών των μετοχών που συνενώνονται.

Ο τρόπος αυτός, όπως και ο προηγούμενος, μπορεί να εφαρμοστεί τόσο επί της πραγματικής όσο και επί της ονομαστικής μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου.

3) Με αγορά μετοχών και ακύρωσή τους.

Με αυτόν τον τρόπο, μπορεί να συντελεστεί μόνο πραγματική μείωση του κεφαλαίου.

Η απόκτηση των μετοχών πρέπει να αποφασιστεί από την Γενική Συνέλευση των μετόχων. Οι μετοχές, που αποκτούνται, πρέπει να ακυρώνονται αμέσως.

3.7.1 Υποχρεωτική μείωση του μετοχικού κεφαλαίου.

Η εταιρεία, σύμφωνα με την διάταξη του **άρθρου 12 παρ. 2 ε του Ν. 2190/1920**, υποχρεούται να προβεί σε αναγκαστική μείωση του κεφαλαίου της με την αξία των μετοχών, που δεν εκποιήθηκαν, όταν σε περίπτωση τμηματικής καταβολής του μετοχικού κεφαλαίου, κάποιος μέτοχος καθυστερήσει την καταβολή της δόσης και η εκποίηση των νέων μετοχών αποτύχει για δεύτερη φορά.

3.8 Απόσβεση του Μετοχικού Κεφαλαίου.

Απόσβεση του μετοχικού κεφαλαίου είναι η ολική ή τμηματική απόδοση της ονομαστικής αξίας των μετοχών, στους μετόχους.

Η απόδοση αυτή γίνεται είτε από **υφιστάμενα και διαθέσιμα αποθεματικά**, είτε από **καθαρά κέρδη**, τα οποία δεν είχαν μετατραπεί ακόμη σε αποθεματικά.

Αν τα διατιθέμενα ποσά για την απόσβεση ολόκληρου ή τμήματος του μετοχικού κεφαλαίου προέρχονται από **φορολογημένα αποθεματικά**, η εταιρεία έχει απαίτηση κατά του Δημοσίου για επιστροφή του φόρου εισοδήματος, που κατέβαλλε στο Δημόσιο κατά τον χρόνο σχηματισμού των αποθεματικών.

Η εν λόγω απόσβεση, περιλαμβάνει δύο χαρακτηριστικά γεγονότα :

1) την **απόδοση** (εξόφληση) του μετοχικού κεφαλαίου στους μετόχους και

2) την **αποκατάσταση** της ακεραιότητας του μετοχικού κεφαλαίου με διάθεση των κερδών.

Η απόσβεση των μετοχών μπορεί να γίνει με δύο τρόπους :

1) με **τμηματική απόσβεση όλων των μετοχών** κατά το αυτό μέρος της ονομαστικής τους αξίας, χωρίς να εκδοθούν μετοχές επικαρπίας και

2) με **τμηματική απόσβεση ορισμένου αριθμού μετοχών** με κλήρωση, οι οποίες αντικαθίστανται με μετοχές επικαρπίας.

IV. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Από φορολογική άποψη τα αποθεματικά προέρχονται από κέρδη ή από νέες εισφορές των μετόχων. Στην ουσία δεν πρόκειται για πραγματικά αποθεματικά, αφού δεν προέρχονται από πραγματικά κέρδη, αλλά πρόκειται για αφορολόγητες «εκπτώσεις», που έχουν βαρύτητα μόνο για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος της εταιρείας.

Μια από τις βασικές διακρίσεις των αποθεματικών σπουδαιότερης βαρύτητας είναι εκείνη που διαχωρίζει τα αποθεματικά σε **φορολογημένα** (τακτικό, αποθεματικά καταστατικού), που προέρχονται από φορολογημένα κέρδη και σε **αφορολόγητα**, τα οποία προέρχονται από αφορολόγητα κέρδη (ειδικά αποθεματικά, έκτακτα ή προαιρετικά, αφορολόγητα αποθεματικά ειδικών διατάξεων και αποθεματικό για ίδιες μετοχές).

1. **ΤΑΚΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ**

Σύμφωνα με το **άρθρο 44 του Ν.2190/1920** για τον σχηματισμό του τακτικού αποθεματικού αφαιρείται το 5% των καθαρών κερδών ετησίως.

Όμως υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο όριο μέχρι, το οποίο η κράτηση για τακτικό αποθεματικό είναι υποχρεωτική.

Το όριο αυτό είναι ίσο με το 1/3 του ονομαστικού* μετοχικού κεφαλαίου. Αυτό σημαίνει ότι, αν το ποσό που κρατείται για τακτικό αποθεματικό είναι κατώτερο ή ίσο από το 1/3 του μετοχικού κεφαλαίου, τότε η κράτησή του δεν είναι υποχρεωτική.

Στην περίπτωση αυτή το καταστατικό μπορεί να ορίσει μεγαλύτερο ποσό, όχι όμως και μικρότερο από ότι ορίζει ο νόμος.

Αποκλειστική χρησιμοποίηση του τακτικού αποθεματικού, σύμφωνα με το **άρθρο 44 εδάφ. 3 του Ν 2190/1920**, είναι η κάλυψη της ζημιάς με την οποία τυχόν θα κλείσει ο λογαριασμός «αποτελέσματα χρήσεως», σε κάποια μεταγενέστερη χρήση.

Δηλαδή το τακτικό αποθεματικό προορίζεται, να καλύψει μόνο την ζημιά που προκύπτει κατά το τέλος της χρήσης με την σύνταξη του ισολογισμού και του λογαριασμού «αποτελέσματα χρήσεως».

Αντίθετα αν προκύψει μέσα στην χρήση κάποιο έκτακτο περιστατικό π.χ πυρκαγιά, θα καλυφθεί μερικά ή ολικά από τα κέρδη της χρήσης και όχι από το τακτικό αποθεματικό.

Σύμφωνα με το **άρθρο 4 εδ. α' Ν.Δ 3843/1958** το τακτικό αποθεματικό αποτελεί μη διανεμόμενο κέρδος και υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος.

*Ο νόμος αναφέρεται σε ονομαστικό μετοχικό κεφάλαιο, ανεξάρτητα αν μέρος αυτού δεν έχει ακόμη καταβληθεί από τους μετόχους, αν είναι αποσβεσμένο, ή προέρχεται από μετοχές άνευ ψήφου.

Σημειώνεται ότι ο φόρος εισοδήματος, που αναλογεί στην κράτηση για τακτικό αποθεματικό δεν αφαιρείται από το ποσό της κρατήσεως, αλλά από τα υπόλοιπα κέρδη, ακόμη και του διανεμόμενου στους μετόχους μέρισμα.

Στην πράξη οι εταιρείες, που έχουν την δυνατότητα να σχηματίσουν αφορολόγητα αποθεματικά υπολογίζουν φόρο εισοδήματος μόνο επί της κρατήσεως για τακτικό αποθεματικό.

Το δε υπόλοιπο από τα μη διανεμόμενα κέρδη διαθέτουν για σχηματισμό αφορολόγητων αποθεματικών.

3.9 Σχηματισμός τακτικού αποθεματικού από αφορολόγητα αποθεματικά

Σύμφωνα με την εγκύκλιο **165/Ε 8958/1729/8.8. 1973(Δ.Φ.Ν 562-563)**,

-στην περίπτωση, που το ποσό της κρατήσεως για τακτικό αποθεματικό, αντλείται από **φορολογημένο αποθεματικό** (π.χ από έκτακτο αποθεματικό), προκύπτει θέμα επιστροφής του φόρου από το Δημόσιο.

Ο συγκεκριμένος φόρος καταβλήθηκε στο Δημόσιο για το ποσό αυτό κατά την χρήση, που σχηματίστηκε αυτό το αποθεματικό. Επίσης προκύπτει θέμα καταβολής στο Δημόσιο του φόρου εισοδήματος για το ίδιο ποσό.

-στην περίπτωση, που το ποσό της κράτησης για τακτικό αποθεματικό αντλείται από **αφορολόγητο αποθεματικό αναπτυξιακών νόμων** π.χ από το αποθεματικό του **Α.Ν 147/1967**, η εταιρεία, όπως ειπώθηκε και παραπάνω, οφείλει να καταβάλλει στο Δημόσιο τον φόρο εισοδήματος, που αναλογεί στο ποσό της κρατήσεως βάσει των συντελεστών φορολογίας, που ισχύουν κατά τον χρόνο σχηματισμού του αποθεματικού.

3. ΕΙΔΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ

Τα ειδικά αποθεματικά σχηματίζονται με σκοπό να χρησιμοποιηθούν σε ειδικές περιπτώσεις, (όπως για παράδειγμα το αποθεματικό για την επέκταση του εργοστασίου της εταιρείας, ή αποθεματικό για διανομή μερισμάτων), οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν από άλλα αποθεματικά, όπως για παράδειγμα το έκτακτο αποθεματικό.

Ο ειδικός προορισμός του αποθεματικού αυτού είναι δυνατό, να καθορίζεται από εκείνον, που επέβαλλε τον σχηματισμό του. Δηλαδή

Ø από τον **νόμο** (τακτικό αποθεματικό),

Ø από το **καταστατικό** (αποθεματικό για την επέκταση του εργοστασίου),

Ø από την Γενική Συνέλευση (αποθεματικό για την κάλυψη μελλοντικών ζημιών από επισφαλείς πελάτες).

Τα ειδικά αποθεματικά διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

1. Ειδικό αποθεματικό λόγω των κερδών που προκύπτουν από την πώληση χρεογράφων

Με το άρθρο 6 του ν. δ 31/1968 τα κέρδη, που προκύπτουν από την πώληση χρεογράφων σε τιμή μεγαλύτερη από την τιμή κτήσεως (υπεραξία), απαλλάσσονται από την φορολογία.

Προϋπόθεση αυτής της απαλλαγής είναι τα κέρδη, να εμφανίζονται σε λογαριασμό ειδικού αποθεματικού, με προορισμό τον συμψηφισμό τυχών ζημιών, που θα προέλθουν από μελλοντική πώληση χρεογράφων.

Σε περίπτωση, όμως, που τα αποθεματικά αυτά δεν επαρκούν να καλύψουν αυτές τις ζημιές, το τυχόν ακάλυπτο ποσό αυτής εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης, όπως ορίζεται και από τις διατάξεις του άρθρου 35 του ν.δ 3323/1955.

2. Αποθεματικό προς αποκατάσταση του ενεργητικού.

Η κατηγορία αυτή του ειδικού αποθεματικού απορρέει από την διάταξη του άρθρου **35 § 1 περίπτ. Ζ' του ν.δ 3323/1955.**

Σύμφωνα με αυτήν δίνεται το δικαίωμα σε μία εταιρεία, που καλείται ανάδοχη, να προβαίνει κάθε χρόνο στον σχηματισμό του προκείμενου αποθεματικού, με σκοπό να αποκατασταθεί κάποια ζημιά, που προέκυψε ύστερα από την παροχή των εγκαταστάσεων της χωρίς αντάλλαγμα, σε μία άλλη επιχείρηση. Η δεύτερη αυτή επιχείρηση είχε προβεί σε κατασκευή ή σε αποκλειστική εκμετάλλευση διαφόρων έργων για ορισμένο χρονικό διάστημα.

5. ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

Οποιοδήποτε αποθεματικό, που σχηματίζεται από κέρδη, υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος. Αυτό εξηγείται επειδή το κέρδος αυτό δεν διανέμεται.

Όμως το κράτος για να βοηθήσει την βιομηχανική ανάπτυξη της χώρας, εξέδωσε σειρά από φορολογικές απαλλαγές και φορολογικά ευεργετήματα.

Μεταξύ αυτών την πρωταρχική θέση κατέχουν οι διατάξεις για αφορολόγητα αποθεματικά (εκπτώσεις, κρατήσεις κλπ).

Δηλαδή με τις διατάξεις αυτές τα κέρδη, που δεν διανέμονται απαλλάχθηκαν της φορολογίας.

Βασική προϋπόθεση για να αναγνωριστούν τα αφορολόγητα αποθεματικά από τους αναπτυξιακούς νόμους, είναι η τήρηση ιδιαίτερου λογαριασμού για κάθε μια κατηγορία αποθεματικού, καθώς και την εμφάνιση αυτών στον ισολογισμό.

B. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ

Με βάση το **άρθρο 42 ε § 14 του ν. 2190/1920** η επιχείρηση οφείλει να σχηματίζει προβλέψεις στο απαραίτητο ύψος, έτσι ώστε να καλύπτει τα αναγκαία όρια των ζημιών, δαπανών, ή υποχρεώσεων της επιχείρησης, που διαφαίνονται πιθανές κατά την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού.

3.10 Κανόνες που πρέπει να τηρούνται για τον σχηματισμό της πρόβλεψης.

1) Κατά την σύνταξη της απογραφής, πρέπει, να υφίσταται η πραγματική υποτίμηση των στοιχείων του ενεργητικού ή η υπερτίμηση των στοιχείων του παθητικού.

2) Η υποτίμηση αυτή πρέπει να αφορά πάγια περιουσιακά στοιχεία (εκτός από τα πλοία και τα ακίνητα) και όχι εμπορεύσιμα*.

3) Κάθε ένα από τα πάγια αυτά πρέπει να λαμβάνεται μεμονωμένα και να βρίσκονται υπό την κυριότητα της εταιρείας, όπως ορίζει το Σ.τ.Ε 1402/1953, Υπ. Οικ. Κ 1189/1953.

4) Η υποτίμηση των παγίων στοιχείων δεν πρέπει να γίνεται άμεσα.

Δηλαδή με άμεση μείωση της αξίας κτήσεώς τους, αλλά έμμεσα με τον σχηματισμό πρόβλεψης.

Και αυτό συμβαίνει ώστε να είναι σε θέση η φορολογική αρχή να ελέγχει κατά πόσο η υποτίμηση είναι πραγματική και αν οι λόγοι για την διατήρηση της πρόβλεψης, για αύξηση ή μείωση συντρέχουν και στις επόμενες χρήσεις.

1. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΛΟΓΩ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Με την διάταξη του άρθρου 42 ε § 14 του ν. 2190/1920 η επιχείρηση υποχρεούται, να σχηματίζει στο τέλος της κάθε χρήσεως, πρόβλεψη, για αποζημίωση, που θα καταβάλλει στο προσωπικό της, κατά την έξοδο από την υπηρεσία, λόγω συνταξιοδότησης.

Το κατώτατο όριο των προβλέψεων αυτών, πρέπει να καλύπτει το 50% της πλήρους αποζημίωσης, που θα λάμβανε το προσωπικό, αν συνέπιπτε η απόλυσή του με την ημέρα σύνταξη του ισολογισμού.

Το όριο αυτό είναι διαφέρει στην περίπτωση, που οι εργαζόμενοι υπάγονται στην κατηγορία της επικουρικής ασφάλισης. Στην περίπτωση αυτήν το όριο θα ήταν 10% μειωμένο από το κανονικό, δηλαδή 40%.

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

II. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Ό,τι ορίζει ο νόμος 2190/1920 για τις απαιτήσεις, τα ίδια ισχύουν και για τις υποχρεώσεις.

Δηλαδή και οι υποχρεώσεις διακρίνονται με βάση τον χρόνο εξόφλησής τους σε μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες.

Στην κατηγορία των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, δηλαδή αυτών, που η διάρκεια εξόφλησής τους λήγει στο τέλος της επόμενης χρήσης, ανήκουν οι παρακάτω λογαριασμοί:

1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ

Κατά τον νόμο οι υποχρεώσεις προς τους προμηθευτές δημιουργούνται, όταν τα αγοραζόμενα αγαθά, από την επιχείρηση, περιέχονται νε την αγορά στην κυριότητά της.

Με βάση όμως τους κανόνες, που διέπονται από την λογιστική, οι υποχρεώσεις αυτές γίνονται πραγματικές και καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία, με την παραλαβή.

Για τον λόγο αυτόν και με γνώμονα την λογιστική αρχή της «αυτοτέλειας των χρήσεων»,πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στον χρόνο, που πραγματοποιούνται κάθε φορά οι σχετικές αγορές.

2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ

Βάσει των όσων ορίζει ο νόμος, σε περίπτωση, που κάποιο γραμματίο πληρωτέο διαμαρτυρηθεί, και γενικότερα περιέλθει σε καθυστέρηση, δεν γίνεται λογιστική εγγραφή στα βιβλία της επιχείρησης.

Παρ' όλα αυτά, όμως υπάρχουν κάποιοι σημαντικοί λόγοι, που επιβάλλουν την απεικόνιση των ανωτέρω γραμματίων στον ισολογισμό.

Ένας από αυτούς τους λόγους είναι η απεικόνιση της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης, κυρίως από την πλευρά του προσδιορισμού της ρευστότητάς της.

5. **ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ- ΤΕΛΗ**

Η εταιρεία με τις διάφορες συναλλαγές, που πραγματοποιεί, με το Δημόσιο, τους Δήμους, τις Κοινότητες και τους λοιπούς οργανισμούς Δημοσίου Δικαίου, δημιουργεί και τις ανάλογες υποχρεώσεις.

Τις υποχρεώσεις αυτές υποχρεούται να τις εξοφλήσει μέσα στην επόμενη χρήση.

Έτσι, ορίζεται κάποια ημερομηνία, την οποία η επιχείρηση, πρέπει να τηρεί, ώστε να αποφεύγει τα πρόστιμα και τις διάφορες προσαυξήσεις.

Οι οφειλές, λοιπόν της εταιρείας, που εμφανίζονται στον λογαριασμό αυτόν μπορεί να είναι

- Û Από φόρους για παράδειγμα ο Φ.Π.Α
- Û Από τέλη χαρτοσήμου π.χ φόρος επί αμοιβών προσωπικού.
- Û Από λοιπά τέλη, όπως είναι τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτου.
- Û Από φόρους και τέλη προηγούμενων χρήσεων.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ

1. **ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ.**

Ο λογαριασμός αυτός αποτελεί ζευγάρι με τον λογαριασμό «Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία» και λειτουργεί αντίθετα. Επομένως ό,τι ορίζει ο νόμος για τον ένα λογαριασμό το ίδιο ισχύει και για τον αντίθετό του.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ

3.12 ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΑΠΟΨΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ

A. Έσοδα

Η διάταξη του άρθρου 8 § 2 του ΝΔ 3843/1958 ορίζει ποια είναι τα ακαθάριστα έσοδα των ημεδαπών Α.Ε.

Έτσι στην κατηγορία των ακαθάριστων εσόδων συμπεριλαμβάνονται:

- 1) Το τίμημα των πωλήσεων, που πραγματοποιήθηκαν οριστικά.
- 2) Το εισόδημα από οικοδομές.
- 3) Το εισόδημα από εκμίσθωση γαιών.
- 4) Το εισόδημα από κινητές αξίες.

Φορολογητέα λοιπόν έσοδα είναι κυρίως τα λογιστικά. Από αυτά κάποια, είτε απαλλάσσονται από τη φορολογία εισοδήματος (πχ τόκοι καταθέσεων στις τράπεζες), είτε φορολογούνται κατά ειδικό τρόπο (πχ τα έσοδα από μερίσματα ΑΕ).

B. Έξοδα

Φορολογικά αναγνωρίζονται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα ορισμένα μόνο από τα λογιστικά έξοδα.

Έτσι για να μπορεί να αναγνωριστεί ένα έξοδο από φορολογικής πλευράς πρέπει να πληρεί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- I. Να ανήκει σε εκείνα τα έξοδα που αναφέρονται περιοριστικά στο νόμο σύμφωνα με το άρθρο 35 ΝΔ 3323/1955.
- II. Να αφορά την επιχείρηση και όχι τον επιχειρηματία.
- III. Να αφορά το εισόδημα και όχι το κεφάλαιο της επιχείρησης.
- IV. Να αναγράφεται στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης.
- V. Να στηρίζεται σε νόμιμα δικαιολογητικά.
- VI. Να αφορά τη χρήση από τα έσοδα της οποίας πρόκειται να εκπεστεί.
- VII. Να συμβάλλει στην παραγωγή του εισοδήματος.
- VIII. Να εναρμονίζεται με το είδος και το μέγεθος της επιχείρησης.
- IX. Να αναλογεί στα έσοδα που υπόκεινται σε φορολογία.

3.13 Γενικά στοιχεία περί αποτελεσμάτων

Με βάση τα όσα ορίζει ο Κώδικας Φορολογικών Στοιχείων το μέγεθος του αποτελέσματος, που μπορεί να είναι είτε κέρδος ή ζημιά, καλείται φορολογητέο κέρδος ή φορολογητέα ζημιά αντίστοιχα.

Αυτό δεν συμπίπτει πάντα με τους κανόνες της Εμπορικής ή Λογιστικής Νομοθεσίας. Από φορολογική λοιπόν άποψη το εν λόγω κέρδος ή ζημιά προκύπτει αν από το ποσό των εσόδων αφαιρεθεί το ποσό των εξόδων. Δηλαδή **ΕΣΟΔΑ – ΕΞΟΔΑ = ΜΙΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (κέρδη ή ζημιές) ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ.**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Στη σχετική οικονομική κατάσταση, η οποία χρησιμοποιείται μόνο στο τέλος της χρήσεως, διενεργείται η διάθεση των κερδών. Ειδικότερα:

Το καθαρό κέρδος, που προκύπτει από τα αποτελέσματα χρήσεως, σύμφωνα με το άρθρο 45 του νόμου 2065/92 « Περί φορολογίας Νομικών Προσώπων», διατίθεται για τους εξής λόγους:

1) Για **φόρο εισοδήματος**. Ο φόρος αυτός προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των καθαρών κερδών με τον συντελεστή 35%.

Το υπόλοιπο που προκύπτει αν από τα καθαρά κέρδη αφαιρεθεί ο φόρος εισοδήματος διανέμεται.

2) Για τη δημιουργία **τακτικού αποθεματικού**. Το τακτικό αποθεματικό σχηματίζεται με την παρακράτηση του 5% επί των καθαρών κερδών.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η κράτηση του ποσού αυτού πάει να είναι υποχρεωτική όταν το τακτικό αποθεματικό γίνει ίσο ή μικρότερο από το 1/3 του μετοχικού κεφαλαίου.

Τέλος το ποσό που απομένει για το **υπόλοιπο κερδών εις νέο**, προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ των καθαρών κερδών και του αθροίσματος του φόρου εισοδήματος, τακτικού αποθεματικού και των αφορολόγητων αποθεματικών βάσει ειδικών διατάξεων νόμων, όπως διαφαίνεται από τον Πίνακα Διαθέσεως Αποτελεσμάτων που παρατίθεται.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η μελέτη της εργασίας αυτής συντελέστηκε με σκοπό την κατανόηση της λειτουργίας του ισολογισμού σε μια Ανώνυμη Εταιρεία.

Στο αποτέλεσμα αυτό συνέβαλλε, αφενός η αναλυτική περιγραφή των λογαριασμών του παρατιθέμενου ισολογισμού.

Αφετέρου, θεωρήθηκε αναγκαίος ο τρόπος, με τον οποίον διεκπεραιώνεται ο έλεγχος στους λογαριασμούς αυτούς, από αρμόδιους ελεγκτές.

Παράλληλα κρίθηκε χρήσιμη η περαιτέρω ανάλυση των σχετικών λογαριασμών από φορολογική σκοπιά, με βάση τον Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων.

Έχοντας σαν βασική αρχή την έλξη της προσοχής του αναγνώστη, θεωρήθηκε χρήσιμη η παραβολή παραδειγμάτων και παραπομπών.

Όλα τα παραπάνω πραγματοποιήθηκαν για την επίτευξη ενός και μοναδικού σκοπού :

Την όσο το δυνατόν καλύτερη κατανόηση του όλου εξεταζόμενου θέματος από τον αναγνώστη, με τελικό στόχο την απόκτηση μιας ευρύτερης εικόνας για την οικονομική κατάσταση της Α.Ε.

Και αυτό επειδή από αυτήν την κατάσταση κρίνεται η όλη εικόνα της εν λόγω επιχείρησης.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΠΑΘΗΤΙΚΟ
Α. ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
	Ι. Κεφάλαιο (μετοχικό κλπ)
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΙΙ. Διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο
	ΙΙΙ. Διαφορές αναπροσαρμογής.
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΙV. Αποθεματικά κεφάλαια.
Ι. Ασώματες ακινητοποιήσεις	V. Αποτελέσματα εις νέο
ΙΙ. Ενσώματες ακινητοποιήσεις	VI. Ποσά προορισμένα για αύξηση κεφαλαίου
ΙΙΙ. Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις.	
	Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
Ι. Αποθέματα	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΙΙ. Απαιτήσεις	Ι. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις
ΙΙΙ. Χρεόγραφα	ΙΙ. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.
ΙV. Διαθέσιμα	
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ

ΨΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟ
ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 25
ΤΗΣ 4^{ης} ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΟΚ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ (Λ/86)
31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1984(1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ- 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1984)

		Ποσά Κλειόμενης Χρήσεως 1984	Ποσά Προηγούμενης Χρήσεως 1983
	I. Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως		
70.71.72 και 73	Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	xxx	xxx
(70 έως και 73)-86.00.00	Μειον: Κόστος πωλήσεων	xxx	xxx
86.00.00 (80.01)	Μικτά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές) εκμεταλλεύσεως	xxx	xxx
86.00.01 (74,75 και 78.05)	Πλέον: Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως	xx	xx
	Σύνολο	xxx	xxx
86.00.02 (92.01)	Μειον: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	xxx	xxx
86.00.03 (92.02)	2. Έξοδα λειτουργίας ερευνών- αναπτύξεως	xxx	xxx
86.00.04 (92.03)	3. Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως	xxx xxx	xxx xxx
	Μερικά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές) εκμεταλλεύσεως	xx	xx
	ΠΑΛΕΟΝ (ή μειον)		
86.01.00 (76.00)	1. Έσοδα συμμετοχών	xx	xx
86.01.01 (76.01)	2. Έσοδα χρεογράφων	xx	xx
86.01.02 (76.02 έως 76.98, Πλην 76.04)	3. Κέρδη πωλήσεως συμμετοχών και χρεογράφων	xx	xx
	4. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έξοδα	xx	xx
		xx	xx
	Μειον		
86.01.07 (64.11)	1. Διαφορές αποτιμήσεως συμμετοχών και χρεογράφων	xx	xx
86.01.08 (64.10 και 64.12)	2. Έξοδα και ζημιές συμμετοχών και χρεογράφων	xx	xx
86.01.09 (65)	3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	xx xx xx	xx xx xx

86.00+	86.01 (λογ. 80)	Ολικά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές) εκμεταλλεύσεως Π. ΠΛΕΟΝ (ή μείον): Έκτακτα αποτελέσματα	xx	xx
86.02.00	(81.01)	1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	xx	xx
86.02.01	(81.03)	2. Έκτακτα κέρδη	xx	xx
86.02.02	(82.01)	3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	xx	xx
86.02.03	(84)	4. Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	xx	xx
		Μείον:		
86.02.07	(81.00)	1. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	xx	xx
86.02.08	(81.02)	2. Έκτακτες ζημιές	xx	xx
86.02.09	(82.00)	3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	xx	xx
86.02.10	(83)	4. Προβλέψεις για εκτάκτους κινδύνους	xx xx xx xx	xx xx xx xx
		Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές)	xx	xx
		ΜΕΙΟΝ:		
66+85		Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων	xx	xx
66		Μείον: Οι από αυτές ενσωματωμένες στο Δ.Κ.	xx xx	xx xx
86.99		ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (κέρδη ή ζημιές) ΧΡΗΣΕΩΣ προ φόρων	xx	xx

□

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

		Ποσά κλειόμενης χρήσεως 1984	Ποσά προηγούμενης Χρήσεως 1983
88.00 ή 88.01 (86.99)	Καθαρά αποτ/τα(κέρδη ή ζημιές) χρήσεως	xxx	xxx
88.02-04 (42.00-02)	(+) ή (-):Υπόλοιπο αποτ/των (κερδών ή ζημιών) προηγούμενων χρήσεων	xxx	xxx
88.06(42.04)	(+) ή (-):Διαφορές φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων	(-xxx)	xxx
88.07 (Υπολ/σμοι 41)	: Αποθεματικά προς διάθεση	<u>xxx</u>	<u>xxx</u>
	Σύνολο	xxx	xxx
88.08	ΜΕΙΘΝ:1. Φόρος εισοδήματος xxx xxx		
88.09	2.Λοιποί μη ενσωματωμένοι στο λειτουργικό κόστος φόροι <u>xxx xxx</u>	<u>xxx</u>	<u>xxx</u>
88.99	Κέρδη προς διάθεση	<u>xxx</u>	<u>xxx</u>
	ή		
88.98	Ζημιές εις νέο	<u>(-xxx)</u>	<u>(-xxx)</u>
	Η διάθεση των κερδών γίνεται ως εξής:		
41.02	1. Τακτικό αποθεματικό	xxx	xxx
53.01	2. Πρώτο μέρισμα	xxx	xxx
53.01	3. Πρόσθετο μέρισμα	xxx	xxx
41.03	4. Αποθεματικά καταστατικού	xxx	xxx
41.04-05	5. Ειδικά και έκτακτα αποθεματικά	xxx	xxx
41.08	6. Αφορολόγητα αποθεματικά	xxx	xxx
53.08	7. Αμοιβές από ποσοστά μελών Διοικητικού Συμβουλίου	<u>xxx</u>	<u>xxx</u>
42.00	8. Υπόλοιπο κερδών εις νέο	<u>xxx</u>	<u>xxx</u>

ΜΙΚΕΔΗΣ Α.Ε. ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ ΕΙΔΩΝ ΧΑΡΤΟΥ							
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2004- 5η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΧΡΗΣΙΣ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2004- 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2004)- ΑΡ.Μ.Α.Ε. 43403/04/Β/99/70							
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2004		ΠΟΣΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2003		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜ. ΧΡΗΣΕΩΣ 2004	ΠΟΣΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΣ 2003
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΑΝΑ ΚΥΣΗΣΕΙΣ	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	ΑΝΑ ΚΥΣΗΣΕΙΣ	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	ΧΡΗΣΕΩΣ 2004	ΧΡΗΣΕΩΣ 2003
1. Ακίνητος περιουσιασμός					1. Μεταβλητό κεφάλαιο (10.000 Μετοχές των 200 ευρώ)	322.300,00	322.300,00
2. Παράγωγα & δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας	1.670,00	354,00	1.336,00	0,00	0,00		
II. Ενσώματες περιουσιασμοί					IV. Αποθεματικά κεφάλαια		
1. Πάγια - Οικόπεδα	82.898,21	0,00	82.898,21	82.898,21	0,00	12.232,12	8.043,88
2. Μηχανήματα, οχήματα, έπιπλα	379.030,02	30.672,14	279.127,98	317.733,79	85.072,14	0,00	54.890,68
3. Μηχ. Τεχν. Έργα -Μηχ. εξοπλ.	37.012,70	24.455,20	13.045,50	36.321,89	21.505,97	193.077,04	60.689,74
4. Μεταφορικά μέσα	12.081,88	13.533,47	1.538,16	12.061,03	9.894,17	145.956,35	116.119,28
5. Εργαλεία και λοιπός εξοπλισμός	61.693,85	44.822,95	19.872,37	48.365,58	32.893,15		
6. Ακίνητα υπό εκπόληση & πρ.κ.	5.731,32	0,00	5.731,12	0,00	0,00		
7. Λοιπός	386.893,04	179.067,90	403.192,84	636.973,37	148.835,43	97.858,74	75.035,20
Σύνολο ακινήτων (Γ+Π+Π)	500.537,04	783.017,89	410.469,24	530.972,37	148.835,43	585.297,80	512.453,48
III. Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις							
7. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις			2.930,55		2.930,55	4.828,38	1.889,78
Σύνολο παγίων, ενεργητικού (Γ+Π+Π)			412.399,79		360.917,92	0,00	3.852,18
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						4.828,38	5.414,55
1. Αποθεματα							
2. Έπιπλα			145.986,96		119.835,27		
3. Προμήτ. ύφασμα & ημιτ. Υφασματά & υπολοίπων			11.432,30		36.184,62	328.070,46	80.890,45
4. Γραμμάτια και λοιπά έπιπλα - Άλλα, άλλα Ανταλλάξιμα & ΕΠΠ οικονομικών			1.740,10		6.891,81	4.937,50	0,00
5. Προκαταβολές για αγοράς αποθεμάτων			52.221,06		65.15,61	194.317,01	195.825,52
			213.881,42		66.693,01	571.887,67	485.734,38
II. Απαιτήσεις						28.636,76	0,00
1. Πάγια			479.626,91		400.740,00	31.121,83	68.920,17
2. Γραμμάτια εισπρακτέα						25.954,60	8.895,48
- Χαρτοφυλάκιο			50.332,08		65.134,12	25.079,42	-3.030,78
- Στο πρόθετες για εισπραξη			11.863,31		8.779,20		
- Στο πρόθετες για εγγραφή			0,00		15.736,22		
3. Γραμμάτια σε καθυστέρηση			61.996,36				
3α. Εισπραχτέα εισπρακτέα/επιμελητές			5.230,73				
- Χαρτοφυλάκιο			257.327,41		167.896,27		
- Στο πρόθετες για εισπραξη			71.924,18		0,00		
3β. Επιστολές σε καθυστέρηση/αφροεγκλίμα			500,43				
7. Αποθήκες, αποτ. μηχανών διακίνησης			0,00				
Μείον: αποθέματα			0,00				
10. Επιστολές - επίδομα πωλητών και χρ.			9.594,48				
11. Χρεώσεις διαφόρων			61.970,32				
12. Λοιπός προκλήν & πιστώσεων			0,00				
IV. Δείγματα			940.871,56			706.727,38	
1. Ταμείο			120.252,47			3.362,28	
2. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας			37.823,25			41.696,64	
Σύνολο			157.672,82			45.048,63	
Σύνολο κυκλοφορούν ενεργητικού (Δ+Π+ΔΠ)			1.312.547,20			372.469,59	
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΙΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΙ							
1. Έσοδα Επόμενων Χρήσεων			0,00		3.676,26		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Γ+Δ+Ε)			1.725.346,09		1.387.693,88		
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΣΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ							
1. Αλλοτρία περιουσιακά στοιχεία			0,00		0,00		3,00

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2004 (1.1.04 - 31.12.04)				ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΦΕΡΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2004	ΠΟΣΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2003	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜ. ΧΡΗΣΕΩΣ 2004	ΠΟΣΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΣ 2003	
Κόστος εργασιών (Πωλησιών)	1.135.712,44	942.984,97			
Μείον: Κόστος πωλησιών	677.755,81	822.080,89	Καθαρό αποτέλεσμα (κέρδη) χρήσεως	82.714,69	121.514,49
Μικτό αποτέλεσμα (κέρδη) εκμετάλλευσης	457.956,63	320.903,96	(+) Υπόλοιπο αποτελών κερδών προηγ. χρήσεων	75.036,29	0,00
Γάμοι Άλλα έσοδα κερδών/κόστος	9.098,26	6.566,58	(+) ή (-) Διαφορές φερόντων ελλείψεως προηγ. χρήσεων	10.429,00	0,00
Σύνολο	466.992,91	330.480,91	Σύνολο	147.920,89	121.514,49
ΜΕΙΟΝ: 1. Έσοδα Διακοσμικής λειτουργίας	83.517,11	87.204,86	ΜΕΙΟΝ: 1. Φόρος εισοδήματος & εισφορά Ο.Γ.Α	19.441,28	42.539,07
2. Έσοδα λειτουργίας διαφήμισης	255.704,31	320.221,42	0,00		
Μείον: 3. Χρεωστικοί τόκοι και συν. έσοδα	44.546,36	44.546,36	21.627,99	21.627,99	
Οδηκ. αποτελέσματα εκμετάλλευσης (κέρδη)	83.225,46	122.538,72	Κέρδη προς διάθεση	127.879,61	78.984,42
II. ΜΕΙΟΝ (ή ΠΛΟΥΣ) ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΥΠΑ					
1. Πλ.οκ. 1. Έκτ. και ενσώρ. έσοδα	148,01	0,00			
Μείον: 1. Έκτ. και ενσώρ. έσοδα	658,75	551,22			
2. Έσοδα προηγ. χρήσεων	0,00	343,00	0,00	0,00	
3. Προβλέψεις για εκπτώσεις κιν.	0,00	0,00	-1.024,23	-1.024,23	
4. Προβλέψεις για εκπτώσεις κιν.	0,00	0,00			
Οργανικά και έκτακτα αποτελ. (κέρδη)	82.714,69	121.514,49			
Μείον: Σύνολο αποσβ. παγίων στοιχ.	31.706,37	31.588,74			
Μείον: Οι υπό αμ.σ. ενσώρ. στο λοιπό κόστος	31.706,37	21.698,74			
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΥΠΑ (ΚΕΡΔΗ) ΧΡΗΣΕΩΣ	82.714,69	121.514,49			

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ. & ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ	Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ	Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΜΙΚΕΔΗΣ	ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ ΜΙΚΕΔΗΣ	ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΠΕ
Α.Δ.Τ.Ε. 141934	Α.Δ.Τ.Ε. 11.284275	ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ Ο.Ε.Ε. 328

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΕΛ

<u>ΠΡΟΛΟΓΟΣ</u>	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1.ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ.....	3
2.ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ.....	4
3.ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	4
4.ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ.....	5
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1</u>	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΜΙΑΣ ΑΕ	
ΓΕΝΙΚΑ	8
<u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</u>	
Γ.ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
§ 1.1 Έννοια και περιεχόμενο του Παγίου Ενεργητικού.....	9
§ 1.2 Κατηγορίες στοιχείων, που υπάγονται στο Ενεργητικό.....	9
I. ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
§ 1.3 Έννοια	10
2. ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧ. ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	
§ 1.4 Έννοια.....	10
II. ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
§ 1.5 Έννοια.....	11
1. ΓΗΠΕΔΑ-ΟΙΚΟΠΕΔΑ	
§ 1.6 Έννοια.....	11
§ 1.6.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «Γήπεδα - Οικόπεδα» στον ισολογισμό.....	12
3. ΚΤΙΡΙΑ - ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ - ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	
§ 1.7 Έννοια.....	12
§ 1.7.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «Κτίρια-εγκαταστάσεις κτιρίων-τεχνικά έργα»..	13
4. ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ - ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΛΟΙΠΟΣ ΜΗΧΑΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	
§ 1.8 Έννοια	13
§ 1.8.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «Μηχανήματα - τεχν εγκ -λοιπός μηχ εξοπλ.» ...	14
5. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	
§ 1.9 Έννοια.....	14
6. ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	
§ 1.10 Έννοια.....	15
7. ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΥΠΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ	
§ 1.11 Έννοια.....	15
§ 1.11.1 Λειτουργία του λογαριασμού.....	15
§ 1.11.2 Εμφάνιση του λογαριασμού στον ισολογισμό.....	16
III. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	16

§ 1.12 Πώληση συμμετοχών.....	16
7. ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	
§ 1.13 Έννοια.....	17
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
I. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	
§ 1.14 Έννοια.....	17
§ 1.14.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «Αποθέματα» στον ισολογισμό.....	17
§ 1.14.2 Λειτουργία του λογαριασμού των αποθεμάτων.....	18
§ 1.14.3 Λογιστική παρακολούθηση του λογαριασμού των αποθεμάτων.....	18
§ 1.14.4 Λογιστική παρακολούθηση των αποθεμάτων κατ' είδος.....	19
1. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	
§ 1.15 Έννοια.....	19
2. ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΟΙΜΑ ΚΑΙ ΗΜΙΤΕΛΗ ΥΠΟΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΛΕΙΜ.	
§ 1.16 Έννοια.....	19
4. ΠΡΩΤΕΣ ΚΑΙ ΒΟΗΘ. ΥΛΕΣ - ΑΝΑΛ. ΥΛΙΚΑ - ΑΝΤΑΛΛΑΚ. ΚΑΙ ΥΛ ΣΥΣΚ	20
5. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΓΙΑ ΑΓΟΡΕΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	
§ 1.17 Έννοια.....	20
II. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	
§ 1.18 Έννοια και διακρίσεις των απαιτήσεων.....	21
1. ΠΕΛΑΤΕΣ	
§ 1.18.1 Έννοια του λογαριασμού «Πελάτες».....	22
2.ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	
§ 1.18.3 Έννοια.....	23
3.ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	
§ 1.19 Έννοια.....	24
3α ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΕΣ (ΜΕΤ/ΝΕΣ)	
§ 1.19.1 Έννοια.....	24
3β ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ (ΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΕΣ)	
§ 1.19.2 Έννοια.....	25
7. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ	
§ 1.20 Έννοια.....	25
10. ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ - ΕΠΙΔΙΚΟΙ ΠΕΛΑΤΕΣ ΚΑΙ ΧΡΕΩΣΤΕΣ	
§ 1.21 Έννοια.....	26
11. ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	
§ 1.22 Έννοια.....	26
12. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ	
§ 1.23 Έννοια.....	26
§ 1.23.1 Λειτουργία των λογαριασμών.....	27
IV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	
§ 1.24 Έννοια του λογαριασμού «Διαθέσιμα».....	27
1. ΤΑΜΕΙΟ	

§ 1.24.1 Έννοια του λογαριασμού «Ταμείο».....	27
3α ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ	
§ 1.25 Έννοια.....	28
3β ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ	
§ 1.26 Έννοια.....	29
Ε.ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	
§ 1.27 Έννοια.....	31
1. ΕΞΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	
§ 1.27.1 Έννοια.....	31
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ	
§ 1.28 Περιεχόμενο και λειτουργία.....	31
§ 1.28.2 Εμφάνιση των λογαριασμών τάξεως στον ισολογισμό.....	32
<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>	
Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
§ 1.29 Έννοια.....	33
I. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
§ 1.29.1 Έννοια του λογαριασμού «Μετοχικό Κεφάλαιο».....	33
IV. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
§ 1.30 Έννοια του λογαριασμού των αποθεματικών κεφαλαίων.....	34
1.ΤΑΚΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	
§ 1.30.1 Έννοια.....	34
3. ΕΙΔΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	
§ 1.30.2 Έννοια.....	35
5. ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΩΝ	
§ 1.31 Έννοια.....	35
V. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ	
§ 1.32 Έννοια.....	36
§ 1.32.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «Αποτελέσματα εις νέο» στον ισολογισμό.....	36
1. ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΕΡΔΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ ΕΙΣ ΝΕΟ	
§ 1.33 Έννοια.....	36
Β.ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ	
§ 1.34 Έννοια των προβλέψεων.....	37
§ 1.34.1 Διάκριση των προβλέψεων κατά το Ε.Γ.Λ.Σ.....	37
1.ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΑΠΟΖΗΜ ΠΡΟΣΩΠ. ΛΟΓΩ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡ.	
§ 1.35 Έννοια.....	38
2.ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	
§ 1.36 Έννοια.....	39
Γ.ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
II. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
§ 1.37 Έννοια.....	40
1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	
§ 1.37.1 Έννοια.....	40

2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ	
§ 1.37.2 Έννοια.....	41
3. ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	
§ 1.37.3 Έννοια.....	41
4. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΠΕΛΑΤΩΝ	
§ 1.37.4 Έννοια.....	42
5. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ - ΤΕΛΗ	
§ 1.37.5 Έννοια.....	42
§ 1.37.5.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «Υποχρ από φόρους - τέλη» στον ισολογ.....	43
6. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	
§ 1.37.6 Έννοια.....	43
§ 1.37.6.1 Εμφάνιση του λογαριασμού «Ασφαλιστικοί Οργανισμοί» στον ισολογ.....	44
11. ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	
§ 1.37.7 Έννοια.....	44
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ	
1. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΜΠΡΑΓ- ΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ	
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ	
§ 1.38 Περιεχόμενα.....	45
§ 1.38.1 Δομή και ανάλυση.....	45
I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	
§ 1.38.2 Λειτουργία του λογαριασμού.....	45
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΤΟΙΜΩΝ ΚΑΙ ΗΜΙΤΕΛΩΝ.....	46
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΛΟΙΠΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΧΡΗΣΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ.....	46
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	46
ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	
§ 1.39 Έννοια.....	46
ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	
§ 1.40 Έννοια.....	47
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	
§ 1.40.1 Έννοια.....	47
ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΩΝ ΑΣΧΟΛΙΩΝ	
§ 1.40.2 Έννοια.....	47
1. ΕΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	
§ 1.41 Έννοια.....	48
3. ΕΞΟΔΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ	
§ 1.42 Έννοια.....	48
3. ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ	
§ 1.43 Έννοια.....	49
II. ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	
1. ΕΚΤΑΚΤΑ ΚΑΙ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΕΣΟΔΑ	

§ 1.44 Έννοια.....	49
1. ΕΚΤΑΚΤΑ ΚΑΙ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΕΞΟΔΑ	
§ 1.45 Έννοια.....	49
3. ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	
§ 1.46 Έννοια.....	50
4. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΤΑΚΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ	
§ 1.47 Έννοια.....	50
ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	
§ 1.48 Έννοια.....	50
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	50
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ.....	51
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	51
§ 1.49 Λειτουργία του λογαριασμού	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΛΕΓΧΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΜΙΑΣ ΑΕ

ΓΕΝΙΚΑ.....	54
§ 2 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	55
§ 2.1 ΕΙΔΗ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	55
§ 2.1.1 Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΕ.....	56
ΣΗΜΕΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	
§ 2.2 ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ.....	58

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

§ 2.3.1 Πώς ελέγχονται τα πάγια περιουσιακά στοιχεία.....	64
§ 2.3.2 Η δομή του προγράμματος ελέγχου των παγίων.....	65

Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

I. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

§ 2.4 Γενικά στοιχεία.....	66
§ 2.4.1 Σημεία κινδύνων- Αδυναμιών.....	68
1. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	
§ 2.4.2 Πως πραγματοποιείται ο έλεγχος στο πλαίσιο των αγορών.....	69
§ 2.4.3 Παραδείγματα.....	70

II. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

1. ΠΕΛΑΤΕΣ

§ 2.5 Αντικειμενικοί στόχοι του ελεγκτή κατά τον έλεγχο του κυκλώματος πελατών.	71
§ 2.5.1 Φύλλα εργασίας ελέγχου κυκλώματος πελατών-πωλήσεων.....	72
§ 2.5.2 Στάδια εσωτερικού ελέγχου στις αποστολές.....	73
§ 2.5.3 Στάδια εσωτερικού ελέγχου στις πιστώσεις και εισπράξεις	74
§ 2.5.4 Πρόγραμμα ελέγχου πελατών.....	74

2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ

§ 2.6 Εσωτερικός έλεγχος στα Γραμμάτια Εισπρακτέα.....	78
§ 2.6.1 Πρόγραμμα ελέγχου.....	79
ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΓΙΑ ΕΙΣΠΡΑΞΗ.....	80
3α ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΕΣ	80
11. ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.....	81
IV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	
1. ΤΑΜΕΙΟ	
§ 2.7 Εισαγωγικά στοιχεία περί χρηματικών διαθεσίμων.....	82
§ 2.7.1 Εσωτερικός έλεγχος Ταμειακών Συναλλαγών.....	82
3. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ	
§ 2.7.2 Έλεγχος, που διενεργείται στις καταθέσεις όψεως.....	85
Ε.ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	
1. ΕΞΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	
§ 2.8 Διενέργεια ελέγχου στα Έξοδα Επομένων Χρήσεων.....	88
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ	
1. ΑΛΛΟΤΡΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	89
<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>	
A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
§ 2.9 Πρόγραμμα ελέγχου λογαριασμών Ιδίων Κεφαλαίων.....	90
§ 2.9.1 Στόχοι του ελέγχου (Ιδίων Κεφαλαίων).....	90
§ 2.9.2 Φύλλα εργασίας του ελέγχου.....	91
I. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	92
§ 2.9.3 Πρόγραμμα ελέγχου Μετοχικού κεφαλαίου	93
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
§ 2.10 Πρόγραμμα ελέγχου προβλέψεων και ενδεχόμενων υποχρεώσεων.....	94
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
II. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	
§ 2.11 Έλεγχος του λογαριασμού «Προμηθευτές».....	96
2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ	
§ 2.12 Ποια στάδια διέπουν τον εσωτερικό έλεγχο των υποχρεώσεων.....	98
§ 2.12.1 Πρόγραμμα ελέγχου υποχρεώσεων Μακροπρόθεσμων- Βραχυπρόθεσμων..	98
2α ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΠΛΗΡΩΤΕΕΣ	100
5. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ - ΤΕΛΗ	
§ 2.13 Πρόγραμμα ελέγχου των φορολογικών υποχρεώσεων	100
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
§ 2.13.1 Το πρόγραμμα ελέγχου των διαφόρων υποχρεώσεων.....	101
11. ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ.....	102
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ	
1. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΜΠΡΑΓ.ΑΣΦ...	102
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ.....	102
§ 2.14 Άποψη του ελεγκτή για την κανονικότητα και ειλικρίνεια των οικον. καταστ.	103

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	
§ 2.15 Πρόγραμμα ελέγχου πωλήσεων.....	104
ΕΣΟΔΑ - ΕΞΟΔΑ	
§ 2.16 Έλεγχος Εσόδων - Εξόδων.....	105
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3</u>	
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΜΙΑΣ ΑΕ	
ΓΕΝΙΚΑ.....	111
<u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</u>	
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
I. ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
§ 3.1 Απόσβεση των Ασώματων Ακινήτοποιήσεων.....	112
2. ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ.....	112
II. ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
§ 3.2 Γενικά	113
1. ΓΗΠΕΔΑ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ.....	113
3. ΚΤΙΡΙΑ - ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ - ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ.....	114
4. ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ - ΤΕΧΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΛΟΙΠΟΣ ΜΗΧ/ΚΟΣ ΕΞΟΠΛ..	115
5. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ.....	115
6. ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ.....	115
7. ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΥΠΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ.....	116
III. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡ ΧΡΗΜΑΤ/ΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ.....	116
7. ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ.....	117
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
§ 3.3 Γενικά	117
I. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	
§ 3.3.1 Γενικά.....	118
§ 3.3.2 Αποτίμηση των Αποθεμάτων.....	118
II. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ.....	119
§ 3.3.3 Αποτίμηση των Απαιτήσεων.....	120
§ 3.3.4 Απόσβεση των απαιτήσεων με βάση τη φορολογική νομοθεσία.....	121
Ε.ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ.....	122
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ.....	122
1. ΑΛΛΟΤΡΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>	
Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
I. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	122
§ 3.4 Κάλυψη του Μετοχικού Κεφαλαίου.....	123
§ 3.5 Καταβολή του Μετοχικού Κεφαλαίου.....	123
§ 3.6 Αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου.....	127
§ 3.7 Μείωση του Μετοχικού Κεφαλαίου.....	129

§ 3.7.1 Υποχρεωτική μείωση του Μετοχικού Κεφαλαίου.....	131
§ 3.8 Απόσβεση του Μετοχικού Κεφαλαίου.....	131
IV. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.....	131
1.ΤΑΚΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	132
§ 3.9 Σχηματισμός Τακτικού Αποθεματικού από αφορολόγητα αποθεματικά.....	133
3. ΕΙΔΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ.....	133
5. ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΩΝ.....	134
B. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ.....	135
§ 3.10 Κανόνες, που πρέπει να τηρούνται για τον σχηματισμό της πρόβλεψης.....	135
1. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΛΟΓΩ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.....	135
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
II. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.....	136
1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ.....	136
2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ.....	136
5. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ - ΤΕΛΗ.....	137
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ	
1. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΜΠΡΑΓ- ΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ.....	137
I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	
§ 3.12 ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΑΠΟ ΑΠΟΨΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ.....	137
§ 3.13 Γενικά στοιχεία περί αποτελεσμάτων.....	138
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	138
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	140
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ.....	141
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ.....	142
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	143
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ.....	145
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	146
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	154

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΝΤΖΟΥ, ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ, ΤΟΜΟΣ Α΄ & ΤΟΜΟΣ Β΄, Α. ΣΤΑΜΟΥΛΗ ΑΘΗΝΑ 1995.
2. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν.ΚΑΦΟΥΣΗ, Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ, ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΑΘΗΝΑ ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1989.
3. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ Γ. ΚΟΝΤΑΚΟΥ, ΓΕΝΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ, ΕΛΛΗΝ, 6^η ΚΔΟΣΗ, 1999.
4. ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ, Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.
5. ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ, ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ, ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2001.
6. ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ, ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ, ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ, ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΑΘΗΝΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2001.
7. ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΤΑ Δ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ-ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ, ΠΑΜΙΣΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1996.
8. ΑΝΤΩΝΗ ΠΑΠΠΑ, ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ, ΕΚΔΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ "ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ" Κ&Π ΣΜΠΙΛΙΑ ΑΕΒΕ, ΑΘΗΝΑ 1997.
9. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι.ΣΑΚΕΛΛΗ, Ο ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ Α.Ε. ΚΑΙ Ε.Π.Ε "ΒΡΥΚΟΥΣ" Ε.Ε. ΑΘΗΝΑ 1992.
- 10.ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι.ΣΑΚΕΛΛΗ, ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, ΤΟΜΟΣ Α΄ "ΒΡΥΚΟΥΣ" Ε.Ε.,ΑΘΗΝΑ 1992.
- 11.Γ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ Ε.Γ.Λ.Σ. 1, ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ.